ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ՄԱՏԵԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ԸՍՏ ՃՇԳՐԻՏ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽՆԵԱՑ ՄԵՐՈՑ

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵԲՐԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԱՑ

معارف عموميه نظارت جليله‌سنك ١١ ربيع الاول ٣١٣ و ٢٠ اغستوس ٣١١
تاريخلى و ٣٤٤ نومرولى رخصتنامه‌سيله طبع و نشر اولنمشدر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

—

1895

ԾՆՈՒՆԴՔ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ի ՍԿԶԲԱՆԷ արար Աստուած զեր-
2 կին եւ զերկիր։ Եւ երկիր էր [1]աներե-
ւոյթ եւ անպատրաստ", եւ խաւար ի
վերայ անդնդոց. եւ Հոգի Աստուծոյ
3 շրջէր ի վերայ ջուրց։ Եւ ասաց Աստուած,
4 Եղիցի լոյս. եւ եղեւ լոյս։ Եւ ետես
Աստուած զլոյսն զի բարի է. եւ մեկնեաց
Աստուած ի մէջ լուսոյն եւ ի մէջ խա-
5 ւարին։ Եւ կոչեաց Աստուած զլոյսն Տիւ,
եւ զխաւարն կոչեաց Գիշեր. եւ եղեւ
երեկոյ եւ եղեւ վաղորդայն, օր մի։
6 Եւ ասաց Աստուած, Եղիցի [2]հաստա-
տութիւն ի մէջ ջրոցդ, եւ եղիցի մեկ-
նել ի մէջ ջուրցդ եւ ջուրց. [3]եւ եղեւ
7 այնպէս" Եւ արար Աստուած [4]զհաստա-
տութիւնն, եւ անջրպետեաց Աստուած
ի մէջ ջրոյն որ ի ներքոյ [5]հաստատու-
թեանն, եւ ի մէջ ջրոյն որ ի վերոյ [5]հաս-
8 տատութեանն[6]։ Եւ կոչեաց Աստուած
[4]զհաստատութիւնն Երկին. եւ եղեւ ե-
րեկոյ եւ եղեւ վաղորդայն, օր երկրորդ։
9 Եւ ասաց Աստուած, Ժողովեսցին
ջուրքդ որ ի ներքոյ երկնից ի ժողով
մի, եւ երեւեսցի ցամաքն. եւ եղեւ
այնպէս։ [3]Եւ ժողովեցան ջուրքն որ ի
ներքոյ երկնից՝ ի ժողովս իւրեանց, եւ
10 երեւեցաւ ցամաքն:" Եւ կոչեաց Ա-
ստուած զցամաքն Երկիր, եւ զժողովս
ջուրցն կոչեաց Ծովս. եւ ետես Աստուած
11 զի բարի է։ Եւ ասաց Աստուած, Բղխես-
ցէ երկիր զբանջար խոտոյ, [7]սերմանել
սերմն ըստ ազգի եւ ըստ նմանութեան.
եւ" ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ
ազգի իւրում, որոյ սերմն իւր ի նմին
[3]ըստ ազգի ի նմանութիւն" ի վերայ
12 երկրի. եւ եղեւ այնպէս։ Եւ եհան եր-
կիր բանջար խոտոյ, [8]սերմանել սերմն
որ է ի վերայ ամենայն երկրի". եւ փայտ
պտղաբեր՝ առնել պտուղ որոյ սերմն իւր
ի նմին ըստ ազգի [3]ի վերայ երկրի". եւ
13 ետես Աստուած զի բարի է։ Եւ եղեւ
երեկոյ եւ եղեւ վաղորդայն, օր երրորդ։
14 Եւ ասաց Աստուած, Եղիցին լու-
սաւորք [9]ի հաստատութեան երկնից,
[3]ի լուսաւորութիւն ի վերայ երկրի, եւ"
մեկնել ի մէջ տունջեան եւ ի մէջ գի-
շերոյ. եւ եղիցին ի նշանս եւ ի ժամա-
15 նակս եւ յաւուրս եւ ի տարիս. Եւ ե-
ղիցին ի լուսաւորութիւն [9]ի հաստատու-
թեան երկնից ծագել յերկիր. եւ եղեւ
16 այնպէս։ Եւ արար Աստուած զերկուս
լուսաւորսն զմեծամեծս. զլուսաւորն
մեծ յիշխանութիւն տունջեան, եւ զլու-
սաւորն փոքր յիշխանութիւն գիշերոյ,
17 եւ զաստեղս։ Եւ եդ զնոսա Աստուած
[9]ի հաստատութեան երկնից լուսատու լի-
18 նել յերկիր, Եւ իշխել տունջեան եւ
գիշերոյ, եւ մեկնել ի մէջ լուսոյն եւ
ի մէջ խաւարին. եւ ետես Աստուած
19 զի բարի է։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ
վաղորդայն, օր չորրորդ։
20 Եւ ասաց Աստուած, Հանցեն ջուրք
զեռունս շնչոց կենդանեաց, եւ թռչունս
թեւաւորս ի վերայ երկրի ըստ [10]հաստա-
տութեան երկնից. [3]եւ եղեւ այնպէս:"
21 Եւ արար Աստուած [11]կէտս մեծամեծս,
եւ զամենայն շունչ զեռնոց կենդանեաց՝
զոր հանին ջուրք ըստ ազգի իւրեանց,
եւ զամենայն թռչունս թեւաւորս ըստ
ազգի. եւ ետես Աստուած զի բարի են։
22 Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ ասէ,
Աճեցէք եւ բազմացարուք, եւ լցէք
զջուրս որ ի ծովս. եւ թռչունքդ բազ-
23 մասցին ի վերայ երկրի։ Եւ եղեւ երեկոյ
եւ եղեւ վաղորդայն, օր հինգերորդ։
24 Եւ ասաց Աստուած, Հանցէ երկիր
շունչ կենդանի ըստ ազգի, չորքոտանի
եւ սողունս եւ գազանս երկրի ըստ ազ-
25 գի. եւ եղեւ այնպէս։ Եւ արար Աստ-
ուած զգազանս երկրի ըստ ազգի, եւ

---

[1]Եբրայեցւոց, ամայի և թափուր [2]Եբր. տարածութիւն [3]Եբրայականին պակասէ [4]Եբր. զտարածութիւնն [5]Եբր. տարածութեանն [6]Եբրայեցին յաւելու, եւ եղեւ այնպէս [7]Եբր. խոտ՝ որ տանէ սերմն, [8]Եբր. խոտ՝ որ տանէ սերմն ըստ ազգի իւրում

[9]Եբր. ի տարածութեան [10]երեսաց տարածութեան [11]Եբր. զկէտսն

զանասունս ըստ ազգի, եւ զամենայն
սողունս երկրի ըստ ազգի իւրեանց. եւ
ետես Աստուած զի բարի են։
26 Եւ ասաց Աստուած, Արասցուք մարդ
ըստ պատկերի մերում եւ ըստ նմա-
նութեան, եւ իշխեսցեն ձկանց ծովու
եւ թռչնոց երկնից եւ անասնոց եւ ամե-
նայն երկրի եւ ամենայն սողնոց որ սո-
27 ղին ի վերայ երկրի։ Եւ արար Աստուած
զմարդն ի պատկեր իւր. ըստ պատկե-
րի Աստուծոյ արար զնա, արու եւ էգ
28 արար զնոսա։ Եւ օրհնեաց զնոսա Աս-
տուած եւ [1]ասէ, Աճեցէք եւ բազմացա-
րուք եւ լցէք զերկիր, եւ տիրեցէք դմա,
եւ իշխեցէք ձկանց ծովու եւ թռչնոց
երկնից եւ ամենայն [2]անասնոց եւ ամե-
նայն երկրի եւ ամենայն սողնոց" որ սո-
ղին ի վերայ երկրի։
29 Եւ ասաց Աստուած, Ահաւասիկ ետու
ձեզ զամենայն խոտ [3]սերմանելի՝ սերմա-
նել" սերմն, որ է ի վերայ ամենայն երկ-
րի, եւ զամենայն փայտ որ ունիցի յին-
քեան պտուղ սերման սերմանելոյ՝ ձեզ
30 լիցի ի կերակուր։ Եւ ամենայն գազա-
նաց երկրի, եւ ամենայն թռչնոց երկ-
նից, եւ ամենայն սողնոց որ սողին ի
վերայ երկրի՝ որ ունիցի շունչ կենդանի,
ամենայն խոտ դալար ի կերակուր. եւ
31 եղեւ այնպէս։ Եւ ետես Աստուած զա-
մենայն զոր արար, եւ ահա բարի են
յոյժ. եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ վաղոր-
դայն, օր վեցերորդ։

Գլ. Բ

1 Եւ կատարեցան երկինք եւ երկիր եւ
2 ամենայն զարդ նոցա։ Եւ կատարեաց
Աստուած յաւուրն [4]վեցերորդի զգործս
իւր զոր արար, եւ հանգեաւ յաւուրն
եւթներորդի յամենայն գործոց իւրոց զոր
3 արար։ Եւ օրհնեաց Աստուած զօրն եւթ-
ներորդ եւ սրբեաց զնա, զի ի նմա հան-
գեաւ յամենայն գործոց իւրոց զոր սկսաւ
առնել Աստուած։
4 Այս [5]է գիր արարածոց" երկնի եւ [6]երկ-
րի յաւուր յորում արար Աստուած զեր-
5 կինս եւ զերկիր, Եւ զամենայն բանջար
վայրի՝ մինչչեւ լինել էր ի վերայ երկ-
րի, եւ զամենայն խոտ վայրի մինչչեւ
բուսեալ էր, զի չեւ եւս էր տեղացեալ
Տեառն Աստուծոյ ի վերայ երկրի. եւ
6 մարդ չէր որ գործէր զերկիր։ Բայց
[7]աղբեւր ելանէր յերկրէ եւ ոռոգանէր
7 զամենայն երեսս երկրի։ Եւ ստեղծ Տէր
Աստուած զմարդն հող յերկրէ. եւ փչեաց
[8]յերեսս նորա շունչ կենդանի, եւ եղեւ
մարդն յոգի կենդանի։
8 Եւ տնկեաց [9]Աստուած զդրախտն"
յԵդեմ ընդ արեւելս, եւ եդ անդ զմարդն
9 զոր ստեղծ։ Եւ բուսոյց եւս Տէր Աս-
տուած յերկրէ զամենայն ծառ գեղեցիկ
ի տեսանել եւ քաղցր ի կերակուր, եւ
զծառն կենաց ի մէջ դրախտին, եւ
զծառն գիտելոյ զգիտութիւն բարւոյ եւ
10 չարի։ Եւ գետ ելանէր յԵդեմայ ոռոգա-
նել զդրախտն. եւ անտի բաժանի ի չորս
11 առաջս։ Անուն միումն Փիսոն. նա է
որ պատէ զամենայն երկիրն Եւիլատայ,
12 անդ ուր ոսկին է, Եւ ոսկի երկրին այ-
նորիկ ազնիւ. եւ անդ է սուտակն եւ
13 ակն դահանակ։ Եւ անուն գետոյն երկ-
րորդի Գեհոն. նա պատէ զամենայն եր-
14 կիրն [10]Եթովպացւոց։ Եւ գետն երրորդ՝
Տիգրիս, նա է որ երթայ [11]յանդիման Ա-
սորեստանի։ Եւ գետն չորրորդ Եփրա-
15 տէս։ Եւ առ Տէր Աստուած զմարդն զոր
արար, եւ եդ զնա ի դրախտին [12]փափ-
16 կութեան գործել զնա եւ պահել։ Եւ
պատուիրեաց Տէր Աստուած Ադամայ եւ
ասէ, Յամենայն ծառոց որ է ի դրախ-
17 տիդ՝ ուտելով կերիցես. Բայց ի ծա-
ռոյն գիտութեան բարւոյ եւ չարի՝ մի
[13]ուտիցէք, զի յորում աւուր [13]ուտիցէք
ի նմանէ" մահու [14]մեռանիցիք։
18 Եւ ասաց Տէր Աստուած, Ոչ է բար-
ւոք մարդոյդ միայն լինել, [15]արասցուք
19 դմա օգնական ըստ դմա։ Եւ ստեղծ եւս
Տէր Աստուած[16] զամենայն գազանս վայ-
րի եւ զամենայն թռչունս երկնից. եւ
ած զնոսա առ Ադամ տեսանել զինչ
կոչեսցէ զնոսա. եւ ամենայն շնչոյ
կենդանւոյ զինչ եւ անուանեաց Ադամ,
20 այն անուն է նորա։ Եւ կոչեաց Ադամ
անուանս ամենայն անասնոց, եւ ամենայն
թռչնոց երկնից, եւ ամենայն գազանաց
վայրի. բայց Ադամայ ոչ գտաւ օգնա-

[1]Եբր. ասէ ցնոսա Աստուած [2]Եբր. կենդանւոյ [3]Եբր. որոյ է [4]Եբր. եւթներորդի [5]Եբր. են ծնունդք [6]Եբր. երկրի, յորժամ արարանն նոքա,

[7]Եբր. շոգի [8]Եբր. ռնգունս [9]Եբր. Տէր Աստուած դրախտ [10]Եբր. Քուշայ [11]Կամ, յարեւելս [12]Եբր. Եդեմայ [13]Եբր. ուտիցես ի նմանէ [14]Եբր. մեռանիցիս [15]Եբր. արարից [16]Եբրայեցին յաւելու, ի հողոյ

21 կան նման նմա։ Եւ արկ Տէր Աստուած
թմբրութիւն ի վերայ Ադամայ, եւ
ննջեաց. եւ առ մի ի կողից նորա եւ ե-
22 լից ընդ այնր մարմին. Եւ շինեաց Տէր
Աստուած զկողն զոր առ յԱդամայ ի
23 կին, եւ ած զնա առ Ադամ։ Եւ ասէ
Ադամ, Այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց ի-
մոց եւ մարմին ի մարմնոյ իմմէ. սա
կոչեսցի [1]կին, զի [2]յառնէ [3]իւրմէ ա-
24 ռաւ։ Վասն այնորիկ թողցէ այր զհայր
իւր եւ զմայր իւր, եւ երթիցէ զհետ
կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին երկոքին ի մար-
25 մին մի։ Եւ էին երկոքեան մերկ, Ադամ
եւ կին իւր, եւ ոչ ամաչէին։

Գլ. Գ

1 Եւ օձն էր [4]իմաստնագոյն քան զամենայն
գազանս [5]որ ի վերայ երկրի" զոր արար
Տէր Աստուած. եւ ասէ օձն ցկինն, [6]Զի՞ է
զի ասաց" Աստուած թէ Ցամենայն ծա-
ռոց որ իցեն ի դրախտի այդր՝ մի՛
2 ուտիցէք։ Եւ ասէ կինն ցօձն, Ի պտղոյ
3 ծառոց դրախտիդ կերիցուք. Բայց ի
պտղոյ ծառոյն՝ որ է ի մէջ դրախտին, ա-
սաց Աստուած, Մի՛ ուտիցէք ի նմանէ,
եւ մի՛ հուպ լինիցիք, զի մի՛ մեռանի-
4 ցիք։ Եւ ասէ օձն ցկինն, Ոչ եթէ մահու
5 մեռանիցիք. Զի գիտէր Աստուած թէ
յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ, բա-
նայցեն աչք ձեր, եւ լինիցիք իբրեւ
զաստուածս՝ ճանաչել զբարի եւ զչար։
6 Եւ ետես կինն զի բարի էր ծառն ի
կերակուր եւ հաճոյ աչաց հայելոյ, եւ
[7]գեղեցիկ ի տեսանել". եւ առ ի պտղոյ
նորա, եկեր. եւ ետ առն իւրում ընդ
7 իւր, եւ [8]կերան։ Եւ բացան աչք եր-
կոցունց, եւ գիտացին զի մերկ էին. եւ
կարեցին տերեւս թզենւոյ, եւ արարին
8 իւրեանց սփածանելիս։ Եւ լուան զձայն
զգնալոյ Տեառն Աստուծոյ ի դրախտի
անդ ընդ երեկս, եւ թաքեան Ադամ եւ
կինն իւր յերեսաց Տեառն Աստուծոյ ի
9 մէջ ծառոց դրախտին։ Եւ կոչեաց Տէր
Աստուած զԱդամ, եւ ասէ ցնա, Ո՞ւր
10 ես։ Եւ ասէ, Լուայ զձայն քո ի դրախ-
տի աստ եւ երկեայ, քանզի մերկ էի,
11 եւ թաքեայ։ Եւ ասէ ցնա, Ո՞ պատ-
մեաց քեզ թէ մերկ ես. բայց եթէ ի
ծառոյն յորմէ պատուիրեցի քեզ անտի
[3]ուեթ չուտել, կերա՞ր արդեւք ի նմա-
12 նէ։ Եւ ասէ Ադամ, Կինս զոր ետուր
ընդ իս՝ նա ետ ինձ ի ծառոյ անտի եւ
13 կերայ։ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցկինն,
Զի՞նչ գործեցեր զայդ. եւ ասէ կինն,
14 Օձն խաբեաց զիս, եւ կերայ։ Եւ ասէ
Տէր Աստուած ցօձն, Փոխանակ զի ա-
րարեր դու զայն, անիծեալ լիջիր դու յա-
մենայն անասնոց եւ յամենայն գազա-
նաց երկրի. ի վերայ [3]լանջաց եւ" որո-
վայնի քո գնասցես, եւ հող կերիցես
15 զամենայն աւուրս կենաց քոց։ Եւ ե-
դից թշնամութիւն ի մէջ քո եւ ի մէջ
կնոջդ, եւ ի մէջ զաւակի քո եւ ի մէջ
զաւակի զորա. նա [9]սպասեսցէ քում
գլխոյ. եւ դու սպասեսցես նորա գար-
16 շապարի"։ Եւ ցկինն ասէ, Բազմացու-
ցանելով բազմացուցից զտրտմութիւնս
քո եւ [10]զհեծութիւնս քո. տրտմութեամբ
ծնցես որդիս, եւ առ այր քո [11]դարձ քո,
17 եւ նա տիրեսցէ քեզ։ Եւ ցԱդամ ասէ,
Փոխանակ զի լուար ձայնի կնոջդ քո,
եւ կերար ի ծառոյ անտի յորմէ պա-
տուիրեցի քեզ անտի [3]միայն չուտել, [3]եւ
կերար ի նմանէ," անիծեալ լիցի երկիր
[12]ի գործս քո. տրտմութեամբ կերիցես
զնա զամենայն աւուրս կենաց քոց.
18 Փուշ եւ տատասկ բուսուսցէ քեզ, եւ
19 կերիցես զբանջար վայրի։ Քրտամբք ե-
րեսաց քոց կերիցես զհաց քո, մինչեւ
դարձցիս յերկիր ուստի առար. զի հող
էիր եւ ի հող դարձցիս։
20 Եւ կոչեաց Ադամ զանուն կնոջ իւրոյ
Կեանս. զի նա է մայր ամենայն կեն-
21 դանեաց։ Եւ արար Տէր Աստուած Ա-
դամայ եւ կնոջ նորա հանդերձս մաշկե-
22 ղէնս, եւ զգեցոյց զնոսա։ Եւ ասէ Տէր
Աստուած, Ահա Ադամ եղեւ իբրեւ զմի
ի մէնջ՝ գիտել զբարի եւ զչար. եւ արդ
գուցէ ձգիցէ զձեռն եւ առնուցու ի ծա-
ռոյն կենաց, ուտիցէ եւ կեցցէ յաւիտ-
23 եան։ Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր
Աստուած ի դրախտէ անտի [13]փափկու-
24 թեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ։ Եւ
եհան զԱդամ, եւ բնակեցոյց յանդիման
դրախտին [14]փափկութեան. եւ հրամայեաց
քերոբէից եւ բոցեղէն սրոյ" շուրջանա-
կաւ պահել զճանապարհս ծառոյն կենաց։

---

[1]Եբր. Իշշա [2]Եբր. Իշ [3]Յեբր. ղոլաւե [4]Եբր. խորագէտ [5]Եբր. վայրի [6]Եբր. Արդարեւ ասա՞ց [7]Կամ, ցանկալի յառնել իմաստուն [8]Եբր. կերաւ

[9]Եբր. խորտակեսցէ զգլուխ քո, եւ դու խորտակեսցես զգարշապար նորա [10]Կամ, զերկունս [11]Եբր. ցանկութիւն [12]Եբր. վասն [13]Եբր. Եդեմայ [14]Եբր. Եդեմայ զՔերոբէս և զբոցեղէն սուրն

Գլ. Դ

1 Եմուտ Ադամ առ Եւայ կին իւր, եւ
յղացաւ եւ ծնաւ զԿայէն. եւ ասէ, Ստա-
2 ցայ մարդ [1]Աստուծով։ Եւ յաւել ծնա-
նել զեղբայր նորա զՀաբէլ. եւ եղեւ
Հաբէլ հովիւ խաշանց, եւ Կայէն գոր-
3 ծէր զերկիր։ Եւ եղեւ յետ աւուրց ե-
բեր Կայէն ի պտղոյ երկրի պատարագ
4 [2]Աստուծոյ. Ած եւ Հաբէլ յանդրանկաց
խաշանց իւրոց եւ ի պարարտաց նոցա.
եւ հայեցաւ [3]Աստուած ի Հաբէլ եւ ի
5 պատարագս նորա, Եւ ի Կայէն եւ ի
զոհս նորա ոչ նայեցաւ. եւ տրտմեցաւ
Կայէն յոյժ, եւ խոնարհեցան անկան ե-
6 րեսք նորա։ Եւ ասէ Տէր [4]Աստուած ցԿա-
յէն, Ընդէ՞ր [5]տրտմեցար, եւ ընդէ՞ր խո-
7 նարհեցան անկան երեսք քո. Ո՞չ ապա-
քէն եթէ [6]ուղիղ մատուցանես, եւ ու-
ղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար. լուռ լեր,
առ քեզ լիցի դարձ" նորա, եւ դու տի-
րեսցես նմա։
8 Եւ [7]ասէ Կայէն ցՀաբէլ եղբայր իւր,
Եկ երթիցուք ի դաշտ". եւ եղեւ ի-
րեւ չոգան ի դաշտ անդր, յարեաւ Կայէն
ի վերայ Հաբելի եղբօր իւրոյ եւ սպան
9 զնա։ Եւ ասէ Տէր [4]Աստուած ցԿայէն,
Ո՞ւր է Հաբէլ եղբայր քո։ Եւ նա ասէ,
Զգիտեմ. միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն
10 իմոյ։ Եւ ասէ Աստուած, Զի՞նչ գոր-
ծեցեր զայդ. գոչումն արեան եղբօր քո
11 բողոքէ առ իս յերկրէ. Եւ արդ անիծ-
եալ լիջիր դու ի վերայ երկրի, որ եբաց
զբերան իւր ընդունել զարիւն եղբօր քո
12 ի ձեռաց քոց. Զի գործեսցես զերկիր,
եւ ոչ յաւելցէ տալ քեզ զզօրութիւն
իւր. երերեալ եւ տատանեալ եղիցես
13 ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ Կայէն ցՏէր [4]Աս-
տուած, Մեծ է պատիժ իմ քան [8]զթո-
14 ղուլ զիս". [9]Եթէ հանես" զիս այսօր
յերեսաց երկրէ, եւ յերեսաց քոց թա-
քեայց. եւ լինիցիմ երերեալ եւ տատա-
նեալ յերկրի, եւ եղիցի ամենայն որ
15 գտանիցէ զիս՝ սպանցէ զիս։ Եւ ասէ
ցնա Տէր [4]Աստուած, Ոչ այդպէս. ամե-
նայն որ սպանանէ զԿայէն, եւթն վրէժս

[1]Եբր. Տերամբ [2]Եբր. Տեառն [3]Եբր. Տէր
[4]Յեբր. [illegible] [5]Եբր. բարկացար [6]Եբր. բարւոք
գործես, եղիցի ընդունելի, և եթէ բարւոք ոչ
գործիցես, մեղք (կամ, պատարագ մեղաց) կայ առ
դուռս. և առ քեզ լիցի ցանկութիւն [7]Եբր. խօսե-
ցաւ Կայէն առ Հաբէլ եղբայր իւր [8]Եբր. զկար
իմ կամ, զներել թողութեան [9]Եբր. Ահա հաներ

լուծցէ. եւ եդ Տէր [4]Աստուած նշան ի
Կայէն՝ չսպանանել զնա ամենայնի որ
գտանիցէ զնա։
16 Եւ ել Կայէն յերեսաց [10]Աստուծոյ, եւ
բնակեցաւ յերկրին Նայիդ յանդիման Ե-
17 դեմայ։ Եմուտ Կայէն առ կին իւր, եւ
յղացաւ եւ ծնաւ զԵնովք. եւ շինէր քա-
ղաք, եւ դնէր անուն քաղաքին յանուն
18 որդւոյ իւրոյ Ենովքայ։ Եւ եղեւ որդի
Ենովքայ Գայիրիդադ, եւ Գայիրիդադ
ծնաւ զՄայիէլ, եւ Մայիէլ ծնաւ զՄա-
թուսաղա, եւ Մաթուսաղա ծնաւ զՂա-
19 մէք։ Եւ առ իւր Ղամէք երկուս կա-
նայս. անուն միումն Ադդա, եւ անուն
20 երկրորդին Սէլլա. Եւ ծնաւ Ադդա զՅով-
բէլ. Նա է հայր այնոցիկ որ բնակեալ
21 են ի վրանս խաշնարածաց. Եւ անուն
եղբօր նորա Յովբաղ. նա է հայր որ ե-
22 ցոյց զսրինգս եւ զքնարս։ Եւ Սէլլա ծնաւ
զԹովբէլ, եւ էր ճարտարապետ դարբին՝
պղնձոյ եւ երկաթոյ. եւ քոյր Թովբե-
23 լայ Նոյեմա։ Եւ ասէ Ղամէք ցկանայս
իւր զԱդդա եւ զՍէլլա, Լուարուք ձայ-
նի իմում, կանայք Ղամեքայ, եւ ունկն
դիք բանից իմոց. զի այր սպանի ի
վէրս ինձ, եւ երիտասարդ՝ ի հարուածս
24 ինձ. Զի թէ եւթն անգամ վրէժք
խնդրիցին ի Կայենէ, ապա եւ ի Ղա-
մեքայ եւթանասնեկին եւթն։
25 Եմուտ Ադամ առ Եւայ կին իւր, եւ
յղացաւ եւ ծնաւ որդի, եւ անուանեաց
զանուն նորա Սէթ. ասէ, Զի յարոյց
ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ
26 Հաբելի զոր սպան Կայէն։ Եւ Սեթայ
եղեւ որդի, եւ անուանեաց զանուն նո-
րա Ենովս. [11]Նա յուսացաւ կոչել զանուն
Տեառն Աստուծոյ"։

Գլ. Ե

1 Այս է գիր [12]արարածոց մարդկան",
յաւուր յորում արար Աստուած զԱդամ,
ըստ պատկերի Աստուծոյ ստեղծ զնա.
2 Արու եւ էգ արար զնոսա, եւ օրհնեաց
զնոսա, եւ անուանեաց զանուն նոցա
[13]ադամ, յաւուր յորում արար զնոսա։
3 Եկեաց Ադամ ամս [14]երկերիւր եւ ե-
րեսուն, եւ ծնաւ ըստ կերպարանաց
իւրոց եւ ըստ պատկերի իւրում, եւ

[10]Եբր. Տեառն [11]Եբր. յայնժամ սկիզբն եղեւ
կոչելոյ յանուն Տեառն [12]Եբր. ծննդոց Ադամայ
[13]Այսինքն, մարդ [14]Եբր. հարեւր

4 անուանեաց զանուն նորա Սէթ ։ Եւ ե-
ղեն աւուրք Ադամայ յետ ծնանելոյ նո-
րա զՍէթ ամք [1]ութն հարիւր, եւ ծնաւ
5 ուստերս եւ դստերս ։ Եւ եղեն ամենայն
աւուրք Ադամայ զորս եկեաց՝ ամք ինն
հարիւր եւ երեսուն, եւ մեռաւ ։
6 Եւ եկեաց Սէթ ամս [2]երկերիւր եւ հինգ,
7 եւ ծնաւ զԵնովս. Եւ եկեաց Սէթ յետ
ծնանելոյ նորա զԵնովս ամս [1]ութն հարիւր
եւ եւթն, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս.
8 Եւ եղեն ամենայն աւուրք Սեթայ ամք
ինն հարիւր եւ երկոտասան, եւ մեռաւ ։
9 Եւ եկեաց Ենովս ամս [3]հարիւր եւ"
10 իննսուն, եւ ծնաւ զԿայնան. Եւ եկեաց
Ենովս յետ ծնանելոյ նորա զԿայնան
ամս [1]ութն հարիւր եւ հնգետասան, եւ
11 ծնաւ ուստերս եւ դստերս. Եւ եղեն ա-
մենայն աւուրք Ենովսայ ամք ինն հա-
րիւր եւ հինգ, եւ մեռաւ ։
12 Եւ եկեաց Կայնան ամս [3]հարիւր եւ"
եւթանասուն, եւ ծնաւ զՄաղաղայէլ.
13 Եւ եկեաց Կայնան յետ ծնանելոյ նորա
զՄաղաղայէլ ամս [1]ութն հարիւր եւ քա-
ռասուն, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս.
14 Եւ եղեն ամենայն աւուրք Կայնանայ
ամք ինն հարիւր եւ տասն, եւ մեռաւ ։
15 Եւ եկեաց Մաղաղայէլ ամս [3]հարիւր
եւ" վաթսուն եւ հինգ, եւ ծնաւ զՅարէդ.
16 Եւ եկեաց Մաղաղայէլ յետ ծնանելոյ նորա
զՅարէդ ամս [1]ութն հարիւր եւ երեսուն,
17 եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս. Եւ եղեն
ամենայն աւուրք Մաղաղայելի ամք ութ
հարիւր եւ իննսուն եւ հինգ, եւ մեռաւ ։
18 Եւ եկեաց Յարէդ ամս հարիւր եւ
վաթսուն եւ երկու, եւ ծնաւ զԵնովք ։
19 Եւ եկեաց Յարէդ յետ ծնանելոյ նորա
զԵնովք՝ ամս ութ հարիւր, եւ ծնաւ
20 ուստերս եւ դստերս ։ Եւ եղեն ամենայն
աւուրք Յարեդի ամք ինն հարիւր վաթ-
սուն եւ երկու, եւ մեռաւ ։
21 Եւ եկեաց Ենովք ամս [3]հարիւր վաթ-
սուն եւ հինգ, եւ ծնաւ զՄաթուսա-
22 ղա ։ Եւ [4]հաճոյ եղեւ Ենովք" Աստու-
ծոյ յետ ծնանելոյ նորա զՄաթուսաղա՝
ամս [5]երկերիւր. եւ ծնաւ ուստերս եւ
23 դստերս ։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Ե-
նովքայ ամք երեք հարիւր եւ վաթսուն
24 եւ հինգ ։ Եւ [4]հաճոյ եղեւ Ենովք" Ա-
ստուծոյ. եւ ոչ ուրեք գտանէր, զի փո-
խեաց զնա Աստուած ։
25 Եւ եկեաց Մաթուսաղա ամս հարիւր
ութսուն եւ եւթն, եւ ծնաւ զՂամէք ։
26 Եւ եկեաց Մաթուսաղա յետ ծնանելոյ
նորա զՂամէք ամս եւթն հարիւր ութ-
սուն եւ երկու, եւ ծնաւ ուստերս եւ
27 դստերս ։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք
Մաթուսաղայի զորս եկեաց՝ ամք ինն
հարիւր վաթսուն եւ ինն, եւ մեռաւ ։
28 Եւ եկեաց Ղամէք ամս հարիւր ութ-
29 սուն եւ [6]ութ, եւ ծնաւ որդի. Եւ ա-
նուանեաց զանուն նորա [7]Նոյ. ասէ,
Սա հանգուսցէ զմեզ ի գործոց մերոց
եւ ի տրտմութեանց ձեռաց մերոց, [3]եւ
30 յերկրէ զոր անէծ Տէր Աստուած ։ Եւ
եկեաց Ղամէք յետ ծնանելոյ նորա զՆոյ՝
ամս հինգ հարիւր եւ [8]վաթսուն եւ հինգ,
31 եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս ։ Եւ ե-
ղեն ամենայն աւուրք Ղամեքայ ամք
եւթն հարիւր [9]յիսուն եւ երեք", եւ մե-
32 ռաւ ։ Եւ էր Նոյ ամաց հինգ հարիւրից,
եւ ծնաւ Նոյ [3]երիս որդիս," զՍէմ,
զՔամ, եւ զՅաբէթ ։

Գլ. Զ

1 Եւ եղեւ իբրեւ սկսան մարդիկն բազ-
մանալ ի վերայ երկրի, եւ դստերք
2 ծնան նոցա, Տեսեալ որդւոցն Աստուծոյ
զդստերս մարդկան զի գեղեցիկ էին,
առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր
3 ընտրեցին ։ Եւ ասէ Տէր [3]Աստուած, Մի՛
մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ
յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին.
եւ եղիցին աւուրք դոցա ամք հարիւր
4 քսան ։ Եւ սկայք էին ի վերայ երկրի
յաւուրսն յայնոսիկ. եւ յետ այնորիկ
իբրեւ մտանէին որդիքն Աստուծոյ առ
դստերսն մարդկան, եւ ծնան [10]իւրեանց
որդիս, նոքա էին սկայքն որ յաւիտե-
5 նից արք անուանիք ։ Եւ իբրեւ ետես
Տէր [3]Աստուած եթէ բազմացան չարիք
մարդկան ի վերայ երկրի, եւ ամենայն
ոք խորհէր ի սրտի իւրում խնամով ի
6 չարիս զամենայն աւուրս, Եւ տրտմեցաւ
[11]Աստուած զի արար զմարդն ի վերայ երկ-
րի, եւ մտախոհ եղեւ ի սրտի իւրում,
7 Եւ ասէ Տէր [3]Աստուած, Ջնջեցից [12]զա-
մենայն մարմին" զոր արարի յերեսաց

[1] Եբր. ութ [2] Եբր. հարիւր [3] Յէբր. պակասէ
[4] Եբր. գնաց Ենովք ընդ [5] Եբր. երեք հարիւր
[6] Եբր. երկու [7] Այսինքն. Հանգիստ [8] Եբր. իննսուն
[9] Եբր. եւթանասուն և եւթն [10] Եբր. Նոցա
[11] Եբր. Տէր [12] Եբր. զմարդն

երկրէ, ի մարդոյ մինչեւ յանասուն, եւ
ի սողնոց մինչեւ ի թռչունս երկնից, զի
8 *¹բարկացայ զի արարի զնոսա։ Բայց Նոյ*
եգիտ շնորհս առաջի Տեառն ²Աստուծոյ։
9 *Եւ այս են ծնունդք Նոյի. Նոյ այր ար-*
դար կատարեալ էր յազգի անդ իւրում.
10 *եւ ³հաճոյ եղեւ Նոյ" Աստուծոյ։ Եւ*
ծնաւ Նոյ երիս որդիս, զՍէմ, զՔամ,
11 *զՅաբէթ։ Եւ ապականեցաւ երկիր առաջի*
Աստուծոյ, եւ լցաւ երկիր անիրաւու-
12 *թեամբ։ Եւ ետես ²Տէր Աստուած զեր-*
կիր, եւ էր ապականեալ. զի ապակա-
նեաց ամենայն մարմին զճանապարհ իւր
13 *ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ ²Տէր Աստուած*
ցՆոյ, ⁴Ժամանակ ամենայն մարդոյ"
հասեալ է առաջի իմ, զի լցաւ երկիր
անիրաւութեամբք ի նոցանէ. եւ ահա
ես ապականեցից զնոսա եւ զերկիր։
14 *Արդ արա դու քեզ տապան ի ⁵չորեք-*
կուսի փայտից. խորշս խորշս գործես-
ցես զտապանն, եւ նաւթիւ ծեփեսցես
15 *զնա ներքոյ եւ արտաքոյ։ Եւ այսպէս ա-*
րասցես զտապանն. յերեք հարեւր կանգ-
նոյ զերկայնութիւն տապանին, եւ ի յի-
սուն կանգնոյ զլայնութիւնն, եւ յերե-
16 *սուն կանգնոյ զբարձրութիւնն։ ⁶Ժողե-*
լով գործեսցես զտապանն", եւ ի մի
կանգուն կատարեսցես զնա ի վերուստ,
եւ զդուռն տապանին ի կողմանէ ա-
րասցես. ներքնատունս եւ միջնատունս
17 *եւ վերնատունս գործեսցես ի նմա։ Եւ*
ահա ես ածից ջրհեղեղ ջրոյ ի վերայ
երկրի, ապականել զամենայն մարմին
յորում է շունչ կենդանի ի ներքոյ երկ-
նից. եւ ինչ որ իցէ ի վերայ երկրի՝
18 *սատակեսցի։ Եւ եդից զուխտ իմ ընդ*
քեզ. եւ մտցես ի տապանն դու եւ որ-
դիք քո եւ կին քո եւ կանայք որդւոց
19 *քոց ընդ քեզ։ Եւ յամենայն անասնոց եւ*
յամենայն գազանաց եւ յամենայն մարմ-
նոյ՝ երկու երկու յամենայնէ մուծցես ի
տապանն բուծանել ընդ քեզ. արու եւ
20 *էգ լինիցին։ Յամենայն հաւուց թռչնոց*
ըստ ազգի, եւ յամենայն անասնոց ըստ
ազգի, եւ յամենայն սողնոց երկրի ըստ
ազգի իւրեանց. երկու երկու յամենայ-
նէ մտանիցեն առ քեզ ⁷կերակրել ընդ
21 *քեզ՝ արու եւ էգ"։ Եւ դու առնուցուս*
քեզ յամենայն կերակրոց ⁸զոր ուտիցէք",
եւ ժողովեսցես զայն առ քեզ. եւ եղիցի
22 *քեզ եւ նոցա կերակուր։ Եւ արար Նոյ*
զամենայն զոր միանգամ պատուիրեաց
նմա ²Տէր Աստուած, նոյնպէս եւ արար։

Գլ. Է

1 **Ե**ւ *ասէ Տէր ²Աստուած ցՆոյ, Մուտ*
դու եւ ամենայն տուն քո ի տապանդ.
զի զքեզ տեսի արդար առաջի իմ յազ-
2 *գիդ յայդմիկ։ Եւ յամենայն անասնոց*
սրբոց մոյծ ընդ քեզ եւթն եւթն արու
եւ էգ, եւ յամենայն անասնոց որ ոչ են
3 *սուրբ՝ երկուս երկուս արու եւ էգ. Եւ*
ի թռչնոց երկնից ²սրբոց՝ եւթն եւթն
արու եւ էգ, ²եւ ի թռչնոց որ ոչ սուրբ
են՝ երկու երկու արու եւ էգ," բուծա-
նել զաւակ ի վերայ ամենայն երկրի։
4 *Եւ այլ եւս եւթն օր, եւ ածից ես անձ-*
րեւ ի վերայ երկրի զքառասուն տիւ եւ
զքառասուն գիշեր, եւ ջնջեցից զամե-
նայն հաստատ զոր արարի յերեսաց եր-
5 *կրէ։ Եւ արար Նոյ զամենայն զոր մի-*
անգամ պատուիրեաց նմա Տէր ²Աս-
6 *տուած։ Նոյ էր ամաց վեց հարիւրոց,*
եւ ջրհեղեղ ջուրցն եղեւ ի վերայ երկրի։
7 *Եւ եմուտ Նոյ եւ որդիք իւր եւ կին*
նորա եւ կանայք որդւոց նորա ընդ նմա
8 *ի տապանն վասն ջուրցն հեղեղի։ ²Եւ*
ի թռչնոց սրբոց, եւ ի թռչնոց որ ոչ
սուրբ էին, եւ" յանասնոց սրբոց, եւ
յանասնոց որ ոչ սուրբ են, ⁹եւ յամե-
նայն սողնոց որ սողին ի վերայ երկրի,
9 *Երկու երկու մտին առ Նոյ ի տապան*
անդր՝ արու եւ էգ, որպէս պատուի-
10 *րեաց ¹⁰նմա Տէր" Աստուած։ Եւ եղեւ*
յետ եւթն աւուր, եւ ջուր ջրհեղեղին
11 *եղեւ ի վերայ երկրի, Յամին վեցհա-*
րիւրորդի կենացն Նոյի, յերկրորդում
ամսեանն ¹¹ի քսան եւ յեւթն" ամսոյն.
¹²եւ պատառեցան ամենայն աղբիւրք
անդնդոց բազմաց, եւ սահանք երկնից
12 *բացան. Եւ եղեւ անձրեւ ի վերայ երկ-*
րի զքառասուն տիւ եւ զքառասուն գի-
13 *շեր։ Յաւուր յայնմիկ եմուտ Նոյ, Սէմ,*
Քամ, Յաբեթ, որդիք Նոյի, եւ կին Նո-
յի, եւ երեք կանայք որդւոց նորա ընդ
14 *նմա ի տապան անդր. Նոքա եւ ամե-*
նայն գազանք ըստ ազգի, եւ ամենայն
անասունք ըստ ազգի իւրեանց, եւ ամե-

---

¹Եբր. զղջացայ ²Եբր. [illegible] ³Եբր. գնաց Նոյ ընդ ⁴Եբր. Վախճան ամենայն մարմնոյ ⁵Եբր. գոփեր, այլ ինչ ծառ է ⁶Եբր. Լուսամուտ գործեսցես տապանին ⁷Եբր. զի կեցցեն

⁸Եբր. որ ուտին ⁹Եբր. և ի թռչնոց և ¹⁰Եբր. Նոյի ¹¹Եբր. յեւթն և տասն ¹²Եբր. յաւուր յայնմիկ

*նայն սողուն շարժուն ի վերայ երկրի
ըստ ազգի իւրեանց, եւ ամենայն հաւ-
15 թռչուն ըստ ազգի իւրում, Մտին առ
Նոյ ի տապանն անդր երկու երկու յամե-
նայն մարմնոյ յորում է շունչ կենդանի։
16 Եւ որ մտանէինն՝ արու եւ էգ յամե-
նայն մարմնոյ մտանէին, որպէս պա-
տուիրեաց Աստուած Նոյի. եւ փակեաց
Տէր ¹Աստուած արտաքոյ նորա զտա-
17 պանն։ Եւ եղեւ ջրհեղեղ զքառասուն
տիւ ¹եւ զքառասուն գիշեր" ի վերայ երկ-
րի. եւ բազմացաւ ջուրն եւ վերացոյց
18 զտապանն եւ բարձրացաւ յերկրէ։ Եւ
զօրանայր ջուրն եւ բազմանայր յոյժ ի
վերայ երկրի, եւ շրջէր տապանն ի վե-
19 րայ ջրոց։ Եւ սաստկանայր ջուրն յոյժ
յոյժ ի վերայ երկրի, եւ ծածկէր զամե-
նայն լերինս բարձունս որ էին ի ներ-
20 քոյ երկնից։ Հնգետասան կանգուն բարձ-
րացաւ ջուրն ի վեր, եւ ծածկեաց զամե-
21 նայն լերինս։ Եւ մեռաւ ամենայն մար-
մին շարժուն ի վերայ երկրի, թռչնոց
եւ անասնոց եւ գազանաց. եւ ամենայն
սողուն զեռուն ի վերայ երկրի, եւ ա-
22 մենայն մարդ։ Ամենայն որ ունէր շունչ
կենդանի յանգունս իւր, եւ ամենայն
որ ինչ էր ի վերայ ցամաքի՝ մեռաւ։
23 Եւ ջնջեաց զամենայն հաստատ որ էր ի
վերայ երեսաց երկրի, ի մարդոյ մինչեւ
յանասուն եւ ի սողնոց մինչեւ ի թռչունս
երկնից, եւ ջնջեցան յերկրէ. եւ մնաց
միայն Նոյ եւ որ ընդ նմա էին ի տապանի
24 անդ։ Եւ բարձրացաւ ջուրն ի վերայ երկրի
աւուրս հարեւր եւ յիսուն։*

ԳԼ. Ը

*1 Եւ յիշեաց Աստուած զՆոյ եւ զամե-
նայն գազանս եւ զամենայն անասունս
¹եւ զամենայն թռչունս" որ էին ընդ
նմա ի տապանի անդ. եւ ած Աստուած
հողմ ի վերայ երկրի, եւ դադարեաց
2 ջուրն։ Եւ խցան աղբերք անդնդոց
եւ սահանք երկնից, եւ արգելաւ անձ-
3 րեւ յերկնից։ Եւ զիջանէր տակաւ, եր-
թայր ջուրն եւ թուլանայր յերկրէ եւ
նուազէր ջուրն յետ հարեւր եւ յիսուն
4 աւուր։ Եւ նստաւ տապանն յեւթնե-
րորդում ամսեանն ²ի քսան եւ յեւթն"
5 ամսոյն ի լերինս Արարատայ։ Եւ ջուրն
երթայր եւ նուազէր մինչեւ ի տասնե-
րորդ ամիսն. իսկ յամսեանն ³մետա-
սաներորդի, որ օր առաջին էր ամսոյն՝
երեւեցան գլուխք լերանց։
6 Եւ եղեւ յետ քառասուն աւուր ե-
բաց Նոյ զպատուհան տապանին զոր ա-
7 րար. Եւ արձակեաց զագռաւն, եւ ել
եւ անդրէն ոչ դարձաւ մինչեւ ցցամա-
8 քել ջրոյն յերկրէ։ Եւ արձակեաց զա-
ղաւնին ⁴զհետ նորա" տեսանել թէ ցա-
9 ծուցեա՞լ իցէ ջուրն յերեսաց երկրէ. Եւ
չգտեալ աղաւնւոյն հանգիստ ոտից իւ-
րոյ՝ դարձաւ անդրէն առ նա ի տապան
անդր. զի ջուր դեռ ունէր զամենայն
երեսս երկրի. եւ ձգեաց զձեռն եւ ըն-
կալաւ զնա, եւ առ զնա անդրէն առ իւր
10 ի տապան անդր։ Եւ դադարեաց եւս ա-
ւուրս եւթն, եւ դարձաւ արձակեաց
11 զաղաւնին ի տապանէ անտի. Եւ դարձաւ
առ նա աղաւնին ընդ երեկս, եւ ունէր
տերեւ ձիթենւոյ շիւղ ի բերան իւրում.
եւ գիտաց Նոյ, թէ ցածուցեալ են ջուրքն
12 յերկրէ։ Եւ դադարեաց աւուրս եւթն
եւս, եւ դարձեալ արձակեաց զաղաւնին,
եւ ոչ եւս յաւել դառնալ առ նա։
13 Եւ եղեւ ի վեց հարիւրերորդի եւ ի մի-
ում ամի ¹կենաց Նոյի", յամսեանն ա-
ռաջնում որ օր մի էր ամսոյն, նուա-
զեաց ջուրն յերեսաց երկրէ. եւ եբաց Նոյ
զձեղուն տապանին զոր արար, եւ ետես
զի նուազեալ էր ջուրն յերեսաց երկրէ։
14 Իսկ յամսեանն երկրորդի, որ օր քսան
եւ եւթն էր ամսոյն՝ ցամաքեցաւ երկիր։
15 Եւ խօսեցաւ ¹Տէր Աստուած ընդ Նո-
16 յի եւ ասէ, Ել ի տապանէ այտի դու
եւ կին քո եւ որդիք քո եւ կանայք
17 որդւոց քոց ընդ քեզ, Եւ ամենայն գա-
զանք որ են ընդ քեզ, եւ ամենայն մար-
մին ի թռչնոց մինչեւ ցանասունս. եւ
զամենայն սողուն զեռուն երկրի հան
ընդ քեզ, եւ զեռասցեն ի վերայ երկ-
րի. եւ ⁵աճեցէք եւ բազմացարուք" ի
18 վերայ երկրի։ Եւ ել Նոյ եւ կին նորա
եւ որդիք նորա եւ կանայք որդւոց նո-
19 րա ընդ նմա. Եւ ամենայն գազանք եւ
ամենայն սողուն շարժուն եւ ամենայն
թռչուն յերկրէ ըստ ազգի իւրեանց ե-
լին ի տապանէ անտի։
20 Եւ շինեաց Նոյ ⁶սեղան ⁷Աստուծոյ,
եւ առ յամենայն անասնոց սրբոց եւ յա-*

¹Յեբր. [illegible] ²Եբր. յեւթն և տասն

³Եբր. տասներորդի ⁴Եբր. յիւրմէ ⁵Եբր. աճեսցեն և բազմասցին ⁶Եբր զոհանոց, [illegible] ⁷Եբր. Տեառն

մենայն թռչնոց սրբոց, եւ եհան ողջա-
21 կէզ ի վերայ սեղանոյն. Եւ հոտոտե-
ցաւ Տէր [1]Աստուած ի հոտ անուշից։
Եւ ասէ Տէր [1]Աստուած՝ ածեալ զմտաւ,
Ոչ եւս յաւելից անիծանել զերկիր վասն
գործոց մարդկան, զի միտք մարդոյ
հաստատեալ են ի խնամս չարի ի ման-
կութենէ իւրմէ. արդ ոչ եւս յաւելից
հարկանել զամենայն մարմին կենդանի
22 որպէս արարի. Այսուհետեւ զամենայն
աւուրս երկրի՝ սերմն եւ հունձք, ցուրտ
եւ տօթ, ամառն եւ [2]գարուն, [3]զտիւ
եւ զգիշեր" մի՛ դադարեսցեն։

Գլ. Թ

1 Եւ օրհնեաց Աստուած զՆոյ եւ զոր-
դիս նորա, եւ ասէ ցնոսա, Աճեցէք եւ
բազմացարուք եւ լցէք զերկիր [1]եւ տի-
2 րեցէք դմա". Եւ ահ եւ երկեւղ ձեր ե-
ղիցի ի վերայ ամենայն գազանաց երկ-
րի, եւ ի վերայ ամենայն թռչնոց երկ-
նից, եւ ի վերայ ամենայն զեռնոց երկ-
րի, եւ ի վերայ ամենայն ձկանց ծո-
վու, զորս ընդ ձեռամբ ձերով ետու։
3 Եւ ամենայն զեռուն որ է կենդանի՝ ձեզ
լիցի ի կերակուր. իբրեւ զբանջար խոտոյ
4 ետու ձեզ զամենայն։ Բայց զմիս ա-
5 րեամբ շնչոյ մի՛ ուտիցէք. Քանզի եւ
զձեր արիւն շնչոյ խնդրեցից. ի ձեռաց
ամենայն գազանաց խնդրեցից զնա եւ
ի ձեռաց մարդոյ. ի ձեռաց առն զշունչ
6 եղբօր իւրոյ խնդրեցից։ Որ հեղու զա-
րիւն մարդոյ, փոխանակ արեան նորա
հեղցի արիւն նորա. զի ի պատկեր Աս-
7 տուծոյ [4]արարի ես" զմարդն. Այլ դուք
աճեցէք եւ բազմացարուք եւ լցէք զեր-
կիր, եւ բազմացարուք ի վերայ դորա։
8 Եւ խօսեցաւ [1]Տէր Աստուած ընդ Նո-
յի եւ ընդ որդիս նորա որ ընդ նմա էին
9 եւ ասէ, Եւ ահաւասիկ ես հաստատեմ
զուխտ իմ ընդ ձեզ, եւ ընդ զաւակի
10 ձերում յետ ձեր. Եւ ընդ ամենայն շնչոյ
կենդանւոյ որ ընդ ձեզ են, ի թռչնոց
եւ յանասնոց եւ յամենայն գազանաց
երկրի որ ընդ ձեզ, եւ յամենեցունց որ
ելին ի տապանէ անտի, եւ յամենայն
11 անասնոց երկրի։ Եւ հաստատեցից զուխտ
իմ ընդ ձեզ. եւ ոչ եւս մեռանիցի ա-
մենայն մարմին ի ջրհեղեղէ, եւ ոչ եւս

եղիցի ջրհեղեղ ջուրց ապականել զա-
12 մենայն երկիր։ Եւ ասէ [1]Տէր Աստուած
[1]ցՆոյ, Այս է նշան ուխտին զոր ես տաց
ընդ իս եւ ընդ ձեզ, եւ ի մէջ ամենայն
շնչոյ կենդանւոյ որ է ընդ ձեզ, յազգս
13 յաւիտենից. Զաղեղն իմ եդից յամպս,
եւ եղիցի ի նշանակ յաւիտենական ու-
խտին ընդ իս եւ ընդ ամենայն երկիր։
14 Եւ եղիցի ի գումարել ինձ զամպս ի վե-
րայ երկրի, երեւեսցի աղեղն իմ յամպս.
15 Եւ յիշեցից զուխտ իմ որ ընդ իս եւ ընդ
ձեզ, եւ ի մէջ ամենայն շնչոյ կենդան-
ւոյ յամենայն մարմնի. եւ ոչ եւս ե-
ղիցի ջրհեղեղ ի սատակել զամենայն
16 մարմին։ Եւ եղիցի աղեղն իմ յամպս,
եւ տեսից՝ յիշել զուխտն յաւիտենական
ի մէջ իմ եւ ի մէջ ամենայն շնչոյ կեն-
դանւոյ յամենայն մարմնի որ է ի վերայ
17 երկրի։ Եւ ասէ Աստուած ցՆոյ, Այս է
նշան ուխտին զոր [5]ուխտեցի ես ընդ իս
եւ [1]ընդ ձեզ, եւ" ի մէջ ամենայն մարմ-
նոյ որ է ի վերայ երկրի։
18 Եւ էին որդիքն Նոյի որ ելին ի տա-
պանէ անտի, Սէմ, Քամ, Յաբեթ. Քամ
19 էր հայր Քանանու։ Երեք սոքա էին որ-
դիքն Նոյի, եւ ի սոցանէ սփռեցան ընդ
ամենայն երկիր։
20 Եւ սկսաւ Նոյ, այր հողագործ, [1]զեր-
21 կիր գործել." եւ անկեաց այգի, Եւ արբ
ի գինւոյն եւ արբեցաւ, եւ մերկացաւ
22 [6]ի տան իւրում։ Եւ ետես Քամ, հայր
Քանանու, զմերկութիւն հօր իւրոյ եւ
ել պատմեաց երկուց եղբարց իւրոց ար-
23 տաքոյ։ Եւ առեալ Սեմայ եւ Յաբեթի
հանդերձ, եդին ի վերայ թիկանց երկո-
ցուն, եւ գնացին յետս յետս եւ ծած-
կեցին զմերկութիւն հօրն իւրեանց. եւ
զերեսս իւրեանց յետս ընդդէմ ունէին,
եւ զմերկութիւն հօրն իւրեանց ոչ տե-
24 սին։ Եւ սթափեցաւ Նոյ ի գինւոյ ան-
տի իւրմէ, եւ գիտաց զինչ արար ընդ
25 նա որդին իւր կրտսեր, եւ ասէ, Անի-
ծեալ Քանան, [7]մանուկ, եւ եղիցի ծա-
26 ռայ" եղբարց իւրոց։ Եւ ասէ, Օրհնեալ
Տէր [1]Աստուած, Աստուած Սեմայ, եւ
27 եղիցի Քանան ծառայ [8]նորա. Ընդար-
ձակեսցէ Աստուած Յաբեթի, եւ բնա-
կեսցէ [9]ի տան Սեմայ, եւ եղիցի Քա-
նան ծառայ [10]նոցա։

[5]Եբր. Հաստատեցի [6]Եբր. ի խորանի [7]Եբր. եղիցի ծառայ ծառայից [8]Կամ, նոցա [9]Եբր. ի խորանս [10]Կամ, նորա

28 Եւ եկեաց Նոյ յետ ջրհեղեղին ամս
29 երեք հարիւր եւ յիսուն։ Եւ եղեն ա-
մենայն աւուրք Նոյի ամք ինն հարեւր
եւ յիսուն, եւ մեռաւ։

Գլ. Ժ

1 Եւ այս են ծնունդք որդւոցն Նոյի.
Սէմ, Քամ, Յաբեթ. եւ ծնան նոցա
որդիք յետ ջրհեղեղին։
2 Որդիք Յաբեթի՝ Գամեր եւ Մագոգ
եւ Մադա եւ Յաւան եւ [1]Եղիսա եւ" Թո-
3 բէլ եւ Մոսոք եւ Թիրաս։ Եւ որդիք
Գամերայ՝ Ասքանազ եւ Րիփաթ եւ Թոր-
4 գոմա։ Եւ որդիք Յաւանայ՝ Եղիսա եւ
5 Թարսիս, Կիտացիք եւ [2]Ռոդացիք։ Եւ
ի նոցանէ մեկնեցան կղզիք ազգաց յերկ-
րի իւրեանց, իւրաքանչիւր՝ ըստ լեզուս
յազգս իւրեանց եւ ի տոհմս իւրեանց։
6 Եւ որդիք Քամայ՝ Քուշ եւ Մեսրեմ,
7 Փուդ եւ Քանան։ Եւ որդիք Քուշայ՝
Սաբա եւ Եւիլա եւ Սաբաթա եւ Ռեգ-
մա եւ Սաբակաթա. եւ որդիք Ռեգմայ՝
8 Սաբա եւ Յուդադան։ Եւ Քուշ ծնաւ
զՆեբրովթ. նա սկսաւ լինել սկայ ի վե-
9 րայ երկրի։ Եւ նա էր սկայ որսորդ ա-
ռաջի Տեառն [1]Աստուծոյ. վասն այնորիկ
ասեն, Իբրեւ զՆեբրովթ սկայ առաջի
10 Տեառն [1]Աստուծոյ։ Եւ եղեւ սկիզբն
թագաւորութեան նորա Բաբելոն եւ
Որէք եւ Աքադ եւ Քաղանէ յերկրին Սե-
11 նաար։ Յերկրէն յայնմանէ ել Ասուր եւ
շինեաց զՆինուէ եւ զՌոովթ քաղաք
12 եւ զՔաղաղ, Եւ [3]զԴասեմ ի մէջ Նի-
նուէի եւ ի մէջ Քաղաղայ, այն է քա-
13 ղաք մեծ։ Եւ Մեսրեմ ծնաւ զԼուդիի-
մացիս եւ զՍենիիմացիս եւ զՍաղրիի-
14 մացիս եւ զՀեփթաղիիմացիս Եւ զՊատ-
րոսոնիիմացիս, եւ զՔասղոնիիմացիս
(ուստի ելին Փղշտացիք), եւ զԿափ-
15 թորիմացիս։ Եւ Քանան ծնաւ զՍիդոն
16 զանդրանիկ իւր, եւ զՔետացին Եւ զՅե-
բուսացին եւ զԱմովրհացին եւ զԳեր-
17 գեսացին Եւ զԽեւացին եւ զԱրուկա-
18 ցին եւ զԱսենացին Եւ զԱրադիոնացին եւ
զՍամարացին եւ զԱմաթացին. եւ յետ
այնորիկ սփռեցան ազգք Քանանացւոց։
19 Եւ եղեն սահմանք Քանանացւոց՝ ի Սի-
դոնէ մինչեւ ի գալ ի Գերարա եւ ի Գա-
զա, մինչեւ ի գալ ի Սոդոմ եւ ի Գո-
մոր, եւ յԱդամա եւ ի Սեբոյիմ մինչեւ
20 ի Լասա։ Սոքա են որդիք Քամայ յազգս
իւրեանց, ըստ լեզուս իւրեանց, յաշ-
խարհս իւրեանց եւ ի տոհմս իւրեանց։
21 Եւ Սեմայ ծնան որդիք եւ նորա, հօրն
ամենայն որդւոցն Եբերայ, եղբօրն Յա-
22 բեթի երիցու։ Որդիք Սեմայ՝ Ելամ եւ
Ասուր, Արփաքսադ եւ Լուդ եւ Արամ.
23 Եւ որդիք Արամայ՝ Հուս եւ Եմուղ եւ
24 Գաթեր եւ Մոսոք. Եւ Արփաքսադ ծնաւ
25 զՍաղա, եւ Սաղա ծնաւ զԵբեր։ Եւ Ե-
բերայ ծնան երկու որդիք. անուն միոյն
[4]Փաղէկ, զի յաւուրս նորա բաժանե-
ցաւ երկիր. եւ անուն եղբօր նորա Յեկ-
26 տան։ Եւ Յեկտան ծնաւ զԷլմովդադ եւ
27 զՍաղէփ եւ զԱսարմովթ եւ զՅարաք Եւ
28 զՅորորամ եւ զԵզէլ եւ զԴեկլա Եւ
29 զԳեբաղ եւ զԱբիմէէլ եւ զՍաբէի Եւ
զՈւփիր եւ զԵւիլա եւ զՅոբաբ. ամե-
30 նեքեան սոքա որդիք Յեկտանայ։ Եւ
եղեւ բնակութիւն նոցա ի Մասեայ
մինչեւ գալ ի Սովփերա լեառնն արեւե-
31 լից։ Սոքա են որդիք Սեմայ յազգս
իւրեանց, ըստ լեզուս իւրեանց, յաշ-
խարհս իւրեանց եւ ի տոհմս իւրեանց։
32 Այս են ազգք որդւոց Նոյի ըստ ծնունդս
իւրեանց, ըստ տոհմս իւրեանց. եւ
ի նոցանէ սփռեցան [5]կղզիք ազգաց"
ի վերայ երկրի յետ ջրհեղեղին։

Գլ. ԺԱ

1 Եւ էր ամենայն երկիր լեզու մի, եւ
2 բարբառ մի ամենեցուն։ Եւ եղեւ ի խա-
ղալն նոցա յարեւելից՝ գտին դաշտ մի
յերկրին Սենաար, եւ բնակեցան անդ։
3 Եւ ասեն այր ցընկեր իւր, Եկայք արկ-
ցուք աղիւս, եւ թրծեսցուք զայն
հրով։ Եւ եղեւ նոցա աղիւսն ի տեղի
4 քարի, եւ կուպր ի տեղի շաղախոյ։ Եւ
ասեն, Եկայք շինեսցուք մեզ քաղաք
եւ աշտարակ, որոյ լինիցի գլուխն մին-
չեւ յերկինս. եւ արասցուք մեզ անուն
[6]յառաջ քան զսփռել" ի վերայ երեսաց
5 ամենայն երկրի։ Եւ էջ Տէր տեսանել
զքաղաքն եւ զաշտարակն զոր շինէին
6 որդիք մարդկան. Եւ ասէ Տէր, Ահա
ազգ մի եւ լեզու մի ամենեցուն, եւ
զայդ սկսան գործել. եւ արդ ոչինչ պա-
կասէ ի նոցանէ, զամենայն զոր ինչ յօ-

[1]Եբր. զօրաւոր [2]Կամ, Ռոդացիք [3]Եբր. զՌեսէն

[4]Այսինքն, բաժանումն [5]Եբր. ազգք [6]Եբր. գուցէ սփռեսցուք

7 ժարեսցին գործել . Եկայք իջցուք և
խառնակեսցուք անդ զլեզուս նոցա , զի
մի լուիցեն իւրաքանչիւր բարբառոյ ըն-
8 կերի իւրոյ ։ Եւ սփռեաց զնոսա Տէր
[1]Աստուած անտի ընդ երեսս ամենայն
երկրի , և դադարեցին ի շինելոյ զքա-
9 ղաքն [1]և զաշտարակն"։ Վասն այնո-
րիկ կոչեցաւ անուն նորա [2]Խառնակու-
թիւն . զի անդ խառնակեաց Տէր [1]Աս-
տուած զլեզուս ամենայն երկրի, և ան-
տի ցրուեաց զնոսա Տէր [1]Աստուած ընդ
երեսս ամենայն երկրի ։
10 Եւ այս են ծնունդք Սեմայ . Սէմ որդի
հարիւրեմեան էր յորժամ ծնաւ զԱր-
փաքսադ յերկրորդում ամի յետ ջրհեղե-
11 ղին։ Եւ եկեաց Սեմ յետ ծնանելոյ նորա
զԱրփաքսադ՝ ամս հինգ հարիւր, և ծնաւ
12 ուստերս և դստերս , [1]և մեռաւ" Եւ
Արփաքսադ եկեաց ամս [1]հարիւր երեսուն
13 և հինգ , և ծնաւ զՍաղա ։ Եւ եկեաց
Արփաքսադ յետ ծնանելոյ նորա զՍա-
ղա՝ ամս [3]երեք հարիւր և երեսուն", և
ծնաւ ուստերս և դստերս , [1]և մեռաւ"։[4]
14 Եւ եկեաց Սաղա ամս [1]հարիւր և" երե-
15 սուն , և ծնաւ զԵբեր ։ Եւ եկեաց Սաղա
յետ ծնանելոյ նորա զԵբեր՝ ամս [3]երեք
հարիւր և երեսուն", և ծնաւ ուստերս
16 և դստերս , [1]և մեռաւ ։" Եւ եկեաց Ե-
բեր ամս [1]հարիւր երեսուն և չորս, և
17 ծնաւ զՓաղէկ ։ Եւ եկեաց Եբեր յետ
ծնանելոյ նորա զՓաղէկ ամս [5]երկերիւր
և եւթանասուն", և ծնաւ ուստերս և
18 դստերս , [1]և մեռաւ ։" Եւ եկեաց Փա-
ղէկ ամս [6]հարիւր և երեսուն և չորս",
19 և ծնաւ զՌագաւ ։ Եւ եկեաց Փաղէկ
յետ ծնանելոյ նորա զՌագաւ՝ ամս եր-
կերիւր և ինն , և ծնաւ ուստերս և
20 դստերս , [1]և մեռաւ ։" Եւ եկեաց Ռա-
գաւ ամս [1]հարիւր երեսուն և երկու ,
21 և ծնաւ զՍերուգ ։ Եւ եկեաց Ռագաւ
յետ ծնանելոյ նորա զՍերուգ՝ ամս եր-
կերիւր և եւթն , և ծնաւ ուստերս և
22 դստերս , [1]և մեռաւ ։" Եւ եկեաց Սե-
րուգ ամս [1]հարիւր և" երեսուն , և
23 ծնաւ զՆաքովր ։ Եւ եկեաց Սերուգ յետ
ծնանելոյ նորա զՆաքովր՝ ամս երկերիւր,
և ծնաւ ուստերս և դստերս, [1]և մե-
24 ռաւ ։" Եւ եկեաց Նաքովր ամս [7]և թա-
25 նասուն և ինն , և ծնաւ զԹարա ։ Եւ
եկեաց Նաքովր յետ ծնանելոյ նորա
զԹարա՝ ամս հարիւր [8]քսան և երկու", և
26 ծնաւ ուստերս և դստերս, [1]և մեռաւ ։" Եւ
եկեաց Թարա ամս եւթանասուն , և
ծնաւ զԱբրամ և զՆաքովր և զԱռան ։
27 Այս են ծնունդք Թարայի . Թարա
ծնաւ զԱբրամ և զՆաքովր և զԱռան.
28 և Առան ծնաւ զՂովտ ։ Եւ մեռաւ Ա-
ռան առաջի Թարայի հօր իւրոյ , յերկ-
րին յորում ծնաւ , [9]յաշխարհին Քաղ-
29 դեացւոց ։ Եւ առին Աբրամ և Նաքովր
իւրեանց կանայս . անուն կնոջն Աբրա-
մու՝ Սարա , և անուն կնոջն Նաքովրայ՝
Մեղքայ, դուստր Առանայ , հօր Մեղքայ,
30 և հօր Յեսքայ։ Եւ էր Սարա ամուլ և
31 ոչ ծնանէր ։ Եւ առ Թարա զԱբրամ զոր-
դի իւր , [1]և զՆաքովր զորդի իւր ," և
զՂովտ՝ զորդի Առանայ որդւոյ իւրոյ, և
զՍարա զնու իւր , զկին Աբրամու որդ-
ւոյ իւրոյ , և եհան զնոսա [10]յաշխարհէն
Քաղդեացւոց՝ երթալ յերկիրն Քանա-
նացւոց . և եկին մինչև ցԽառան , և
32 բնակեցին անդ ։ Եւ եղեն ամենայն ա-
ւուրք Թարայի ի Խառան՝ ամք երկերիւր
և հինգ , և մեռաւ Թարա ի Խառան ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ ասէ [11]Աստուած ցԱբրամ, Ել դու
յերկրէ քումմէ և յազգէ քումմէ և
ի տանէ հօր քո՝ յերկիր զոր ցուցից քեզ.
2 Եւ արարից զքեզ յազգ մեծ, և օրհնե-
ցից զքեզ , և մեծացուցից զանուն քո.
3 և եղիցես օրհնեալ ։ Եւ օրհնեցից զօրհ-
նիչս քո , և զանիծիչս քո անիծից .
և օրհնեսցին ի քեզ ամենայն ազգք
4 երկրի ։ Եւ գնաց Աբրամ որպէս խօսե-
ցաւ ընդ նմա [11]Աստուած . երթայր ընդ
նմա և Ղովտ . և Աբրամ էր ամաց ե-
թանասուն և հնգից յորժամ ել ի Խա-
5 ռանէ ։ Եւ առ Աբրամ զՍարա զկին իւր,
և զՂովտ զեղբօրորդի իւր , և զամե-
նայն զինչս իւրեանց զոր ստացան , և
զամենայն ոգիս զոր ստացան ի Խառան,
և ելին գնալ յերկիրն Քանանացւոց. և

[1] Յեբր. պակաս [2] Եբր. Բաբէլ [3] Եբր. չորեք
հարիւր և երիս [4] Յօյն յաւելու. Եւ եկեաց
Կայնան ամս հարիւր և երեսուն , և ծնաւ
զՍաղա . և եկեաց Կայնան յետ ծնանելոյ նո-
րա զՍաղա՝ ամս երեք հարիւր և երեսուն ,
և ծնաւ ուստերս և դստերս, և մեռաւ ։
[5] Եբր. չորեքհարիւր և երեսուն [6] Եբր. երեսուն

[7] Եբր. քսան [8] Եբր. իննևտասն [9] Եբր. յՈւր
[10] Եբր. յՈւրէ [11] Եբր. Տէր

6 եկին յերկիրն Քանանու։ Եւ շրջեցաւ
Աբրամ յերկրին՝ ընդ երկայնութիւն նո-
րա մինչեւ ի տեղին ի Սիւքեմ, ի կաղ-
նին [1]բարձր. բայց Քանանացիք բնա-
7 կեալ էին յայնժամ յերկրին։ Եւ երեւե-
ցաւ Տէր Աբրամու, եւ ասէ ցնա, Զա-
ւակի քում տաց զերկիրս զայս։ Եւ շի-
նեաց անդ Աբրամ սեղան Տեառն որ ե-
8 րեւեցաւ նմա։ Եւ մեկնեցաւ անտի
ի լեառնն ընդ արեւելս [2]ի Բեթէլ. եւ ե-
հար անդ զխորան [3]իւր ի Բեթէլ, յան-
դիման ծովուն եւ Անգէի ընդ արեւելս".
եւ շինեաց անդ սեղան Տեառն, եւ կո-
9 չեաց յանուն Տեառն։ Եւ չուեաց Աբ-
րամ, [4]գնաց բնակեցաւ յանապատի"։
10 Եւ եղեւ սով յերկրին, եւ էջ Աբ-
րամ յԵգիպտոս բնակել անդ պանդխտու-
թեամբ, զի զօրացաւ սով յերկրին։
11 Եւ եղեւ իբրեւ մերձեցաւ Աբրամ մտա-
նել յԵգիպտոս, եւ ասէ ցՍարա ցկին
իւր, Գիտեմ զի կին գեղեցիկ ես դու.
12 Արդ եղիցի եթէ տեսանիցեն Եգիպտա-
ցիքն, եւ ասիցեն թէ կին նորա է սա.
եւ սպանանիցեն զիս, եւ զքեզ ապրե-
13 ցուցանիցեն. Ասասցես թէ Քոյր նորա
եմ. զի բարի լիցի ինձ վասն քո, եւ
14 կեցցէ անձն իմ յաղագս քո։ Եւ եղեւ
իբրեւ եմուտ Աբրամ յԵգիպտոս, եւ
տեսեալ Եգիպտացւոցն զկինն զի գեղե-
15 ցիկ էր յոյժ. Տեսին զնա եւ իշխանքն
Փարաւոնի, եւ գովեցին զնա առաջի
Փարաւոնի, եւ տարան զնա ի տուն Փա-
16 րաւոնի։ Եւ Աբրամու բարիս առնէին
վասն նորա. եւ եղեն նորա խաշինք,
անդեայք եւ էշք, ծառայք եւ աղախ-
17 նայք, ջորիք եւ ուղտք։ Եւ պատժեաց
Աստուած զՓարաւոն պատմօք մեծա-
մեծօք [5]եւ չարօք" եւ զտուն նորա վասն
18 Սարայի կնոջն Աբրամու։ Կոչեաց Փա-
րաւոն զԱբրամ, եւ ասէ ցնա, Զի՞նչ
գործեցեր զայդ ընդ իս, զի ոչ պատ-
19 մեցեր եթէ կին քո է. Ընդէ՞ր ասա-
ցեր թէ Քոյր իմ է, եւ [6]առի զդա ինձ
կնութեան. եւ արդ ահաւասիկ կին քո
20 առաջի քո, առ եւ գնա ի բաց։ Եւ
պատուէր ետ արանց վասն Աբրամու յու-
ղարկել զնա եւ զկին նորա եւ զամենայն
որ ինչ էր նորա, [5]եւ զՂովտ ընդ նմա"։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ել եւ Աբրամ յԵգիպտոսէ՝ ինքն եւ
կին իւր եւ ամենայն որ ինչ էր նորա,
2 եւ Ղովտ ընդ նմա [7]յանապատն։ Եւ Աբ-
րամ էր մեծատուն յոյժ անասնովք եւ ար-
3 ծաթով եւ ոսկւով. Եւ գնաց անդրէն
[8]ուստի եկն յանապատն" մինչեւ ցԲեթէլ,
մինչեւ ցտեղին ուր էր խորան նորա
4 զառաջինն, Ընդ Բեթէլ եւ ընդ [9]Անգէէ
ի տեղի սեղանոյն, զոր արար անդ զա-
ռաջինն. եւ կարդաց անդ Աբրամ զա-
նուն Տեառն [5]Աստուծոյ։
5 Եւ Ղովտայ որ երթեալն էր ընդ Աբ-
րամու՝ էր արջառ եւ ոչխար եւ անա-
6 սուն. Եւ ոչ բաւէր նոցա երկիրն բնա-
կելոյ ի միասին. զի էին նոցա ստա-
ցուածք բազումք, եւ ոչ կարէին բնա-
7 կել ի միասին։ Եւ եղեւ մարտ ի մէջ
հովուաց խաշանցն Աբրամու, եւ ի մէջ
հովուաց խաշանցն Ղովտայ. եւ Քանա-
նացիքն եւ Փերեզացիքն յայնժամ բնա-
8 կեալ էին յերկրին։ Ասէ Աբրամ ցՂովտ,
Մի՛ լիցի կռիւ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ
ընդ հովիւս իմ եւ ընդ հովիւս քո. զի
9 արք եղբարք եմք մեք։ Ո՞չ ահաւասիկ
երկիրդ ամենայն առաջի քո է, մեկնեաց
յինէն. եթէ դու յահեակ՝ ես յաջ, եթէ
10 դու յաջ՝ ես յահեակ։ Ամբարձ Ղովտ
զաչս իւր եւ ետես զամենայն [10]կողմանս
Յորդանանու, զի ամենայն յուռթի էր,
մինչչեւ կործանեալ էր Աստուծոյ զՍոդոմ
եւ զԳոմոր, իբրեւ զդրախտն Աստու-
ծոյ էր եւ իբրեւ զերկիրն Եգիպտացւոց՝
11 մինչեւ ի գալ ի Սեգովր։ Եւ ընտրեաց
իւր Ղովտ զամենայն [10]կողմանսն Յորդա-
նանու. եւ չուեաց Ղովտ յարեւելից, եւ
մեկնեցան իւրաքանչիւր յեղբօրէ իւրմէ։
12 Եւ Աբրամ պանդխտեցաւ յերկրին Քա-
նանացւոց. եւ Ղովտ նստաւ [11]ի քաղաքի
միում կողմանցն, եւ բնակեցաւ" ի Սո-
13 դոմ։ Եւ մարդիկն Սոդոմացւոց չարք եւ
մեղաւորք էին առաջի [12]Աստուծոյ յոյժ։
14 Եւ ասէ [13]Աստուած ցԱբրամ յետ մեկ-
նելոյն Ղովտայ ի նմանէ, Հայեաց աչօք
քովք եւ տես ի տեղւոջէ յայդմանէ յո-
րում դու ես, ի կողմանէ հիւսիսոյ եւ
15 հարաւոյ, յարեւելից եւ ի ծովէ. Զի

---

[1]Ոքր. Մամբրէի [2]Ոքր. Բեթելայ [3]Ոքր. իւր. ունէր զԲեթէլ ընդ արեւմուտս, և զԳայն՝ ընդ արեւելս [4]Ոքր. երթայր և չուէր ի Հարաւ կոյս [5]ՅՈքր. գոլով [6]Ոքր. առնուլ [7]Ոքր. ի Հարաւակողմն Քանանու [8]Ոքր. ըստ իջավանաց իւրոց ի Հարաւակողմն Քանանու [9]Ոքր. Գայի [10]Ոքր. դաշտն [11]Ոքր. ի քաղաքս դաշտին, և Հար զվրան իւր մինչեւ [12]Ոքր. Տեառն [13]Ոքր. Տէր

զամենայն երկիրդ զոր դու տեսանես՝
քեզ տաց զդա եւ զաւակի քում մինչեւ
16 յաւիտեան։ Եւ արարից զզաւակ քո իբ-
րեւ զաւազ երկրի. եթէ կարիցէ ոք
թուել զաւազ երկրի, ապա եւ քո զա-
17 ւակ ընդ թիւ մտցէ։ Եւ արդ արի
շրջեաց ընդ երկիրդ յերկայնութիւն դորա
եւ ի լայնութիւն դորա, զի քեզ տաց
18 զդա։ Եւ չու արարեալ Աբրամու՝ եկն
բնակեցաւ առ կաղնեաւն Մամբրէի, որ
է ի Քեբրոն. եւ շինեաց անդ սեղան
Տեառն [1]Աստուծոյ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ եղեւ ի թագաւորութեանն Ամար-
փաղայ արքայի Սենաարայ, Արիովք ար-
քայ Ելլասարայ եւ Քոդողոգոմոր ար-
քայ Ելամայ, եւ Թադգաղ արքայ ազ-
2 գաց, Նոքա տուն պատերազմ ընդ Բաղակայ
արքայի Սոդոմացւոց, եւ ընդ Բարսայ
արքայի Գոմորացւոց, եւ ընդ Սենայ
արքայի Ադամայեցւոց, եւ ընդ Սիմոբո-
րայ արքայի Սեբոյիմացւոց, եւ ընդ թա-
գաւորին Բաղակայ, այն ինքն է Սե-
3 գովր։ Ամենեքեան սոքա դաշնաւորեցան
4 ի ձորն [2]աղի, որ է ծով աղտից"։ Երկո-
տասան ամ ի ծառայութեան կացեալ
էին Քոդողոգոմորայ, եւ յերեքտասա-
5 ներորդում ամին ապստամբեցին։ Եւ յա-
մին չորեքտասաներորդի եկն Քոդողո-
գոմոր եւ թագաւորքն որ ընդ նմա, եւ
կոտորեցին զսկայսն որ յԱստարովթ Կառ-
նայիմ էին, եւ զազգս հզօրս որ ընդ նո-
սա, եւ զՈմմացիսն ի Շաւէ քաղաքին
6 նոցա, Եւ զՔոռացիսն որ ի լերինն Սէ-
իրայ, մինչեւ [3]ցբեւեկնի ձորոյն" որ է
7 յանապատի անդ։ Եւ դարձան եկին յաղ-
բեւրն դատաստանի, այն ինքն է Կադէս,
եւ կոտորեցին զամենայն [4]իշխանս Ամա-
ղեկայ, եւ զԱմովրհացիսն զբնակեալսն յԱ-
8 սասոնթամար։ Եւ ել արքայ Սոդոմացւոց
եւ արքայ Գոմորացւոց եւ արքայ Ադա-
մայեցւոց եւ արքայ Սեբոյիմացւոց եւ
արքայ Բաղակայ որ է Սեգովր, եւ ճա-
կատեցան ընդ նոսա ի պատերազմ ի ձորն
9 [5]աղտից, Ընդ Քոդողոգոմորայ արքայի
Ելամայ, եւ ընդ Թադգաղայ արքայի ազ-
գաց, եւ Ամարփաղայ արքայի Սենաա-
րայ, եւ Արիովքայ արքայի Ելլասա-
10 րայ, չորք թագաւորք՝ ընդ հնգից։ Եւ

[1] Յեբր. պակասի [2] Եբր. Սիդդիմ, որ է ծով աղի
[3] Եբր. ցԵղփառան [4] Եբր. երկիրն [5] Եբր. Սիդդիմ

ի ձորն [5]աղտից ջրհորք, ջրհորք նաւ-
թի. եւ փախեաւ արքայ Սոդոմացւոց
եւ արքայ Գոմորացւոց, եւ անկան անդր.
եւ մնացեալքն փախեան ի լեռնակողմն։
11 Եւ առին զամենայն աւար Սոդոմացւոց
եւ Գոմորացւոց եւ զամենայն համբարս
12 նոցա եւ գնացին։ Առին եւ զՂովտ զեղ-
բօրորդին Աբրամու եւ զինչս նորա, եւ
երթային. [6]քանզի բնակեալ էր ի Սոդոմ։
13 Եւ եհաս ոմն ի զերծելոց անտի, եւ
պատմեաց Աբրամու [7]յայնկոյս կացելոյ".
եւ նա էր բնակեալ առ կաղնեաւն Մամբ-
րէի Ամովրհացւոյն, եղբօրն Եսքողայ եւ
եղբօրն Աւնանայ, որ էին դաշնաւորք
14 Աբրամու։ Եւ իբրեւ լուաւ Աբրամ թէ
գերի վարեցաւ եղբօրորդին իւր Ղովտ,
համարեցաւ զընդոծինս իւր երեք հա-
15 րեւր եւ ութեւտասն[8]։ Եւ պնդեցաւ
զկնի նոցա զիշերի, ինքն եւ ծառայք իւր,
եւ եհար զնոսա մինչեւ ցՔոբաղ, որ է
16 ի ձախմէ Դամասկոսի։ Եւ դարձոյց զա-
մենայն աւարն [1]Սոդոմացւոց, եւ զՂովտ
զեղբօրորդին իւր եւ զամենայն ստա-
ցուածս նորա դարձոյց, եւ զկանայս եւ
17 զժողովուրդն։ Եւ ել արքայ Սոդոմաց-
ւոց ընդ առաջ նորա՝ յետ դառնալոյ նո-
րա ի կոտորածէ Քոդողոգոմորայ, եւ
թագաւորացն որ ընդ նմա էին ի ձորն
Շաւէ, այն ինքն է դաշտ թագաւորաց։
18 Եւ Մելքիսեդեկ արքայ Սաղեմայ եհան
հաց եւ գինի. քանզի քահանայ էր Աս-
19 տուծոյ Բարձրելոյ. Եւ օրհնեաց զԱբ-
րամ եւ ասէ, Օրհնեալ է Աբրամ յԱս-
տուծոյ Բարձրելոյ որ արար զերկինս եւ
20 զերկիր։ Օրհնեալ Աստուած Բարձրեալ
որ մատնեաց ի ձեռս քո զթշնամիս քո։
Եւ ետ նմա տասանորդս յամենայնէ։
21 Եւ ասէ արքայ Սոդոմացւոց ցԱբրամ,
Տուր ցիս զմարդիկդ, եւ զաւարդ քեզ
22 առ։ Եւ ասէ Աբրամ ցարքայն Սոդոմաց-
ւոց, Ձգեմ զձեռն իմ առ Աստուած
Բարձրեալ որ արար զերկինս եւ զեր-
23 կիր, Եթէ ի չուանաթելէ մինչեւ
ի խրացս մի կօշկաց առից ես յամենայնէ
որ ինչ քո իցէ. զի մի ասիցես թէ Ես
24 մեծացուցի զԱբրամ։ Բայց որչափ ինչ
կերան մանկտիդ, եւ մասն արանցդ որ
եկին ընդ իս՝ Աւնան, Եսքող եւ Մամբ-
րէ, նոքա առցեն զբաժին իւրեանց։

[6] Եբր. եւ նա [7] Եբր. Եբրայեցւոյն [8] Եբրայեցին
յաւելու, եւ հետամուտ եղեւ նոցա մինչեւ ի Դան

Գլ. ԺԵ

1 Յետ բանիցս այսոցիկ եղեւ բան Տեառն
առ Աբրամ ի տեսլեան, եւ ասէ, Մի՛
երկնչիր, Աբրամ, ես [1]վերակացու եղէց
քեզ, եւ վարձք քո բազում եղիցին յոյժ։
2 Եւ ասէ Աբրամ, Տէր, Տէր, զի՞նչ ա-
րասցես ինձ, զի ես կորնչիմ անորդի,
եւ [2]որդի Մասեկայ ընդոծնի իմոյ, այն˝
3 է Եղիազար Դամասկացի։ Եւ ասէ Աբ-
րամ, Որովհետեւ ինձ ոչ ետուր զա-
ւակ, ընդոծինն իմ ժառանգեսցէ զիս։
4 Եւ վաղվաղակի ձայն [3]Աստուծոյ եղեւ առ
նա եւ ասէ, Ոչ ժառանգեսցէ զքեզ դա,
այլ որ ելանէն ի քէն՝ նա ժառանգեսցէ
5 զքեզ։ Եւ եհան զնա արտաքս եւ ասէ
ցնա, Հայեաց ընդ երկինս, եւ թուեա
զաստեղս, եթէ կարասցես թուել զնոսա.
եւ ասէ ցնա, Այնպէս եղիցի զաւակ
6 քո։ Եւ հաւատաց [4]Աբրամ Աստուծոյ˝,
եւ համարեցաւ նմա յարդարութիւն։
7 Եւ ասէ ցնա, Ես եմ Տէր [5]Աստուած
քո˝, որ հանի զքեզ [6]յաշխարհէն Քաղ-
դեացւոց, տալ քեզ զերկիրդ զայդ ի ժա-
8 ռանգութիւն։ Եւ ասէ Աբրամ, Տէր,
Տէր, ի՞ւ գիտասցից թէ ժառանգեցից
9 զսա։ Եւ ասէ ցնա, Առ դու ինձ երինջ
երեմեան եւ քօշ երեմեան եւ խոյ ե-
10 րեմեան, եւ տատրակ եւ աղաւնի։ Եւ
առ զամենայն զայն, եւ յօշեաց զնոսա
ընդ մէջ, եւ եդ զնոսա դէմ ընդ դէմ
11 միմեանց. եւ զթռչունսն ոչ յօշեաց։ Եւ
իջանէին թռչունք ի վերայ յօշելոյ ան-
դամաթուփն նոցա. եւ [7]նստէր առ նո-
12 քօք˝ Աբրամ։ Եւ մօտ ընդ մուտս ա-
րեւուն թմբրութիւն անկանէր ի վերայ
Աբրամու. եւ ահա ահ խաւարին[8] հասա-
13 նէր ի վերայ նորա։ Եւ [9]ասացաւ առ Աբ-
րամ, Գիտելով գիտասջիր, զի պան-
դուխտ եղիցի զաւակ քո յերկիր որ ոչ
իւր իցէ. եւ ծառայեցուսցեն զնոսա եւ
չարչարեսցեն, [5]եւ տառապեցուսցեն˝
14 զնոսա ամս չորեքհարիւր. Բայց զազգն
որում ծառայեսցեն՝ դատեցայց ես. եւ
յետ այնորիկ ելցեն այսր բազում ստա-
15 ցուածովք։ Եւ դու երթիցես առ հարս
քո խաղաղութեամբ՝ [10]սնեալ ի բարւոք
16 ծերութեան։ Եւ ի չորրորդում ազգի
դարձցին այսրէն. քանզի չեւ եւս լցեալ
է մեղք Ամովրհացւոցն մինչեւ ցայժմ։
17 Եւ իբրեւ արեւն ի մուտս լինէր, բոցք հա-
տանէին, եւ ահա հնոց ծխեալ. եւ ճառա-
գայթք հրոյ անցանէին ընդ մէջ անդամոցն
18 յօշելոյ։ Յաւուր յայնմիկ եդ Տէր ուխտ
ընդ Աբրամու, եւ ասէ, Զաւակի քում
տաց զերկիրդ զայդ, ի գետոյն Եգիպտա-
19 ցւոց մինչեւ ի գետն մեծ Եփրատ, Զկի-
նեցիս եւ զԿենեզացիս եւ զԿեդմոնացիս
20 Եւ զՔետացիս եւ զՓերեզացիս եւ զՌա-
21 փիմացիս Եւ զԱմովրհացիս եւ զՔանանա-
ցիս եւ զԳերգեսացիս եւ զՅեբուսացիս։

Գլ. ԺԶ

1 Եւ Սարա, կին Աբրամու, ոչ ծնանէր
նմա. եւ էր նորա աղախին մի Եգիպտացի
2 որոյ անուն էր Ագար։ Եւ ասէ Սարա
ցԱբրամ [5]յերկրին Քանանացւոց˝, Որով-
հետեւ արգել զիս Տէր ի ծնանելոյ, արդ
մուտ առ աղախինդ իմ, զի արարից ինձ
որդի ի դմանէ։ Եւ ունկնդիր եղեւ Աբ-
3 րամ ձայնի Սարայի։ Եւ առ Սարա, կին
Աբրամու, զԱգար Եգիպտացի զաղախին
իւր, յետ տասն ամի բնակելոյ Աբրամու
յերկրին Քանանացւոց, եւ ետ զնա Աբ-
4 րամու առն իւրում կնութեան։ Եւ ե-
մուտ առ Ագար, եւ յղացաւ. իբրեւ ե-
տես թէ յղի է, արհամարհեցաւ տիկինն
5 իւր յաչս նորա։ Եւ ասէ Սարա ցԱբրամ,
Բուռն է ինձ ի քէն. ես ետու զաղախինն
իմ ի գիրկս քո, եւ արդ իբրեւ ետես թէ
յղացաւ, արհամարհեցայ ես յաչս նորա.
դատ արասցէ [11]Աստուած ընդ իս եւ ընդ
6 քեզ։ Եւ ասէ Աբրամ ցՍարա, Ահաւասիկ
աղախինն քո ի ձեռս քո, արա նմա զինչ
հաճոյ է առաջի աչաց քոց։ Եւ չար-
չարեաց զնա Սարա, եւ փախեաւ յե-
7 րեսաց նորա։ Եգիտ զնա հրեշտակ Տեառն
յաղբեւր ջուրց յանապատի անդ, յաղ-
8 բեւրն որ ի ճանապարհին Սուրայ է. Եւ
ասէ [5]ցնա հրեշտակ Տեառն˝, Ագար, ա-
ղախին Սարայի, ուստի՞ գաս կամ յո՞
երթաս։ Եւ ասէ, Յերեսաց Սարայի տիկ-
9 նոջ իմոյ փախուցեալ եմ ես։ Ասէ ցնա
հրեշտակն Տեառն, Դարձիր առ տիկին
քո եւ հնազանդ լեր ընդ ձեռամբ նորա։
10 Եւ ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն, Բազ-
մացուցանելով բազմացուցից զզաւակ
11 քո, եւ անթիւ լիցի ի բազմութենէ։ Եւ
ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն, Ահաւասիկ

---

[1]Այլ. վահան [2]Այլ. ժառանգ տան իմոյ [3]Այլ. Տեառն [4]Այլ. ի Տէր [5]Յ'այլ. պակասե [6]Այլ. յՈւրէ [7]Այլ. վանէր զնոսա [8]Ոմն-յայլս յաւելու, մեծ [9]Այլ. ասաց [10]Այլ. թաղեալ

[11]Այլ. Տէր

զու յղի իսկ ես. եւ ծնցես որդի, եւ կոչես-
ցես զանուն նորա [1]Իսմայէլ. զի լուաւ
12 Տէր տառապանաց քոց։ Եւ նա եղիցի
այր վայրագ. ձեռք նորա յամենեսին,
եւ ձեռք ամենեցուն ի նա. եւ յանդի-
ման ամենայն եղբարց իւրոց բնակեսցէ։
13 Եւ կարդաց Ագար զանուն Տեառն որ
խօսեցաւ ընդ նմա, եւ ասէ, Դու ես
Աստուած որ հայեցար յիս։ Քանզի ա-
սաց եթէ յանդիման իսկ տեսի զայն որ
14 երեւեցաւն ինձ։ Վասն այնորիկ կոչեաց
զջրհորն՝ Ջրհոր այնորիկ զոր յանդիմանն
տեսի. եւ ահա է այն ընդ Կադէս եւ
15 ընդ Բարադ։ Եւ ծնաւ Ագար՝ Աբրամու
որդի. եւ կոչեաց զանուն որդւոյն իւրոյ
16 զոր ծնաւ նմա Ագար՝ Իսմայէլ։ Եւ Ա-
բրամ էր ամաց ութսուն եւ վեցից յոր-
ժամ ծնաւ նմա Ագար զԻսմայէլ։

Գլ. ԺԷ

1 Եւ եղեւ Աբրամ ամաց իննսուն եւ ի-
նունց. եւ երեւեցաւ Տէր [2]Աստուած Ա-
բրամու եւ ասէ ցնա, Ես եմ Աստուած [3]քո.
հաճոյ լեր՝՝ առաջի իմ, եւ լեր անարատ։
2 Եւ եդից զուխտ իմ ընդ իս եւ ընդ քեզ,
3 եւ բազմացուցից զքեզ յոյժ յոյժ։ Եւ ան-
կաւ Աբրամ ի վերայ երեսաց իւրոց. եւ
4 խօսեցաւ ընդ նմա Աստուած եւ ասէ, Եւ
իմ ահաւասիկ ուխտ ընդ քեզ. եւ եղիցես
5 հայր բազմութեան ազգաց. Եւ ոչ կոչես-
ցի այսուհետեւ անուն քո Աբրամ, այլ ե-
ղիցի անուն քո Աբրահամ. զի հայր ազ-
6 գաց բազմաց եդի զքեզ։ Եւ աճեցուցից
զքեզ յոյժ, եւ եդից զքեզ յազգս. եւ թա-
7 գաւորք ի քէն ելցեն։ Եւ հաստատեցից
զուխտ իմ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ ի մէջ
զաւակի քո յետ քո յազգս իւրեանց յուխտ
յաւիտենական, լինել քեզ Աստուած եւ
8 զաւակի քում յետ քո։ Եւ տաց քեզ եւ
զաւակի [4]քում զերկիրս զայս, յորում
բնակես պանդխտութեամբ, զամենայն
երկիրն Քանանացւոց ի ժառանգութիւն
յաւիտենական. եւ եղէց նոցա Աստուած։
9 [5]Բայց դու՝՝ զուխտ իմ պահեսցես, եւ
10 զաւակ քո յետ քո յազգս իւրեանց։ Եւ
այս է ուխտ իմ զոր պահեսցես ընդ իս
եւ ընդ քեզ, եւ ի մէջ զաւակի քո յետ
11 քո յազգս իւրեանց. Թլփատեսցի ձեր
ամենայն արու, եւ թլփատեսջիք զմար-
մին անթլփատութեան ձերոյ. եւ եղի-
ցի նշանակ ուխտին ընդ իս եւ ընդ ձեզ։
12 Եւ մանուկ ութօրեայ թլփատեսցի ձեր,
ամենայն արու յազգս ձեր, ընդոծինն եւ
արծաթագինն, եւ յամենայն օտարածնէ
13 որ ոչ իցէ ի զաւակէ քումմէ։ Թլփա-
տելով թլփատեսցի ընդոծին տան քո եւ
արծաթագին քո. եւ եղիցի ուխտ իմ ի վե-
րայ մարմնոյ ձերոյ յուխտ յաւիտենական։
14 Արուն անթլփատ որ ոչ թլփատեսցէ
զմարմին անթլփատութեան իւրոյ յա-
ւուր ութերորդի՝ սատակեսցի անձն այն
յազգէ իւրմէ. զի ցրեաց զուխտ իմ։
15 Եւ ասէ Աստուած ցԱբրահամ, Եւ Սա-
րայի կնոջ քո ոչ կոչեսցի անուն նորա
Սարա, այլ [6]Սառա եղիցի անուն նորա։
16 Եւ օրհնեցից զնա, եւ տաց քեզ ի նմանէ
որդի. եւ օրհնեցից զնա, եւ եղիցի յազգս,
եւ թագաւորք ազգաց ի նմանէ եղիցին։
17 Անկաւ Աբրահամ ի վերայ երեսաց իւրոց եւ
ծիծաղեցաւ. եւ խօսեցաւ ի սրտի իւրում
եւ ասէ, թէ Հարիւրամենի՞ որդի՞ լինիցի,
18 եւ Սառա՝ իննսնամենայ ծնանիցի՞։ Եւ ասէ
Աբրահամ ցԱստուած, Իսմայէլս այս կեց-
19 ցէ առաջի քո։ Եւ ասէ Աստուած [2]ցԱբ-
րահամ, Այո, ահա Սառա կին քո ծնցի քեզ
[7]որդի. եւ հաստատեցից զուխտ իմ ընդ
նմա յուխտ յաւիտենական, եւ ընդ զա-
20 ւակի նորա յետ նորա։ Եւ վասն Իսմայելի
ահա լուայ քեզ. եւ օրհնեցից զնա, եւ ա-
ճեցուցից զնա եւ բազմացուցից զնա յոյժ.
եւ երկոտասան ազգ ծնցի, եւ տաց զնա
21 յազգ մեծ։ Բայց զուխտ իմ հաստատեցից
ընդ Իսահակայ՝ զոր ծնցի քեզ Սառա ի
ժամանակի յայսմիկ ի միւսում տարւոջ։
22 Եւ վախճանեաց զխօսելն ընդ նմա, եւ
23 վերացաւ Աստուած յԱբրահամէ։ Եւ առ
Աբրահամ զԻսմայէլ զորդի իւր եւ զամե-
նայն զընդոծինս իւր եւ զամենայն զար-
ծաթագինս իւր եւ զամենայն արուարանց
որ էին ի տան Աբրահամու, եւ թլփա-
տեաց զմարմին անթլփատութեան նոցա
ի ժամանակի աւուրն այնորիկ, որպէս
24 խօսեցաւ ընդ նմա Աստուած։ Եւ Աբրա-
համ էր ամաց իննսուն եւ իննից ի ժա-
մանակի յորում թլփատեաց զմարմին ան-
25 թլփատութեան իւրոյ։ Եւ Իսմայէլ որդի
նորա երեքտասանամեայ էր, յորժամ

---

1 Այսինքն, լուիցէ Աստուած 2 Յնբր. պակասէ
3 Նբր. Ամենակալ. զնա 4 Նբր. քում յետ քո
5 Նբր. Եւ ասէ Աստուած ցԱբրահամ, Եւ դու
6 Այսինքն, կին իշխան 7 Նբր. որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Իսահակ

Թլփատեաց զմարմին անթլփատութեան
26 իւրոյ։ Ի ժամանակի աւուրն այնորիկ
Թլփատեցաւ Աբրահամ եւ Իսմայէլ որդի
27 նորա։ Եւ ամենայն արք տան նորա,
ընդոծինք եւ արծաթագինք որ էին յազ-
գաց օտարաց, [1]թլփատեաց զնոսա˝։

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ երեւեցաւ նմա [2]Աստուած առ կաղ-
նեաւն Մամբրէի, մինչդեռ նստէր առ
2 դուրս խորանի իւրոյ ի միջօրէի։ Ամբար-
ձեալ զաչս իւր եւ ետես, եւ ահա արք
երեք կային ի վերոյ քան զնա. եւ իբրեւ
ետես, ընթացաւ ընդ առաջ նոցա ի
դրանէ խորանին իւրոյ, եւ երկիր եպագ
3 ի վերայ երկրի, Եւ ասէ, Տէր, եթէ գտի
շնորհս առաջի քո, մի՛ զանց առներ ի
4 ծառայէ քումմէ. Այլ առցի սակաւ մի
ջուր, եւ լուասցեն զոտս ձեր, եւ զո-
5 վասջիք ընդ ծառովս. Եւ առից հաց եւ
կերիջիք, եւ ապա երթիջիք զճանապարհ
ձեր. փոխանակ զի դարձարուք առ ծա-
ռայ ձեր։ Եւ ասեն, Այդպէս արա, որպէս
6 ասացերդ։ Եւ պնդեցաւ Աբրահամ ի խո-
րանն առ Սառա, եւ ասէ ցնա, Փութա
թրեա գրիւս երիս ալեր նաշհոյ, եւ ա-
7 րա նկանակս։ Եւ յանդեայ ընթացաւ Աբ-
րահամ, եւ առ որթ մի մատաղ եւ բարի
եւ ետ ցպատանին, եւ փութացոյց վաղ-
8 վաղակի հասուցանել։ Եւ առ կոգի եւ
կաթն եւ զորթն զոր հասոյց, եւ եդ ա-
ռաջի նոցա եւ կերան. եւ նա կայր ա-
9 ռաջի նոցա ընդ ծառովն։ Եւ ասեն ցնա,
Ո՞ւր է Սառա կին քո։ Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ, Ահաւանիկ ի խորանի անդ է։
10 Եւ ասէ, Դարձեալ եկից առ քեզ [3]ի ժա-
մանակի յայսմիկ ի սոյն աւուրս˝, եւ ու-
նիցի որդի Սառա կին քո. եւ Սառա ունկն
դնէր առ դրան խորանին, քանզի յետոյ
11 նորա կայր։ Եւ Աբրահամ եւ Սառա ծե-
րացեալք էին եւ անցեալք զաւուրբք, եւ
պակասեալ էր ի Սառայէ լինել ի կանանց
12 օրէնք։ Ծիծաղեցաւ Սառա ընդ միտս
եւ ասէ, [4]Որ ինչ ցայժմ ոչ եղեւ ինձ՝
մի՞րդ լինիցի˝. եւ տէր իմ ծերացեալ է։
13 Եւ ասէ Տէր ցԱբրահամ, Զի՞ է զի ծիծա-
ղեցաւ Սառա ընդ միտս իւր եւ ասէ, Թէ
Արդարեւ ծնանիցի՞մ, զի ահա ես պա-
14 ռաւեալ եմ։ Միթէ տկարանայցէ՞ առ ի
[5]յԱստուծոյ բան. ի ժամանակի յայսմիկ
դարձայց առ քեզ [3]ի սոյն աւուրս˝, եւ
15 եղիցի Սառայի որդի։ Ժխտեաց Սառա
եւ ասէ, թէ Ոչ ծիծաղեցայ. քանզի
երկեաւ։ Եւ ասէ, Ոչ այդպէս, այլ ծի-
ծաղեցար։
16 Եւ յարուցեալ անտի արանցն հայե-
ցան ընդ երեսս Սոդոմացւոց [6]եւ Գոմո-
րացւոց˝. եւ Աբրահամ երթայր ընդ նո-
17 սա յուղարկել զնոսա։ Եւ ասէ Տէր, Միթէ
թաքո՞ւստ ինչ իցէ յԱբրահամէ [6]ծառայէ
18 իմմէ˝ զոր ինչ գործելոց եմ. Այլ Աբրա-
համ լինելով լինիցի յազգ մեծ եւ ի բա-
զում, եւ օրհնեսցին ի նա ամենայն ազգք
19 երկրի։ Քանզի գիտէի եթէ պատուիրեսցէ
որդւոց իւրոց եւ տան իւրոյ յետ իւր՝
պահել զճանապարհս Տեառն եւ առնել
զարդարութիւն եւ զիրաւունս. եւ ածցէ
Տէր [6]Աստուած ի վերայ Աբրահամու զա-
20 մենայն զոր խօսեցաւ ընդ նմա։ Եւ ասէ
Տէր, Աղաղակ Սոդոմացւոց եւ Գոմորա-
ցւոց յաճախեաց, եւ մեղք նոցա մեծացան
21 յոյժ։ Եւ արդ իջեալ տեսից եթէ ըստ ա-
ղաղակին նոցա որ յիս հասանէ՝ վճարի-
22 ցե՞ն. ապա թէ ոչ՝ զի գիտացից։ Եւ դարձ-
եալ անտի արանցն եկին ի Սոդոմ. եւ
Աբրահամ կայր առաջի Տեառն։
23 Եւ մատուցեալ Աբրահամ ասէր, Միթէ
կորուսանիցե՞ս զարդարն ընդ ամպարըշ-
տին, [6]եւ լինիցի՞ արդարն իբրեւ զամ-
24 պարիշտն.˝ Եթէ իցեն յիսուն արդար ի
քաղաքի, կորուսանիցե՞ս զնոսա, եւ ո՞չ
ներիցես ամենայն տեղեացն վասն յիսուն
25 արդարոյն եթէ իցեն ի նմա. Քաւ լիցի
քեզ առնել զայն բան. սպանանել զար-
դարն ընդ ամպարշտի, եւ լինիցի ար-
դարն իբրեւ զամպարիշտն. քաւ լիցի
քեզ որ դատիս զամենայն երկիր, մի՛ ա-
26 րասցես զայն դատաստան։ Եւ ասէ Տէր,
Եթէ գտցի ի Սոդոմ յիսուն արդար ի քա-
ղաքի անդ, թողացուցից ամենայն տեղ-
27 եացն վասն նոցա։ Պատասխանի ետ Աբ-
րահամ եւ ասէ, Այժմ սկսայ խօսել ընդ
28 Տեառն, բայց ես հող եմ եւ մոխիր. Եթէ
պակասիցեն քան զյիսուն արդար հնգիւ
չափ, կորուսանիցե՞ս վասն հնգիցն զա-
մենայն քաղաքն։ Եւ ասէ, Ոչ կորուսից,
29 եթէ գտցի անդ քառասուն եւ հինգ։ Եւ
յաւել եւս խօսել ընդ նմա եւ ասէ, Իսկ
եթէ գտցի անդ քառասուն։ Եւ ասէ, Ոչ
30 կորուսից վասն քառասնիցն։ Եւ ասէ,

---

[1] Ոմանք. Թլփատեցան ընդ նմա [2] Ոմանք. Տէր
[3] Ոմանք. ըստ ժամանակի կենաց [4] Ոմանք. Եւ արդ զի ծերացայ, եղիցի ինձ փափկութի՞ւն

[5] Ոմանք. Տեառնէ [6] Ոմանք. պակասէ

[1]Միթէ իցէ՞ ինչ, Տէր ,” եթէ խօսիցիմ .
Իսկ եթէ գտցի անդ երեսուն ։ Եւ ասէ ,
Ոչ կորուսից , եթէ գտցի անդ երեսուն ։
31 Եւ ասէ , Որովհետեւ կալայ խօսել ընդ
Տեառն . եթէ գտցի անդ քսան ։ Եւ ասէ ,
32 Ոչ կորուսից վասն քսանիցն ։ Եւ ասէ ,
[1]Միթէ իցէ՞ ինչ, Տէր”, եթէ խօսեցայց եւս
միւս անգամ . եթէ գտանիցի անդ տասն ։
Եւ ասէ , Ոչ կորուսից վասն տասանցն ։
33 Եւ գնաց Տէր իբրեւ լռեաց ի խօսելոյ
անտի ընդ Աբրահամու , եւ Աբրահամ
դարձաւ ի տեղի իւր ։

ԳԼ . ԺԹ

1 Եւ եկին երկու հրեշտակքն ի Սոդոմ ընդ
երեկս . եւ Ղովտ նստէր առ դրան Սո-
դոմացւոցն ։ Իբրեւ ետես Ղովտ , յարեաւ
ընդ առաջ նոցա , եւ երկիր եպագ ի վե-
2 րայ երեսաց իւրոց յերկիր , Եւ ասէ , Ա-
հաւասիկ ես , տեարք , եկայք ի տուն
ծառայի ձերոյ , հանգերուք , եւ լուացիք
զոտս ձեր . եւ կանխեալ ընդ առաւօտս
երթիջիք զճանապարհ ձեր ։ Եւ ասեն, Ոչ,
3 այլ ի քաղաքամիջի աստ ագցուք ։ Եւ
բռնադատեաց զնոսա յոյժ , եւ խոտորե-
ցան առ նա եւ մտին ի տուն նորա . եւ
արար նոցա ընթրիս , եւ բաղարջ եփեաց
նոցա եւ կերան ։
4 Մինչչեւ ի քուն մտեալ էր նոցա , եւ
արք քաղաքին Սոդոմացւոց պատեցին
զտունն յերիտասարդաց մինչեւ ցծերս ,
5 ամենայն ժողովուրդն ի միասին . Եւ կո-
չէին արտաքս զՂովտ եւ ասէին ցնա ,
Ո՞ւր են արքն որ մտին առ քեզ գիշերի ,
ած զնոսա առ մեզ զի գիտասցուք զնո-
6 սա ։ Եւ ել առ նոսա Ղովտ արտաքոյ
դրանն , եւ զդուռն ձգեաց զկնի իւր ,
7 Եւ ասէ ցնոսա , Քաւ լիցի ձեզ , եղբարք,
8 մի՛ գործէք զայդ չարիս ։ Են իմ երկու
դստերք որ զայր ոչ գիտեն , հանից զնո-
սա առ ձեզ , եւ արարէք ընդ նոսա որպէս
հաճոյ իցէ ձեզ . բայց միայն արանցդ
այդոցիկ մի՛ ինչ մեզ առնիցէք , որով-
հետեւ մտին ընդ յարկաւ գերանաց ի-
9 մոց ։ Եւ ասեն, Ի բաց կաց . մտեր բնակել
պանդխտութեամբ, միթէ եւ դատաստան
եւս դատել . այժմ եւ զքեզ եւս չարչարես-
ցուք առաւել քան զնոսա ։ Եւ բռնադա-
տէին զայրն , զՂովտ , յոյժ , եւ մերձ էին
10 զդուռն խորտակել ։ Եւ ձգեալ արանցն
զձեռս իւրեանց կորզեցին յինքեանս
զՂովտ ի տուն անդր , եւ զդուռն տանն
11 փակեցին . Եւ զարսն որ առ դուրս տանն
կային՝ հարին կուրութեամբ ի փոքուէ
մինչեւ ցմեծն, եւ լքան խնդրել զդուռն ։
12 Եւ ասեն արքն ցՂովտ , է՞ ոք քո աստ
փեսայ կամ որդիք կամ դստերք, կամ այլ
ոք քո իցէ՞ ի քաղաքի աստ . հան զնոսա
13 ի տեղւոջէ յայսմանէ ։ Զի կորուսանելոց
եմք մեք զքաղաքս զայս . զի բարձրա-
ցաւ աղաղակ նոցա առաջի Տեառն . եւ
14 առաքեաց զմեզ Տէր սատակել զսա ։ Ել
Ղովտ եւ խօսեցաւ ընդ փեսայս իւր որ
առնլոց էին զդստերս նորա , եւ ասէ , Ա-
րիք եւ ելէք ի տեղւոջէ աստի յայսմա-
նէ , զի սատակէ Տէր զքաղաքս ։ Եւ
թուէր ծաղր առնել յաչս փեսայից իւրոց ։
15 Եւ իբրեւ եղեւ առաւօտ , փութացու-
ցանէին հրեշտակքն զՂովտ եւ ասէին ,
Արի առ զկին քո եւ զերկուս դստերս
քո զոր ունիս , եւ ել աստի , զի մի՛ եւ դու
կորնչիցիս ընդ անօրէնութիւնս քաղա-
16 քիդ ։ Եւ [2]նոքա խռովեցան”. եւ կալան
հրեշտակքն զձեռանէ նորա եւ զձեռանէ
կնոջ նորա եւ զձեռանէ երկուց դստե-
րաց նորա , զի խնայեաց Տէր ի նա , եւ
հանին զնա եւ եդին արտաքոյ քաղաքին ։
17 Եւ եղեւ իբրեւ հանին զնոսա արտաքս ,
ասեն , Ապրեցո զանձն քո , մի՛ [3]դառնայ-
ցես յետս, եւ մի՛ կայցես յամենայն [4]կող-
մանս աշխարհիդ”. զերծիր ի լեառն, զու-
18 ցէ ընդ նոսա ըմբռնիցիս ։ Եւ ասէ Ղովտ
19 ցնոսա , Աղաչեմ , Տէր . Որովհետեւ եգիտ
ծառայ քո ողորմութիւն առաջի քո , եւ
մեծ արարեր զարդարութիւն քո զոր առ-
նես յիս ապրել անձին իմոյ . եւ արդ ես
ոչ կարեմ զերծանել ի լեառն, զուցէ հա-
սանիցեն ինձ չարիքն եւ մեռանիցիմ ։
20 Ահա քաղաքս այս մերձ է անկանել ի նա,
որ է փոքրիկ , անդ ապրեցայց . (եւ չէ՞
փոքր ,) եւ կեցցէ անձն իմ [5]վասն քո”։
21 Եւ ասէ ցնա , Ահաւասիկ արարի մեծա-
րանս երեսաց քոց եւ ի բանիդ յայդմիկ՝
չկործանել զքաղաքն վասն որոյ խօսե-
22 ցար ։ Եւ արդ փութա զերծանել ի նա ,
զի ոչ կարեմ առնել իրս ինչ մինչեւ ան-
կանիցիս անդր . վասն այնորիկ կոչեաց
23 զանուն քաղաքին այնորիկ [6]Սեգովր ։ Ա-
րեգակն ծագեաց յերկիր, եւ Ղովտ եմուտ
24 ի Սեգովր ։ Եւ Տէր տեղաց ի Սոդոմ եւ

[1]Եբր. Աղէ՛, մի բարկասցի Տէր իմ,

[2]Եբր. Նա դանդաղէր [3]Եբր. Հայեցիր [4]Եբր. դաշտիդ [5]Եբր. պակասէ [6]Այսինքն , փոքր

ի Գոմոր ծծումբ եւ հուր ի Տեառնէ յերկ-
25 նից, Եւ կործանեաց զքաղաքսն զայնո-
սիկ եւ զամենայն [1]կողմանսն եւ զամե-
նայն բնակիչս քաղաքացն եւ [2]զամենայն
26 բոյս˝ երկրին։ Եւ [3]դարձաւ կինն Ղովտայ
յետս, եւ եղեւ արձան աղի։
27 Եւ կանխեաց Աբրահամ ընդ առաւօտն
28 ի տեղին ուր կայր առաջի Տեառն, Եւ
հայեցաւ յերեսս Սոդոմացւոց եւ Գոմո-
րացւոց, եւ յամենայն երեսս երկրի [4]գա-
ւառին. եւ ետես եւ ահա ելանէր բոց
երկրին իբրեւ մրրիկ հնոցի։
29 Եւ եղեւ ի սատակել [5]Տեառն զամե-
նայն քաղաքսն շուրջ զբնակութեամբն˝
յիշեաց Աստուած զԱբրահամ, եւ եհան
արձակեաց զՂովտ ի միջոյ կործանմանն,
ի կործանել Տեառն զքաղաքսն յորս
բնակեալ էր ի նոսա Ղովտ։
30 Եւ ել Ղովտ ի Սեգովրայ, եւ նստէր
ի լերինն, եւ երկոքին դստերք նորա ընդ
նմա. քանզի երկեաւ բնակել ի Սեգովր.
եւ բնակեաց յայրի անդ ինքն եւ երկոքին
31 դստերք նորա ընդ նմա։ Եւ ասէ երէցն
ցկրտսերն, Հայր մեր ծերացեալ է, եւ չիք
ոք յերկրի որ մտանիցէ առ մեզ, որպէս
32 օրէն է ամենայն երկրի. Եկ եւ արբուս-
ցուք հօր մերում գինի, եւ ննջեսցուք
ընդ նմա, եւ յարուսցուք ի հօրէ մերմէ
33 զաւակ։ Եւ արբուցին հօրն իւրեանց գի-
նի ի գիշերին յայնմիկ. եւ եմուտ երէցն
ննջեաց ընդ հօրն իւրում [6]զգիշերն զայն˝.
եւ ոչ գիտէր ի ննջելն նորա եւ ի յառնել։
34 Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր եւ ասէ երէցն
ցկրտսերն, Ահա ննջեցի ես երէկ ընդ
հօր իմում. արբուսցուք նմա գինի եւ
ի գիշերիս յայսմիկ, եւ մուտ ննջեա ընդ
նմա, եւ յարուսցուք զաւակ ի հօրէ մեր-
35 մէ։ Եւ արբուցին եւ յայնմ գիշերի գինի
հօրն իւրեանց, եւ եմուտ կրտսերն եւ
ննջեաց ընդ հօրն իւրում. եւ ոչ գիտէր
36 ի ննջելն նորա եւ ի յառնել։ Եւ յղացան
երկոքին դստերքն Ղովտայ ի հօրէն իւ-
37 րեանց։ Եւ ծնաւ երէցն որդի, եւ կոչ-
եաց զանուն նորա Մովաբ. [6]ասէ, Ի հօրէ
իմմէ։˝ Նա է հայր Մովաբացւոց մինչեւ
38 ցայսօր ժամանակի։ Ծնաւ եւ կրտսերն
որդի, եւ կոչեաց զանուն նորա [7]Ամման.
[6]ասէ, Որդի ազգի իմոյ։˝ Նա է հայր
Ամոնացւոց մինչեւ ցայսօր ժամանակի,

[1] Ոմն. զաշտն [2] Ոմն. զբոյս [3] Ոմն. Հայեցաւ
[4] Ոմն. գաշտին [5] Ոմն. Աստուծոյ զքաղաքս
գաշտին, [6] Յոմն. պակաս [7] Ոմն. Բենամմի

ԳԼ. Ի

1 Եւ չուեաց անտի Աբրահամ յերկիրն հա-
րաւոյ, եւ բնակեցաւ ընդ Կադէս եւ ընդ
2 Սուր. եւ պանդխտեցաւ ի Գերարս։ Եւ
ասաց Աբրահամ վասն Սառայի կնոջն իւ-
րոյ թէ Քոյր իմ է. եւ առաքեաց Աբիմե-
լէք արքայ Գերարացւոց, եւ առ զՍառա։
3 Եւ եկն Աստուած առ Աբիմելէք ի տես-
լեան գիշերոյ, եւ ասէ, Ահա մեռանիս
վասն կնոջդ զոր առեր, զի կին առն-
4 կին է։ Բայց Աբիմելէք ոչ մերձեցաւ ի
նա, եւ ասէ, Տէր, զազգ մի [6]զանգէտ
5 եւ˝ զարդար կորուսանիցե՞ս։ Ո՞չ ապա-
քէն նա ասաց ցիս, Քոյր իմ է, եւ սա
ասաց ցիս, Եղբայր իմ է. եւ ես սրբու-
թեամբ սրտի եւ արդարութեամբ ձեռաց
6 արարի զայս։ Եւ ասէ ցնա Աստուած ի
տեսլեանն, Ես գիտացի զի սրբութեամբ
սրտի արարեր դու զայդ, եւ խնայեցի
ես ի քեզ՝ չմեղանչել քեզ յիս. վասն
այնորիկ ոչ ետու թոյլ քեզ մերձենալ ի
7 դա։ Բայց արձակեա զկինդ յայր իւր.
զի այր մարգարէ է, եւ արասցէ աղօթս
վասն քո եւ կեցցես. ապա թէ ոչ տա-
ցես, գիտեա զի [8]մեռանիս դու եւ ամե-
նայն որ ինչ քո է։
8 Եւ կանխեաց Աբիմելէք ընդ առաւօտն
եւ կոչեաց զամենայն ծառայս իւր, եւ
խօսեցաւ զամենայն բանս զայսոսիկ յա-
կանջս նոցա. եւ զահի հարան [6]ամենայն
9 մարդիկն յոյժ։ Եւ կոչեաց Աբիմելէք
զԱբրահամ, եւ ասէ ցնա, Զի՞նչ գոր-
ծեցեր դու զայդ ընդ մեզ. միթէ մեղա՞ք
ինչ քեզ, զի ածեր ի վերայ իմ եւ ի վե-
րայ թագաւորութեան իմոյ մեղս մեծա-
մեծս. գործ զոր ոչ ոք գործէ՝ գործեցեր
10 ընդ իս։ Եւ ասէ Աբիմելէք ցԱբրահամ,
11 Զի՞նչ տեսեալ արարեր զբանդ զայդ։ Եւ
ասէ Աբրահամ, Զի ասացի թէ գուցէ ոչ
գուցէ աստուածպաշտութիւն ի տեղւոջս
յայսմիկ, եւ զիս սպանանիցեն վասն
12 կնոջդ իմոյ։ Բայց արդարեւ քոյր իմ է
ի հօրէ եւ ոչ ի մօրէ, եւ եղեւ ինձ կին։
13 Եւ եղեւ յորժամ եհան զիս Աստուած ի
տանէ հօր իմոյ, եւ ես ասացի ցդա, Զայս
[9]արդարութիւն արասցես ընդ իս. յամե-
նայն տեղիս ուր եւ երթիցուք, ասաս-
14 ջիր զինէն թէ Եղբայր իմ է։ Եւ առ Ա-
բիմելէք [6]հազար սատեր, եւ˝ արջառ եւ

[8] Ոմն. մինչեւ մեռանիցիս [9] Կամ, շնորհս

ոչխար, ծառայս եւ աղախնայս, եւ ետ
Աբրահամու, եւ ետ նմա զՍառա զկին
15 իւր։ Եւ ասէ Աբիմելէք [1]ցԱբրահամ,
Ահաւասիկ երկիրդ իմ առաջի քո, ուր
16 հաճոյ իցէ քեզ՝ բնակեաց։ Եւ ցՍառա
ասէ, Ահա ետու հազար սատեր եղբօր
քում, այն եղիցի քեզ [2]ի պատիւ երեսաց
քոց եւ ամենայն կանանց որ ընդ քեզ
17 են. եւ զամենայն արդար խօսիցիս"։ Եւ
եկաց յաղօթս Աբրահամ առ Աստուած.
եւ [3]բժշկեաց զԱբիմելէք եւ զկին նորա
18 եւ զաղախնայս նորա, եւ ծնանէին. Զի
փակելով փակեաց Տէր արտաքուստ զա-
մենայն արգանդ ի տան Աբիմելեքայ վասն
Սառայի կնոջ Աբրահամու։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ Տէր յայց ել Սառայի որպէս եւ ա-
սաց, եւ արար Տէր Սառայի որպէս եւ
2 խօսեցաւ։ Եւ յղացաւ եւ ծնաւ Սառա
Աբրահամու որդի ի ծերութեան[4], ըստ
ժամանակին որպէս եւ խօսեցաւ ընդ նմա
3 Աստուած։ Եւ կոչեաց Աբրահամ զանուն
որդւոյ իւրոյ զոր ծնաւ նմա Սառա՝ [5]Ի-
4 սահակ։ Եւ թլփատեաց Աբրահամ զԻսա-
հակ զորդի իւր յաւուր ութերորդի, որ-
պէս եւ պատուիրեաց նմա [1]Տէր Աստ-
5 ուած։ Եւ Աբրահամ հարիւրամեան էր
յորժամ եղեւ նմա Իսահակ որդի իւր։
6 Եւ ասէ Սառա, [6]Ծաղր արար զիս Աս-
տուած. զի որ եւ լսիցէ՝ ուրախ լինիցի ընդ
7 իս։ Եւ ասէ, Ո՞վ պատմեսցէ Աբրահա-
մու եթէ սնուցանէ մանուկ Սառա. զի
8 ծնայ որդի ի ծերութեան [7]իմում։ Եւ աճ-
եաց մանուկն, եւ հատուցաւ ի ստենէ.
եւ արար Աբրահամ ուրախութիւն մեծ
յաւուր յորում հատուցաւ ի ստենէ Իսա-
հակ որդի իւր։
9 Եւ տեսեալ Սառայի զորդին Ագարայ
Եգիպտացւոյ որ եղեւ Աբրահամու, զի
[8]խաղայր ընդ Իսահակայ որդւոյ իւրում",
10 Ասէ ցԱբրահամ, Ի բաց հան զաղախինդ
եւ զորդի դորա, զի մի՛ ժառանգեսցէ որ-
դի աղախնոյդ ընդ որդւոյ իմում Իսահա-
11 կայ։ Եւ խիստ թուեցաւ բանն առաջի
12 Աբրահամու վասն որդւոյ նորա։ Եւ ասէ
Աստուած ցԱբրահամ, Մի՛ ինչ խիստ
թուեսցի առաջի քո վասն մանկանն եւ
վասն աղախնոյն. զամենայն զոր ինչ ա-
սիցէ քեզ Սառա՝ լուր ձայնի նորա. զի
13 Իսահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ։ Բայց
զորդի աղախնոյդ արարից յազգ [1]մեծ, զի
14 սերմն քո է։ Յարեաւ Աբրահամ ընդ ա-
ռաւօտն, եւ առ հաց եւ տիկ ջրոյ եւ ետ
ցԱգար, եւ եդ յուս [9]նորա զմանուկն",
եւ արձակեաց զնա. եւ երթեալ մոլոր-
եալ շրջէր յանապատի անդ առ Ջրհորովն
15 երդմանն։ Եւ նուաղեաց ջուր ի տկէ ան-
տի. եւ ընկէց զմանուկն ի ներքոյ միոյ
16 [10]եղեւնի ծառոյ". Եւ երթեալ նստաւ յան-
դիման նորա ի բացեայ իբրեւ վտաւա-
նաւ. զի ասէր թէ Ոչ տեսից զմահ որ-
դւոյն իմոյ. եւ նստէր յանդիման նորա.
17 ձայն բարձեալ [1]մանկանն լայր։ Եւ լուաւ
Աստուած ձայնի մանկանն [1]ի տեղւոջէն
ուր էր", եւ կոչեաց [11]Աստուած զԱգար
յերկնից եւ ասէ ցնա, Զի՞նչ է այդ, Ագար.
մի՛ երկնչիր, զի լուաւ Աստուած ձայնի
18 որդւոյ քո ի տեղւոջէ այտի ուր է։ Արի առ
զմանուկն քո, եւ զօրացո զնա ձեռամբ.
19 զի յազգ մեծ արարից զնա։ Եւ եբաց
Աստուած զաչս նորա, եւ ետես ջրհոր
ջրոյ [1]կենդանւոյ. եւ չոգաւ ելից զտիկն
20 ջրով եւ արբոյց մանկանն։ Եւ էր Աս-
տուած ընդ մանկանն, եւ աճեաց [12]եւ
21 եղեւ աղեղնաւոր։ Եւ բնակէր յանապա-
տին Փառանու, եւ առ նմա մայր նորա
կին յերկրէն Եգիպտացւոց։
22 Եւ եղեւ ի ժամանակին յայնմիկ խօսե-
ցաւ Աբիմելէք եւ [1]Ոքոզաթ տաճարապետ
նորա եւ" Փիքող սպարապետ զօրաց նո-
րա, եւ ասեն ցԱբրահամ, Աստուած ընդ
23 քեզ է յամենայնի զինչ եւ գործես։ Արդ
երդուիր ինձ յԱստուած չմեղանչել ինձ,
եւ մի՛ զաւակի իմում եւ [13]անուան իմոյ.
այլ ըստ արդարութեանն զոր արարի
ընդ քեզ՝ արասցես ընդ իս, եւ երկրիս
24 յորում բնակեալ ես ի սմա։ Եւ ասէ Աբ-
25 րահամ, Ես երդնում։ Եւ յանդիմանեաց
Աբրահամ զԱբիմելէք վասն ջրհորոյն ջրոց
26 զորս հանին ծառայքն Աբիմելեքայ։ Եւ
ասէ ցնա Աբիմելէք, Ոչ գիտացի ո՛ արար
զայն իրս, եւ դու ոչ պատմեցեր ինձ,

---

[1] Յեբր. պակաս [2] Եբր. ի ծածկոյթ աչաց, ամե-նեցուն որ ընդ քեզ են, և ընդ ամենեսին. և նա յանդիմանեցաւ [3] Եբր. բժշկեաց Աստուած [4] Եբրայեցին յաւելու, Նորա [5] Այսինքն, ծաղր կամ ուրախութիւն [6] Կամ, Ուրախ [7] Եբր. Նորա [8] Եբր. ծաղր առնէր

[9] Եբր. Նորա, և զմանուկն [10] Եբր. ի մացառաց [11] Հրեշտակ Աստուծոյ [12] Եբր. և բնակէր յա-նապատին, և [13] Եբր. թոռին

27 եւ իմ ոչ էր լուեալ՝ բայց այսօր ։ Եւ առ
Աբրահամ արջառս եւ ոչխարս , եւ ետ
Աբիմելեքայ . եւ եդին երկոքին ուխտ
28 ընդ միմեանս։ Եւ կացոյց Աբրահամ եւթն
29 որոջ ոչխարաց միայն ։ Եւ ասէ Աբիմե-
լէք ցԱբրահամ, Զի՞նչ են այս եւթն որոջք
30 ոչխարաց զորս կացուցեր միայն ։ Եւ ա-
սէ , Զայդ եւթն որոջս առցես յինէն ,
զի եղիցի ինձ ի վկայութիւն , թէ ես
31 փորեցի զՋրհորդ զայդ ։ Վասն այնորիկ
անուանեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ
[1]Ջրհոր երդման". զի անդ երդուան եր-
32 կոքին միմեանց ։ Եւ անդ եդին ուխտ առ
Ջրհորին երդման ։ Յարեաւ Աբիմելէք
եւ [2]Ոքոզաթ տաճարապետ նորա եւ"
Փիքող սպարապետ զօրաց նորա , եւ
դարձան անդրէն յերկիրն Փղշտացւոց ։
33 Եւ տնկեաց Աբրահամ տունկ առ Ջրհո-
րովն երդման , եւ կարդաց անդ զանուն
34 Տեառն , Աստուած յաւիտենական ։ Եւ
պանդխտեցաւ Աբրահամ յերկրին Փղշտա-
ցւոց աւուրս բազումս ։

ԳԼ . ԻԲ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ փորձեաց
Աստուած զԱբրահամ եւ ասէ ցնա , Աբ-
րահամ , [2]Աբրահամ . եւ նա ասէ , Աւա-
2 սիկ եմ ։ Եւ ասէ ցնա , Առ դու զորդիդ
քո [3]սիրելի զոր սիրեցեր՝ զԻսահակ , եւ
գնա դու [4]յերկիր բարձր", եւ հանցես
զդա անդ յողջակէզ ի վերայ միոյ լերանց
3 յորոց ասացից քեզ ։ Եւ յարեաւ Աբրահամ
ընդ առաւօտն , համետեաց զէշ իւր, եւ
առ ընդ իւր երկուս ծառայս, եւ զԻսահակ
զորդի իւր . եւ պատառեաց փայտ յող-
ջակէզ , եւ յարեաւ գնաց . եւ եկն ի տե-
4 ղին զոր ասաց նմա Աստուած ։ Եւ յա-
ւուրն երրորդի համբարձ Աբրահամ զաչս
5 իւր եւ ետես զտեղին ի հեռաստանէ ։ Եւ
ասէ Աբրահամ ցպատանիս իւր , Նստա-
րուք դուք այդր հանդերձ իշովդ, եւ ես եւ
պատանեակդ երթիցուք մինչեւ ցանդր,
եւ երկիր պագցուք եւ դարձցուք առ
6 ձեզ ։ Եւ առ Աբրահամ զփայտ ողջակի-
զին , եւ եդ ի վերայ Իսահակայ որդ-
ւոյ իւրոյ . եւ առ ի ձեռն զհուրն եւ
զսուրն. եւ գնացին երկոքեան ի միասին ։
7 Եւ ասէ Իսահակ ցԱբրահամ հայր իւր ,
Հայր . եւ նա ասէ , Զի՞ է , որդեակ . եւ
նա ասէ , Ահա հուր եւ ահա փայտ , ո՞ւր
8 է ոչխար յողջակէզ ։ Եւ նա ասէ , Աստ-
ուած տեսցէ իւր ոչխար յողջակէզ , որդ-
9 եակ ։ Գնացին երկոքեան ի միասին։ Եւ
եկին ի տեղին զոր ասաց նմա Աստուած.
անդ շինեաց սեղան Աբրահամ , եւ եդ
ի վերայ զփայտն . եւ կապեաց զԻսա-
հակ զորդի իւր , եւ եդ զնա ի սեղանն
10 ի վերայ փայտին ։ Եւ ձգեաց Աբրահամ
զձեռն առնուլ զսուրն եւ զենուլ զորդին
11 իւր ։ Եւ կոչեաց զնա հրեշտակ Տեառն
յերկնից եւ ասէ , Աբրահամ , Աբրահամ.
12 եւ նա ասէ ցնա , Ահաւասիկ եմ ։ Եւ ա-
սէ , Մի՛ մխեր զձեռն քո ի պատանե-
եակդ , եւ մի՛ ինչ առներ դմա . զի այժմ
գիտացի թէ երկիւղած ես դու յԱստու-
ծոյ , եւ ոչ խնայեցեր յորդիդ քո [5]սիրե-
13 լի վասն իմ ։ Համբարձ Աբրահամ զաչս
իւր եւ ետես , եւ ահա խոյ մի [6]կախ-
եալ կայր զծառոյն սաբեկայ զեղջերաց".
եւ գնաց Աբրահամ առ զխոյն , եւ եհան
զնա յողջակէզ փոխանակ Իսահակայ որ-
14 դւոյ իւրոյ ։ Եւ կոչեաց Աբրահամ զա-
նուն տեղւոյն այնորիկ Տէր [7]ետես . զի
ասիցեն ցայսօր , Ի լերինն յայնմիկ Տէր
15 [8]երեւեցաւ ։ Եւ կոչեաց հրեշտակ Տեառն
զԱբրահամ երկիցս անգամ յերկնից եւ
16 ասէ , Յանձն իմ երդուայ , ասէ Տէր ,
փոխանակ զի արարեր դու զբանդ զայդ,
եւ ոչ խնայեցեր յորդիդ քո [5]սիրելի վասն
17 իմ , Այո , օրհնելով օրհնեցից զքեզ , եւ
բազմացուցանելով բազմացուցից զզա-
ւակ քո իբրեւ զաստեղս երկնից բազ-
մութեամբ , եւ իբրեւ զաւազ առ ափն
ծովու . եւ ժառանգեսցէ զաւակ քո զքա-
18 ղաքս հակառակորդաց իւրոց . Եւ օրհ-
նեսցին ի զաւակի քում ամենայն ազգք
երկրի, փոխանակ զի լուար ձայնի իմում։
19 Դարձաւ Աբրահամ առ պատանիսն իւր ,
եւ յարուցեալ գնացին ի միասին ի Ջրհորն
երդման . եւ բնակեցաւ Աբրահամ առ
Ջրհորովն երդման ։
20 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ պատ-
մեցաւ Աբրահամու , թէ ահա ծնաւ Մեղ-
քա եւ նա որդիս Նաքովրայ եղբօր քում .
21 [9]ԶՈվք զանդրանիկն նորա , եւ զԲաւ
զեղբայր նորա եւ զԿամուէլ հայր [10]Ասոր-
22 ւոց, Եւ զՔասադ եւ զԱզաւ եւ զՓաղդաս

[1]Եբր. Բերսաբէէ [2]Յեբր. գոլոտ [3]Եբր. զմիա-
մօր [4]Եբր. յերկիրն Մորիա

[5]Եբր. միամօր [6]Եբր. կալեալ կայր ի մացառս
յեղջերաց իւրոց [7]Եբր. տեսցէ [8]Եբր. երե-
ւեսցի [9]Եբր. Զհուս [10]Եբր. Արամայ

23 եւ զՅեսղափ եւ զԲաթուէլ։ Եւ Բա-
թուէլ ծնաւ զՌեբեկա. ութ սոքա որդիք
զորս ծնաւ Մեղքա Նաքովրայ եղբօրն
24 Աբրահամու։ Եւ հարճն նորին որոյ էր
անուն Ռուէմա, ծնաւ եւ նա զՏաբեկ եւ
զԳաամ եւ զՏոքոս եւ զՄոքա։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ եղեն կեանք Սառայի հարեւր եւ քսան
2 եւ եւթն [1]ամ։ Եւ մեռաւ Սառա ի քա-
ղաքի Արբոկայ [2]ի ձորն, այն ինքն է Քեբ-
րոն յերկրին Քանանացւոց. եւ եկն Աբ-
րահամ կոծել զՍառա եւ սուգ առնուլ։
3 Եւ յարեաւ Աբրահամ ի մեռելոյ անտի
իւրմէ, եւ խօսեցաւ ընդ որդիսն Քետայ
4 եւ ասէ, Պանդուխտ եւ նժդեհ եմ ես ի
միջի ձերում. արդ տուք ինձ ստացուած
գերեզմանի ընդ ձեզ եւ թաղեցից զմեռ-
5 եալս իմ[3]։ Պատասխանի ետուն որդիքն
6 Քետայ Աբրահամու եւ ասեն, Ոչ այդպէս, Տէր, այլ լուր մեզ,
մեզ, Տէր. [4]թագաւոր յԱստուծոյ ես ի
միջի մերում. յընտիր շիրմաց մերոց
թաղեա զմեռեալդ քո. զի ոչ ոք ի մէնջ
7 արգելու ի քէն զշիրիմս։ Յարեաւ Աբ-
րահամ եւ երկիր եպագ ժողովրդեան
8 երկրին, որդւոցն Քետայ. Եւ խօսեցաւ
ընդ նոսա Աբրահամ եւ ասէ, Եթէ յօ-
ժարիցէք ի ձեր ձերում թաղել զմեռ-
եալդ իմ յերեսաց իմոց, ունկն դիք ինձ,
եւ խօսեցարուք վասն իմ ընդ Եփրոնի
9 որդւոյ Սահառայ, Եւ տացէ ինձ [5]զայրն
կրկին", որ է ի վիճակի ագարակին իւ-
րոյ, արծաթոյ՝ որչափ եւ արժան իցէ.
տացէ զնա ինձ ի միջի ձերում ի ստա-
10 ցուած [6]բնակաց։ Եւ Եփրոն նստէր ի մէջ
որդւոցն Քետայ։ Պատասխանի ետ Եփ-
րոն Քետացի Աբրահամու եւ ասէ լու ի
լու որդւոցն Քետայ եւ ամենեցուն որ
մտանէին ընդ դուռն քաղաքին նորա.
11 Եւ ասէ, Ցիս դարձ, Տէր, եւ ունկն դիր
ինձ. զագարակն ետու քեզ, եւ զայրն
որ ի նմա՝ տաց քեզ. առաջի ամենայն
քաղաքակցաց իմոց ետու քեզ. թաղեա
12 զմեռեալն քո։ Եւ երկիր եպագ Աբրա-
13 համ առաջի ժողովրդեան երկրին. Եւ
խօսեցաւ ընդ Եփրոնի յականջս ժողո-
վրդեան երկրին եւ ասէ, Որովհետեւ
անսացեր ինձ, ունկն դիր ինձ. տաց քեզ
արծաթ ընդ ագարակին, առ յինէն եւ
14 թաղեցից անդ զմեռեալս։ Պատասխանի
ետ Եփրոն Աբրահամու եւ ասէ ցնա,
15 [7]Ոչ տէր իմ. լուայ թէ" գետինն չորեք-
հարեւր սատերի արծաթոյ է. ընդ իս եւ
ընդ քեզ զի՞նչ է այն. բայց դու թաղ-
16 եա զմեռեալն քո։ Եւ իբրեւ լուաւ Աբ-
րահամ յԵփրոնէ, կշռեաց զարծաթն Եփ-
րոնի, զոր խօսեցաւ յականջս որդւոցն
Քետայ, չորեքհարեւր սատեր արծաթոյ
17 ընտրոյ վաճառականաց։ Եւ հաստատե-
ցաւ ագարակն Եփրոնի, որ է [8]առ կրկնով
այրիւն" յանդիման Մամբրէի, ագարակն
եւ այրն որ է ի նմա, եւ ամենայն ծա-
ռատունկ որ էր յագարակի անդ շուրջ
18 յամենայն սահմանս նորա, ի ստացուածս
Աբրահամու առաջի որդւոցն Քետայ, որ
մտանէին ընդ դուռն քաղաքին նորա։
19 Եւ յետ այնորիկ թաղեաց Աբրահամ զՍա-
ռա զկին իւր [9]ի կրկնում այրի ագարա-
կին, որ է" յանդիման Մամբրէի, այն է
20 Քեբրոն՝ յերկրին Քանանացւոց։ Եւ հաս-
տատեցաւ ագարակն եւ այրն որ է ի նմա՝
Աբրահամու, ի ստացուածս շիրմաց յորդ-
ւոցն Քետայ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ Աբրահամ էր ծերացեալ եւ անցեալ
զաւուրբք. եւ Տէր օրհնեաց զԱբրահամ
2 ամենայնիւ։ Եւ ասէ Աբրահամ ցծա-
ռայն իւր ցերէց տան իւրոյ, ցիշխան
ամենայն ընչից նորա, Դիր զձեռն քո
3 ընդ երանօք իմովք, Եւ երդմնեցուցից
զքեզ ի Տէր, յԱստուած երկնից եւ յԱս-
տուած երկրի, զի մի՛ առցես կին որդ-
ւոյ իմում Իսահակայ ի դստերաց Քա-
4 նանացւոց յորոց միջի ես բնակեմ. Այլ
յերկիրն [10]իմ ուստի եղեալ եմ երթիցես
եւ ի տուն իմ", եւ առցես դու անտի
5 կին որդւոյ իմում Իսահակայ։ Ասէ ցնա
ծառայն, Գուցէ կինն ոչ կամիցի գալ
ընդ իս յերկիրս յայս, դարձուցանելով
դարձուցի՞ց զորդի քո յերկիրն ուստի ե-
6 լեր։ Եւ ասէ Աբրահամ, Զգոյշ լեր, մի՛
7 դարձուցանիցես զորդի իմ անդր։ Տէր
Աստուած երկնից [2]եւ Աստուած երկրի",
որ առ զիս ի տանէ հօր իմոյ եւ յերկրէն
ուստի ծնեալ էի, որ խօսեցաւն ընդ իս

[1] Եբր. ամ· ամք կենաց Սառայի [2] Յեբր. [illegible]
[3] Եբրայեցին յաւելու, յերեսաց իմոց [4] Եբր. իշխան
[5] Եբր. զայրն Մաքփելայ [6] Եբր. շիրմի

[7] Եբր. Տէր իմ, ունկն դիր ինձ. [8] Եբր. ի Մաք-
փելա [9] Եբր. յայրին որ յագարակին Մաքփե-
լայ [10] Եբր. իմ, եւ առ ազգականս իմ երթիցես

եւ երդուաւ ինձ եւ ասէ , Զաւակի քում
տաց զերկիրդ զայդ, նա առաքեսցէ զհրեշ-
տակ իւր առաջի քո , եւ առցես անտի
8 կին որդւոյ իմում Իսահակայ ։ Ապա թէ
ոչ կամիցի կինն գալ ընդ քեզ [1]յերկիրս
յայս", քաւեալ լիջիր դու յերդմանէդ
յայդմանէ . բայց միայն զորդեակդ իմ մի՛
9 դարձուցանիցես անդր ։ Եւ եդ ծառայն
Աբրահամու զձեռն իւր ընդ երանօք
տեառն իւրոյ , եւ երդուաւ նմա վասն
բանիս այսորիկ ։
10 Եւ առ ծառայն տասն ուղտս յուղտուց
տեառն իւրոյ եւ գնաց , եւ յամենայն
բարութեանց տեառն իւրոյ ընդ իւր . եւ
յարեաւ գնաց ի Միջագետս ի քաղաքն
11 Նաքովրայ ։ Եւ նստոյց զուղտսն արտա-
քոյ քաղաքին առ ջրհորոյ ջրոյն ընդ ե-
12 րեկս, յորժամ ջրաւորն ելանէր ։ Եւ ասէ,
Տէր , Աստուած տեառն իմոյ Աբրահա-
մու , յաջողեա առաջի իմ այսօր , եւ ա-
րա ողորմութիւն ընդ տեառն իմում Աբ-
13 րահամու ։ Ահաւասիկ ես կամ ի վերայ
աղբեր ջրոյս , եւ դստերք բնակչաց քա-
14 ղաքիս ելանեն հանել ջուր ։ Եւ եղիցի
կոյս մի որում ես ասացից , Թէ խոնար-
հեցո զսափորդ քո զի արբից , եւ ասաս-
ցէ ցիս , Արբ , եւ ուղտուցդ քոց եւս
արբուցից մինչեւ դադարեսցեն յըմպե-
լոյ , զայն պատրաստեցեր ծառային քում
Իսահակայ , եւ այնու գիտացից թէ ա-
րարեր ողորմութիւն տեառն իմում [1]Աբ-
րահամու ։
15 Եւ եղեւ մինչչեւ կատարեալ էր նորա
զխօսսն [1]ի միտ իւրում", եւ ահա Ռե-
բեկա ելն ել , որ ծնեալն էր Բաթուելի
որդւոյ Մեղքայ կնոջ Նաքովրայ եղբօր
Աբրահամու, եւ ունէր սափոր յուս իւր ։
16 Եւ էր կոյսն գեղեցիկ երեսօք յոյժ , կոյս՝
զոր այր ոչ գիտէր . էջ յաղբիւրն եւ ե-
17 լից զսափորն իւր եւ ել ։ Ընթացաւ ծա-
ռայն ընդ առաջ նորա եւ ասէ , Արբո ինձ
18 սակաւ մի ջուր ի սափորոյ այդի ։ Եւ
նա ասէ , Արբ , տէր . եւ փութացաւ ի-
ջոյց զսափորն ի վերայ բազկաց իւրոց,
19 եւ արբոյց նմա, Մինչեւ դադարեաց յըմ-
պելոյ , եւ ասէ , Եւ ուղտուցդ քոց հա-
նից ջուր՝ մինչեւ ամենեքեան արբցեն ։
20 Եւ փութացաւ թափեաց զսափորն յա-
ւազանն , եւ ընթացաւ դարձեալ ի ջըր-
հորն հանել , եւ եհան ջուր ամենայն
21 ուղտուցն նորա ։ Եւ այրն միտ դնէր
նմա , եւ լուռ կայր ի միտ առնուլ , եթէ
աջողեա՞ց Տէր զճանապարհ նորա , եւ
22 թէ ոչ ։ Եւ եղեւ իբրեւ դադարեցին ա-
մենայն ուղտքն յըմպելոյ , եւ առ այրն
[2]զինդս ոսկիս՝ մի մի ըստ դահեկանի ձու-
լոյ", եւ երկուս ապարանջանս ի ձեռս
նորա ի տասն [3]դահեկանէ ձոյլ նոցա"։
23 Եւ եհարց զնա եւ ասէ , Ո՞յր դուստր
ես դու, պատմեա ինձ . թէ իցէ՞ ի տան
24 [4]քում" մեզ տեղի իջավանաց ։ Եւ ասէ
ցնա , Դուստր Բաթուելի եմ ես որդւոյ
25 Մեղքայ զոր ծնաւ Նաքովրայ ։ Եւ ասէ
ցնա , Եւ յարդ եւ խոտ չատ է մեր , եւ
26 տեղի իջավանաց ։ [5]Խոնարհ այրն եւ եր-
27 կիր եպագ [6]Աստուծոյ , Եւ ասէ , Օրհնեալ
Տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
որ ոչ վրիպեցոյց զարդարութիւն իւր եւ
զճշմարտութիւն ի տեառնէ իմմէ , եւ ինձ
յաջողեաց Տէր ի տան եղբօր տեառն ի-
28 մոյ ։ Եւ ընթացաւ աղջիկն պատմեաց
ի տան մօր իւրոյ ըստ բանիցն այնոցիկ։
29 Եւ Ռեբեկայ էր եղբայր որում անուն
էր Լաբան . եւ ընթացաւ Լաբան առ
30 այրն արտաքս յաղբիւրն . Իբրեւ ետես
զգինդսն եւ զապարանջանսն ի ձեռսն
քեռ իւրոյ , եւ զի լուաւ զբանսն յՌեբե-
կայ քեռէ իւրմէ որ ասէր , թէ Այսպէս
ինչ խօսեցաւ ընդ իս այրն. եւ եկն առ
այրն , մինչ կայր ի վերայ ուղտուց իւրոց
31 առ աղբերն . Եւ ասէ ցնա , Եկ մուտ
ի տուն , օրհնեալ Տեառն , զի՞ կաս ար-
տաքոյ . զի ես պատրաստեցի տուն եւ
32 տեղի ուղտուցդ ։ Եմուտ այրն ի տուն
անդր , եւ իջոյց ուղտուցն . եւ ետուն
յարդ եւ խոտ ուղտուցն , եւ ջուր լուա-
նալոյ ոտից նորա եւ ոտից նոցա որ ընդ
33 նմայն էին ։ Եւ եդին հաց առաջի նորա՝
ուտել . եւ նա ասէ , Ոչ կերայց մինչեւ
խօսեցայց զբանս իմ . եւ [7]ասեն Խօ-
34 սեաց ։ Եւ ասէ, Ծառայ Աբրահամու եմ
35 ես . Եւ Տէր օրհնեաց զտէր իմ յոյժ , եւ
բարձրացաւ . եւ ետ նմա արջառ եւ ոչ-
խար եւ արծաթ եւ ոսկի , ծառայս եւ
36 աղախնայս , ուղտս եւ էշս ։ Եւ ծնաւ
Սառա կին տեառն իմոյ որդի մի տեառն
իմում յետ ծերութեան իւրոյ , եւ նմա
37 ետ զամենայն ինչ որ էր նորա ։ Եւ
երդմնեցոյց զիս տէր իմ եւ ասէ , Ոչ

1 Յեբր. պոլոսե

2 Եբր. զինդ ոսկի կիսոյ սիկղ ոսկւոյ 3 Եբր. սիկղէ 4 Եբր. Հօր քո 5 Եբր. Անկաւ 6 Եբր. Տեառն 7 Եբր. ասէ

առցես կին որդւոյ իմում [1]Իսահակայ
ի դստերաց ազգի Քանանացւոց, յորոց
միջի ես պանդխտեալս եմ յերկրի սոցա.
38 Այլ ի տուն հօր իմոյ երթիցես եւ ի տոհմ
իմ, եւ առցես անտի կին որդւոյ իմում։
39 Եւ ես ասացի ցտէրն իմ, Գուցէ ոչ գայ-
40 ցէ կինն ընդ իս։ Եւ ասէ ցիս, Տէր [2]Աս-
տուած իմ որում հաճոյ եղէ" առաջի նո-
րա, նա առաքեսցէ զհրեշտակ իւր ընդ
քեզ, եւ յաջողեսցէ զճանապարհ քո, եւ
առցես կին որդւոյ իմում յազգէ իմմէ եւ
41 ի տանէ հօր իմոյ։ Եւ յայնժամ քաւեալ
լիցիս [3]ի նզովից ազգի իմոյ", յորժամ
երթիցես ի տոհմն իմ եւ ոչ տացեն,
քաւեալ լիցիս յերդմանէ ազգի իմմէ։
42 Եւ իբրեւ եկի այսօր յաղբիւրն, ասեմ,
Տէր, Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
եթէ յաջողեսցես ինձ զճանապարհս իմ
43 զոր ես այժմիկ եկեալ եմ, Ահաւասիկ
ես հասեալ կամ ի վերայ աղբեր ջրոյս,
[1]եւ դստերք մարդկան քաղաքիս ելանեն
հանել ջուր." եւ եղիցի կոյս ցոր ես ա-
սացից՝ թէ Արբո ինձ սակաւ մի ջուր
44 ի սափորոյդ քումմէ, Եւ ասասցէ ցիս թէ՝
Արբ եւ ուղտուցդ եւս քոց հանից ջուր,
այն է կին զոր պատրաստեաց Տէր [4]ծա-
ռայի իւրում Իսահակայ. եւ այնու գի-
տացից թէ արարեր ողորմութիւն ընդ
45 տեառն իմում Աբրահամու"։ Եւ եղեւ
մինչչեւ իմ կատարեալ էր զխօսս ի մտի
իմում, անդէն վաղվաղակի ելանէր Ռե-
բեկա, եւ ունէր սափոր յուս իւր. էջ
յաղբիւրն եւ եհան ջուր. եւ ասեմ ցնա,
46 Արբո ինձ։ Եւ փութացեալ իջոյց զսա-
փորն յինքենէ եւ ասէ, Արբ դու, եւ
ուղտուցդ եւս քոց արբուցից. եւ արբի,
47 եւ ուղտուցն իմոց արբոյց։ Եւ հարցի
ցնա եւ ասեմ, Ո՞յր դուստր ես դու,
[1]պատմեա ինձ." եւ նա ասէ, Դուստր Բա-
թուելի եմ ես, որդւոյ Նաքովրայ զոր
ծնաւ նմա Մեղքա. եւ եդի [5]զգինդս յա-
կանջս" նորա, եւ ապարանջանս ի ձեռս
48 նորա։ Եւ [6]խնդացի, եւ երկիր պագի
Տեառն, եւ օրհնեցի զՏէր Աստուած
տեառն իմոյ Աբրահամու, որ յաջողեաց
ինձ ի ճանապարհի աստ ճշմարտութեան,
առնուլ զդուստր եղբօր տեառն իմոյ որդ-
49 ւոյ նորա։ Արդ եթէ առնէք դուք շնորհս
եւ արդարութիւն առ տէրն իմ, պատմե-
ցէք ինձ. ապա թէ ոչ, ցուցէք ինձ զի
50 դարձայց յաջ կամ յահեակ։ Պատասխա-
նի ետուն Լաբան եւ Բաթուէլ եւ ա-
սեն, Ի Տեառնէ ել իրդ այդ. եւ մեք ոչ
կարեմք [7]հակառակ ինչ չար ասել բար-
51 ւոյ"։ Ահաւադիկ Ռեբեկա առաջի քո,
առ եւ գնա. եւ եղիցի կին որդւոյ տեառն
52 քո՝ որպէս եւ խօսեցաւ Տէր։ Եւ եղեւ
իբրեւ լուաւ ծառայն Աբրահամու զբանս
53 նոցա, երկիր եպագ Տեառն։ Եւ եհան
ծառայն անօթս ոսկւոյ եւ անօթս ար-
ծաթոյ եւ հանդերձս, եւ ետ Ռեբեկայ.
եւ ետ ընծայս [8]եղբարց նորա եւ մօրն։
54 Կերան եւ արբին նա եւ արքն որ ընդ
նմա էին, եւ ննջեցին. եւ յարուցեալ ի
վաղորդայն անդր ասէ, Արձակեցէք զիս
55 [1]զի երթայց" առ տէր իմ։ Եւ ասեն [9]եղ-
բարքն նորա եւ մայրն, Կացցէ կոյսն առ
մեզ իբրեւ աւուրս տասն, եւ ապա եր-
56 թիցէ։ Եւ նա ասէ ցնոսա, Մի՛ խափա-
նէք զիս, զի Տէր աջողեաց զճանա-
պարհս իմ. արձակեցէք զիս զի երթայց
57 առ տէրն իմ։ Եւ ասեն [1]եղբարք նորա",
Կոչեսցուք զաղջիկն եւ հարցցուք ի բե-
58 րանոյ նորա։ Կոչեցին զՌեբեկա եւ ա-
սեն ցնա, Երթա՞ս ընդ առնս ընդ այս-
59 միկ. եւ նա ասէ, Երթամ։ Եւ յուղար-
կեցին զՌեբեկա զքոյրն իւրեանց եւ
[10]զինչս նորա, եւ զծառայն Աբրահամու
60 եւ որ ընդ նմայն էին։ Եւ օրհնեցին
զՌեբեկա եւ ասեն ցնա, Քոյր մեր ես.
լիցես ի հազարս եւ ի բեւրս, եւ ժա-
ռանգեսցէ զաւակ քո զքաղաքս թշնա-
61 մեաց [11]քոց։ Յարուցեալ Ռեբեկա եւ
նաժիշտք իւր՝ ելին յուղտսն եւ գնացին
ընդ առնն. եւ առեալ ծառային զՌեբե-
կա՝ գնաց։
62 Եւ Իսահակ [12]յանապատի անդ առ
Ջրհորովլ տեսլեանն" բնակէր յերկրին
63 ի կողմն հարաւոյ։ Եւ ել Իսահակ [13]զբօ-
սանել ի դաշտին ընդ երեկս. ամբարձ
զաչս իւր եւ ետես զի գային ուղտք
64 [1]տասն։ Ամբարձեալ զաչս իւր եւ Ռե-
բեկա ետես զԻսահակ, էջ վաղվաղակի
65 յուղտուէ անտի. Եւ ասէ ցծառայն, Ո՞վ
է այրն որ գայ ի դաշտին ընդ առաջ
մեր. եւ ասէ ծառայն, Նա է տէրն իմ.

[1]Եբր. [illegible] [2]Եբր. որոյ գնացի [3]Եբր. յերդմանէ ազգի իմմէ [4]Եբր. որդւոյ տեառն իմոյ [5]Եբր. օղ ի քիթ [6]Եբր. անկայ

[7]Եբր. ասել քեզ չար ինչ կամ բարի [8]Եբր. եղբօր [9]Եբր. եղբայր [10]Եբր. զդայեակ (Տես Գլ. ԼԵ.8) [11]Եբր. իւրոց [12]Եբր. դարձեալ գայր ի Ջրհորոյն Լահայրոյի. զի [13]Կամ, խոկալ

եւ նորա առեալ զձորձս արկաւ զիւրեւ։
66 Եւ պատմեաց ծառայն Իսահակայ զա-
67 մենայն զխօսսն զոր արար։ Եւ [1]եմուտ
Իսահակ ի տուն Սառայի մօր իւրոյ, եւ
առ զՌեբեկա եւ եղեւ նորա կին. եւ
սիրեաց զնա, եւ մխիթարեցաւ Իսահակ
վասն [2]Սառայի մօր իւրոյ։

ԳԼ. ԻԵ

1 Եւ յաւել Աբրահամ առնուլ կին որում
2 անուն էր Քետուրա։ Եւ ծնաւ նմա
զԶեմրան եւ զՅեկսան եւ զՄադան եւ
զՄադիան եւ զՅեսբոկ եւ զՍովիւէ։
3 Եւ Յեկսան ծնաւ զՍաբա [2]եւ զԹեման"
եւ զԴադան. եւ եղեն որդիք Դադա-
նայ՝ [2]Ռագուէլ եւ Նաբդէէլ եւ" Ասու-
4 րիմ եւ Լատուսիիմ եւ Լովովմիմ։ Եւ
որդիք Մադիամու՝ Գեփար եւ Ափեր եւ
Ենոք եւ Աբիդա եւ Եղդագա. ամենե-
քեան սոքա էին որդիք Քետուրայ։
5 Եւ ետ Աբրահամ զամենայն ինչս իւր
6 Իսահակայ [2]որդւոյ իւրում"։ Եւ որդւոց
հարճիցն իւրոց որ էին Աբրահամու՝ ետ
Աբրահամ պարգեւս, եւ արձակեաց
զնոսա յԻսահակայ որդւոյ իւրոյ, մինչ-
դեռ ինքն կենդանի էր, ընդ արեւելս՝
յերկիրն արեւելից։
7 Եւ այս են ամք աւուրց կենացն Աբ-
րահամու զորս եկեաց, հարեւր եւթա-
8 նասուն եւ հինգ ամ։ Եւ պակասեալ Աբ-
րահամու մեռաւ ի բարւոք ծերութեան,
ալեւորեալ եւ լի աւուրբք. եւ յաւելաւ
9 առ ժողովուրդ իւր։ Եւ թաղեցին զնա
Իսահակ եւ Իսմայէլ որդիք նորա՝ յայրի
անդ [3]ի կրկնում յագարակին Եփրոնի
որդւոյ Սահառայ Քետացւոյ, որ է յան-
10 դիման Մամբրէի. Ագարակին եւ այրն զոր
ստացաւ Աբրահամ յորդւոցն Քետայ.
անդ թաղեցին զԱբրահամ եւ զՍառա
կին նորա։
11 Եւ եղեւ յետ մահուանն Աբրահամու
օրհնեաց Աստուած զԻսահակ զորդի նո-
րա. եւ բնակեցաւ Իսահակ առ Ջրհորի
տեսլեանն։
12 Եւ այս են ծնունդք Իսմայելի որդւոյ
Աբրահամու, զոր ծնաւ Ագար Եգիպտա-
13 ցի Աբրահամու, աղախինն Սառայի։ Եւ
այս են անուանք որդւոցն Իսմայելի ըստ
անուանց ազգացն նորա. անդրանիկ Իս-
մայելի Նաբէովթ եւ Կեդար եւ Աբդեէլ
14 եւ Մաբսամ, Եւ Մասմա եւ Իդումա եւ
15 Մասէ, Եւ Քոդդադ եւ Թեմա եւ Յետուր
16 եւ Նափէս եւ Կեդմա։ Սոքա են որդիք
Իսմայելի, եւ այս անուանք են նոցա
ի հանդրուանս իւրեանց եւ ի խորանս իւր-
եանց, երկոտասան իշխանք նոցա ըստ
17 ազգաց իւրեանց։ Եւ այս են ամք կե-
նաց Իսմայելի, հարեւր երեսուն եւ եւթն
ամ. եւ պակասեալ մեռաւ, եւ յաւելաւ
18 յազգ իւր։ Եւ բնակեցաւ յԵւիլայ մին-
չեւ ցՍուր որ է յանդիման Եգիպտոսի,
մինչեւ ի գալ յԱսորեստանեայս. յանդի-
ման ամենայն եղբարց իւրոց բնակեցաւ։
19 Եւ այս են ծնունդք Իսահակայ որդւոյ
Աբրահամու. Աբրահամ ծնաւ զԻսահակ։
20 Եւ էր Իսահակ ամաց քառասնից յորժամ
առ զՌեբեկա զդուստր Բաթուէլի Ասոր-
ւոյ, որ էր ի Միջագետաց Ասորւոց, զքոյր
21 Լաբանու Ասորւոյ իւր ի կնութեան։ Եւ
աղաչէր Իսահակ զՏէր վասն Ռեբեկայ
կնոջ իւրոյ զի ամուլ էր. Եւ լուաւ նմա
[4]Աստուած, եւ յղացաւ Ռեբեկա կին նո-
22 րա։ Եւ խաղային մանկունքն ի նմա.
եւ ասէ, Եթէ այսպէս լինիցի ինձ, ընդ-
է՞ր իցէ ինձ այս. եւ գնաց հարցանել
23 ի Տեառնէ։ Եւ ասէ ցնա Տէր, Երկու
ազգ են յարգանդի քում, եւ երկու ժո-
ղովուրդք յորովայնէ քումմէ զատցին.
եւ ժողովուրդ զժողովրդեամբ ելեւել առ-
նիցէ, եւ երէցն կրտսերոյն ծառայեսցէ։
24 Եւ իբրեւ լցան նորա աւուրք ծնանելոյ,
եւ էին երկու որդիք յորովայնի նորա։
25 Եւ ելն եւ որդին անդրանիկ շառագոյն
ամենեւին՝ իբրեւ զմորթ թաւ, եւ ան-
ուանեաց զանուն նորա [5]Եսաւ. եւ ապա
ել եղբայր նորա, եւ ձեռն նորա ունէր
զգարշապարէ Եսաւայ. եւ կոչեաց զա-
26 նուն նորա [6]Յակոբ։ Եւ Իսահակ էր ա-
մաց վաթսնից, յորժամ ծնաւ զնոսա
27 Ռեբեկա։ Եւ աճեցին մանկունքն. եւ
էր Եսաւ այր հմուտ որսոյ՝ վայրագ, եւ
Յակոբ՝ այր [7]առանց պաճուճանաց" ըն-
28 տանուն։ Եւ սիրեաց Իսահակ զԵսաւ,
զի որս նորա կերակուր էր նմա. եւ
Ռեբեկա սիրէր զՅակոբ։
29 Եւ էր եփեալ Յակոբայ թան. եւ եկն
30 Եսաւ ի դաշտէ նքթեալ. Եւ ասէ Եսաւ

---

[1] Եբր. եմուծ զնա [2] Յ Եբր. պակաս [3] Եբր. Մաքփելայ

[4] Եբր. Տէր [5] Այսինքն, թաւ [6] Այսինքն, որ ունի զգարշապարէ, կամ, խաբող [7] Եբր. համգարտ, կամ, լաւ

ցՅակոբ, Տուր ինձ ճաշակել ի չիկա-
թանէդ յայդմանէ, զի նքթեալ եմ. վասն
այնորիկ կոչեցաւ անուն նորա [1]Եդովմ։
31 Եւ ասէ Յակոբ ցԵսաւ, Վաճառեա ինձ
32 այսօր [2]զանդրանկութիւնս քո։ Եւ ասէ
Եսաւ, Ահաւասիկ ես երթամ ի վախճա-
նել, եւ առ իմ՞ իցեն ինձ այն [3]անդ-
33 րանկութիւնք։ Եւ ասէ ցնա Յակոբ, Եր-
դուիր ինձ այսօր. եւ երդուաւ նմա, եւ
վաճառեաց Եսաւ [2]զանդրանկութիւնս իւր
34 Յակոբայ։ Եւ Յակոբ ետ Եսաւայ հաց
եւ թան ոսպնեայ. կերաւ եւ արբ, եւ
յարեաւ գնաց. եւ անարգեաց Եսաւ
[4]զանդրանկութիւնն։

ԳԼ. ԻԶ

1 Եւ եղեւ սով յերկրին, թող զառա-
ջին սովն որ եղեւ ի ժամանակս Աբրա-
համու. եւ չոգաւ Իսահակ առ Աբիմե-
2 լէք արքայ Փղշտացւոց ի Գերարա։ Եւ
երեւեցաւ նմա Տէր եւ ասէ, Մի՛ իջաներ
յԵգիպտոս, այլ բնակեա դու յերկրին
3 յորում ասացից քեզ. Պանդխտեաց յերկ-
րիս յայսմիկ, եւ եղէց ընդ քեզ եւ օրհ-
նեցից զքեզ. զի քեզ եւ զաւակի քում
տաց զամենայն զերկիրս զայս, եւ հաս-
տատեցից զերդումն իմ զոր երդուայ
4 Աբրահամու հօր քում։ Եւ բազմացու-
ցից զզաւակ քո իբրեւ զաստեղս երկ-
նից, եւ տաց զաւակի քում զամենայն
զերկիրս զայս, եւ օրհնեսցին ի զաւակի
5 քում ամենայն ազգք երկրի. Փոխանակ
զի լուաւ Աբրահամ հայր քո ձայնի ի-
մում, եւ պահեաց զհրամանս իմ եւ
զպատուիրանս իմ եւ զիրաւունս իմ եւ
զօրէնս իմ։
6 Եւ բնակեցաւ Իսահակ ի մէջ Գերա-
7 րացւոց։ Եւ հարցին արք տեղւոյն զՌե-
բեկայ կնոջէ նորա. եւ ասէ, Քոյր իմ
է. քանզի երկեաւ ասել թէ Կին իմ է,
թէ գուցէ սպանանիցեն զնա արք տեղ-
ւոյն վասն Ռեբեկայ, զի գեղեցիկ էր
8 երեսօք։ Եւ եղեւ անդ բազում ժամա-
նակս. եւ կարկառեալ Աբիմելէք արքայ
Փղշտացւոց ընդ պատուհան, եւ ետես
զԻսահակ զի խաղայր ընդ Ռեբեկայ կնոջ
9 իւրում։ Կոչեաց Աբիմելէք զԻսահակ եւ
ասէ ցնա, Ուրեմն կին քո էր, եւ ընդ-
է՞ր ասացեր թէ Քոյր իմ է. ասէ ցնա
Իսահակ, Քանզի ասացի թէ Գուցէ մե-
10 ռանիցիմ վասն նորա։ Ասէ ցնա Աբիմե-
լէք, Ընդէ՞ր արարեր զայդ ընդ մեզ.
սակաւիկ մնաց եւս եւ մտեալ էր ուրումն
յազգէ իմմէ առ կին քո, եւ ածէիր ի վե-
11 րայ մեր [5]անգիտութիւն։ Եւ պատուի-
րեաց Աբիմելէք ամենայն ժողովրդեան
իւրում եւ ասէ, Ամենայն որ հարկա-
նիցէ ընդ այրդ ընդ այդ կամ ընդ կին
դորա, մահու պարտական լիցի։
12 Եւ սերմանեաց սերմն Իսահակ յերկ-
րին յայնմիկ, եւ եգիտ ի տարւոջն յայն-
միկ հարիւրաւոր [6]զգարին. եւ օրհնեաց
13 զնա Տէր։ Եւ բարձրացաւ այրն, եւ եր-
թայր յառաջադէմ եւ մեծանայր, մինչեւ
14 եղեւ մեծ յոյժ։ Եւ եղեւ նորա անա-
սուն ոչխարի եւ արջառոյ, եւ [7]արմտիք
բազում. եւ նախանձեցան ընդ նմա
15 Փղշտացիքն։ Եւ զամենայն ջրհորս զոր
փորեցին ծառայք [8]նորա ի ժամանակին
Աբրահամու հօր նորա՝ խցին Փղշտացիքն
16 եւ լցին զնոսա հողով։ Եւ ասէ Աբիմե-
լէք ցԻսահակ, Երթ զնա ի մէնջ, զի
17 կարի զօրագոյն քան զմեզ եղեր։ Եւ
գնաց անտի Իսահակ, եւ բնակեցաւ ի
ձորն Գերարացւոց, եւ անդ բնակեաց։
18 Եւ դարձեալ Իսահակ փորեաց զջըր-
հորսն ջրոյ, զոր փորեցին ծառայքն
Աբրահամու հօր նորա, եւ խցին զայն
Փղշտացիքն յետ մահուանն Աբրահամու
հօր նորա, եւ եդ նոցա անուանս ըստ
անուանցն զոր անուանեաց նոցա Աբ-
19 րահամ հայր իւր։ Եւ փորեցին ծա-
ռայքն Իսահակայ ի ձորն Գերարացւոց,
20 եւ գտին անդ ջրհոր ջրոյ կենդանւոյ։ Եւ
մարտնչէին հովիւքն Գերարացւոց ընդ
հովիւսն Իսահակայ, եւ ասէին թէ իւր-
եանց իցէ ջրհորն. եւ կոչեաց զանուն
ջրհորոյն Զրկումն. քանզի զրկէին զնա։
21 [9]Չուեաց անտի եւ փորեաց՝՝ միւս եւս
ջրհոր ջրոյ. հակառակէին եւ վասն այ-
նորիկ եւս. եւ կոչեաց զանուն նորա
22 Թշնամութիւն։ Չուեաց անտի եւ փո-
րեաց այլ ջրհոր, եւ ոչ մարտնչէին վասն
այնր. եւ կոչեաց զանուն նորա Ընդար-
ձակութիւն, ասէ, Զի այժմ ընդարձակեաց
մեզ Տէր, եւ աճեցոյց զմեզ յերկրի։
23 Ել անտի ի Ջրհորն երդման։ (24) Եւ ե-
րեւեցաւ նմա Տէր ի գիշերին յայնմիկ

[1] Այսինքն, շէկ [2] Եբր. զանդրանկութիւն. [3] Եբր. անդրանկութիւն [4] Եբր. զանդրանկութիւնն

[5] Եբր. յանցանս [6] Յեբր. [illegible] [7] Եբր. ծառայք [8] Եբր. հօր նորա [9] Եբր. Եւ փորեցին

եւ ասէ , Ես եմ Աստուած [1]հօր քո . մի՛
երկնչիր , զի ընդ քեզ եմ , եւ օրհնեցից
զքեզ եւ բազմացուցից զզաւակ քո վասն
25 Աբրահամու հօր քո ։ Եւ շինեաց անդ
սեղան , եւ կարդաց զանուն Տեառն , եւ
եհար անդ զխորան իւր . փորեցին ծա-
ռայքն Իսահակայ անդ ջրհոր ։
26 Եւ Աբիմելէք չոգաւ առ նա ի Գերա-
րայ , եւ Ոքոզաթ [2]տաճարապետ նորա
27 եւ Փիքող սպարապետ զօրաց նորա ։ Եւ
ասէ ցնոսա Իսահակ , Զի՞ եկիք առ իս ,
զի դուք ատեցէք զիս եւ հալածեցէք
28 ի ձէնջ ։ Եւ ասեն , Տեսանելով տեսաք
զի էր Տէր ընդ քեզ , եւ ասեմք , Եղիցի
դաշն ընդ միմեանս , ընդ մեզ եւ ընդ
29 քեզ , եւ դիցուք ընդ քեզ ուխտ՝ Զառ-
նել ինչ մեզ չար , որպէս եւ մեք ոչինչ
մեղաք քեզ , եւ զոր օրինակ արարաք
քեզ բարի եւ արձակեցաք զքեզ խա-
ղաղութեամբ . եւ արդ դու օրհնեալ
30 ի Տեառնէ ես ։ Եւ արար նոցա խրախու-
31 թիւն , կերան եւ արբին ։ Եւ յարուցեալ
ի վաղիւ անդր երդուան այր ընկերի իւ-
րում . եւ արձակեաց զնոսա Իսահակ ,
32 եւ գնացին ի նմանէ ողջութեամբ ։ Եւ
եղեւ յաւուր յայնմիկ եկին ծառայքն Ի-
սահակայ եւ պատմեցին նմա վասն ջրհո-
րոյն զոր փորեցին , թէ Գտաք ջուր ։
33 Եւ կոչեաց զնա Երդումն . վասն այնո-
րիկ է անուն քաղաքին այնմիկ Ջրհոր
երդման՝ մինչեւ ցայսօր ժամանակի ։
34 Եւ էր Եսաւ ամաց քառասնից , եւ առ
իւր կին զՅուդիթ դուստր Բէերայ Քե-
տացւոյ , եւ զՄասեմաթ դուստր Ելոմ-
35 մայ Խեւացւոյ ։ Եւ դառնացուցանէին
զԻսահակ եւ զՌեբեկա ։

Գլ. ԻԷ

1 Եւ եղեւ իբրեւ ծերացաւ Իսահակ ,
եւ վատեցին աչք նորա ի տեսանելոյ ,
կոչեաց զԵսաւ զորդի իւր զերէց եւ ա-
սէ ցնա , Որդեակ իմ . եւ նա ասէ ցնա ,
2 Ահաւասիկ եմ ։ Եւ նա ասէ ցնա , Ահա-
ւասիկ ես ծերացեալ եմ , եւ ոչ գիտեմ
3 զօր վախճանի իմոյ . Արդ առ դու զգոր-
ծի քո՝ զաղեղն եւ զկապարճս , եւ ել
4 ի դաշտ եւ որսա ինձ որս . Եւ արա ինձ
խորտիկս որպէս եւ ես սիրեմ , եւ բեր
մատո ինձ զի կերայց , եւ օրհնեսցէ
զքեզ անձն իմ մինչչեւ մեռեալ իցեմ ։
5 Եւ լուաւ Ռեբեկա զի խօսէր Իսահակ
ընդ որդւոյ իւրում . գնաց Եսաւ ի դաշտ
որսալ որս [3]հօր իւրում" ։
6 Եւ խօսեցաւ Ռեբեկա ընդ Յակոբայ
որդւոյ իւրում եւ ասէ , Ահա լուայ ես
ի հօրէ քումմէ , զի խօսէր ընդ եղբօր
7 քում եւ ասէր , Բեր ինձ որս եւ արա
ինձ խորտիկս , զի կերայց եւ օրհնեցից
զքեզ առաջի Տեառն մինչչեւ մեռեալ
8 իցեմ ։ Եւ արդ , որդեակ իմ , լուր ինձ,
9 որպէս ես պատուիրեմ քեզ . Գնա դու
ի խաշն , եւ առ ինձ անտի երկոսեան ուլս
փափուկս եւ ընտիրս , եւ արարից զնո-
սա խորտիկս հօր քում որպէս եւ սիրէ ։
10 Եւ մատուսցես հօր քում եւ կերիցէ . զի
օրհնեսցէ զքեզ [4]հայր քո" մինչչեւ մե-
11 ռեալ իցէ ։ Եւ ասէ Յակոբ ցՌեբեկա
մայր իւր , Եղբայր իմ Եսաւ՝ այր թաւ
12 է , եւ ես լերկ . Գուցէ շօշափիցէ զիս
հայր իմ , եւ լինիցիմ առաջի նորա իբ-
րեւ արհամարհոտ , եւ ածիցեմ ի վերայ
13 իմ անէծս եւ ոչ օրհնութիւն ։ Եւ ասէ
ցնա մայրն իւր , Յիմ վերայ անէծքն այն,
որդեակ . բայց միայն լուր ձայնի իմում
14 եւ երթ ած ինձ ։ Գնաց եւ առ ած մօր
իւրում . եւ [5]արար խորտիկս , որպէս եւ
15 սիրէր հայր նորա ։ Եւ առեալ Ռեբեկայ
զպատմուճանն զազնիւ որդւոյ իւրոյ ե-
րիցու՝ որ կայր առ նմա ի տան , զգե-
ցոյց Յակոբայ որդւոյ իւրում կրտսերոյ ։
16 Եւ զուլենիսն ագոյց ի բազուկս նորա ,
եւ ի վերայ մերկոյ պարանոցի նորա ։
17 Եւ ետ զխորտիկն եւ զհացն զոր արար
ի ձեռս Յակոբայ որդւոյ իւրոյ ։
18 Եւ տարաւ հօր իւրում եւ ասէ, Հայր
իմ . եւ նա ասէ , Աւասիկ եմ . եւ ասէ,
19 Ո՞վ ես դու , որդեակ ։ Եւ ասէ Յակոբ
ցհայրն , Ես եմ Եսաւ անդրանիկն քո .
արարի որպէս եւ խօսեցար ընդ իս . արի
նիստ եւ կեր յորսոյ իմմէ , զի օրհնեսցէ
20 զիս անձն քո ։ Եւ ասէ Իսահակ ցորդին
իւր , Զի՞ է զի վաղվաղակի գտեր , որ-
դեակ . եւ նա ասէ , որպէս պատրաս-
21 տեաց Տէր [6]Աստուած առաջի իմ ։ Եւ
ասէ Իսահակ ցՅակոբ , Մօտ եկ եւ շօ-
շափեցից զքեզ , որդեակ , եթէ դո՞ւ ի-
22 ցես որդի իմ Եսաւ , թէ ոչ ։ Մատեաւ
Յակոբ առ Իսահակ հայր իւր , եւ շօշա-

[1] Եբր. Աբրահամու հօր [2] Եբր. բարեկամ

[3] Եբր. եւ բերել [4] Յեբր. [illegible] [5] Եբր. արար մայր նորա [6] Եբր. Աստուած քո

փեաց զնա եւ ասէ, Ձայնդ՝ ձայն Յա-
23 կոբայ, եւ ձեռքդ՝ ձեռք Եսաւայ։ Եւ ոչ
ծանեաւ զնա. զի էին ձեռք նորա իբ-
րեւ զձեռսն Եսաւայ եղբօր իւրոյ թաւ.
24 եւ օրհնեաց զնա, Եւ ասէ, Դո՞ւ ես որ-
25 դի իմ Եսաւ. եւ նա ասէ, Ես եմ։ Եւ
ասէ, Մատո ինձ եւ կերայց յորսոյ քում-
մէ, որդեակ, զի օրհնեսցէ զքեզ անձն
իմ. առ մատոյց նմա եւ կերաւ. եւ ե-
26 բեր նմա գինի, եւ արբ։ Եւ ասէ ցնա
Իսահակ հայր իւր, Մօտ եկ եւ համբու-
27 րեա զիս, որդեակ։ Եւ մատեաւ համ-
բուրեաց զնա. եւ առ զհոտ հանդերձից
նորա, եւ օրհնեաց զնա եւ ասէ, Ահա
հոտ որդւոյ իմոյ իբրեւ զհոտ անդոյ լիոյ
28 զոր օրհնեաց Տէր։ Եւ տացէ քեզ Աս-
տուած ի ցօղոյ երկնից եւ ի պարարտու-
թենէ երկրի, եւ բազմութիւն ցորենոյ
29 եւ գինւոյ. Եւ ծառայեսցեն քեզ ազգք,
եւ երկիր պագցեն քեզ իշխանք. եւ ե-
ղիցես տէր եղբօր քում, եւ երկիր պագ-
ցեն քեզ որդիք [1]հօր քո. որ անիծանի-
ցէ զքեզ՝ անիծեալ լիցի, եւ որ օրհնես-
ցէ զքեզ՝ օրհնեալ։
30 Եւ եղեւ յետ դադարելոյն Իսահակայ
յօրհնելոյ անտի զՅակոբ զորդի իւր, իբ-
րեւ ել Յակոբ յերեսաց Իսահակայ հօր
իւրոյ, եւ եկն Եսաւ եղբայր նորա յոր-
31 սոյ։ Արար եւ նա խորտիկս, եւ մատոյց
հօր իւրում, եւ ասէ ցհայր իւր, Յարի-
ցէ հայր իմ եւ կերիցէ յորսոյ որդւոյ իւ-
32 րոյ, զի օրհնեսցէ զիս անձն քո։ Եւ ա-
սէ ցնա Իսահակ հայր իւր, Ո՞վ ես դու.
Եւ նա ասէ, Ես եմ որդին քո անդրա-
33 նիկ Եսաւ։ Եւ [2]զարմացաւ Իսահակ զար-
մացումն" մեծ յոյժ, եւ ասէ, Իսկ այն
ո՞վ էր որ որսացաւ ինձ որս, եւ եբեր
մատոյց, եւ կերայ յամենայնէ մինչչեւ
քո եկեալ էր, եւ օրհնեցի զնա, եւ ե-
34 ղիցի օրհնեալ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Ե-
սաւ զբանսն [3]Իսահակայ հօր իւրոյ, ա-
ղաղակեաց ի ձայն մեծ դառնացեալ յոյժ,
եւ ասէ ցհայրն իւր, Օրհնեա արդ եւ
35 զիս, հայր։ Եւ ասէ նա, Եկն եղբայր քո
նենգութեամբ եւ առ զօրհնութիւնս քո։
36 Եւ նա ասէ, Յիրաւի կոչեցաւ անուն
նորա Յակոբ, զի այս երկիցս խաբեաց
զիս. առ զանդրանկութիւնն իմ, եւ արդ
առ զօրհնութիւնս իմ։ Եւ ասէ Եսաւ
ցհայր իւր, Եւ ոչ մի՞ ինչ օրհնութիւն
37 թողեր ինձ, հայր։ Պատասխանի ետ Ի-
սահակ եւ ասէ ցԵսաւ, Որովհետեւ տէր
արարի զնա քեզ, եւ զամենայն եղբարս
նորա արարի նմա ծառայս, ցորենով եւ
գինւով հաստատեցի զնա, քեզ զի՞նչ ա-
38 րարից, որդեակ։ Ասէ Եսաւ ցհայրն իւր,
Միթէ մի՞ օրհնութիւն իցէ քո, հայր.
օրհնեա եւ զիս, հայր. եւ [3]իբրեւ ստրջա-
ցաւ Իսահակ," ամբարձ զձայն իւր Ե-
39 սաւ եւ ելաց։ Պատասխանի ետ Իսահակ
հայր նորա եւ ասէ ցնա, Ահա ի պա-
րարտութենէ երկրի եղիցի բնակութիւն
40 քո, եւ ի ցօղոյ երկնից ի վերուստ. Եւ
սրով քով կեցցես. եւ եղբօր քում ծա-
ռայեսցես. եւ եղիցի յորժամ քակես-
ցես, եւ լուծցես զլուծ նորա ի պարա-
նոցէ քումմէ։
41 Եւ պահէր Եսաւ ոխս Յակոբայ վասն
օրհնութեանն զոր օրհնեաց զնա հայր
իւր. եւ ասէր Եսաւ ի մտի իւրում,
Մերձեսցին աւուրք կարեաց հօր իմոյ,
42 զի սպանից զՅակոբ զեղբայր իմ։ Ազդ
եղեն Ռեբեկայ բանքն Եսաւայ որդւոյ
իւրոյ երիցու. եւ յղեաց կոչեաց զորդի
իւր զկրտսեր զՅակոբ եւ ասէ ցնա, Ա-
հա Եսաւ եղբայր քո սպառնայ սպանա-
43 նել զքեզ։ Արդ լուր, որդեակ, ձայնի
իմում, եւ արի գնա [3]ի Միջագետս" առ
44 Լաբան եղբայր իմ ի Խառան. Եւ բնա-
կեսցես ընդ նմա աւուրս [4]բազումս, մին-
չեւ անցցէ սրտմտութիւն բարկութեան
45 եղբօր [5]քո ի քէն, Եւ" մոռասցի զոր ինչ
արարեր նմա. եւ ապա առաքեցից կո-
չեցից զքեզ անտի. գուցէ անզաւակի-
ցիմ յերկոցունց ի ձէնջ ի միում աւուր։
46 Եւ ասէ Ռեբեկա ցԻսահակ, Ձանձ-
րացեալ է անձն իմ ի դստերաց որդւոց
Քետայ. եթէ առնուցու Յակոբ կին
ի դստերաց անտի Քետայ, ի դստերաց
երկրիս այսորիկ, եւ ընդէ՞ր իցէ ինձ կեալ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Կոչեաց առ ինքն Իսահակ զՅակոբ,
օրհնեաց զնա եւ պատուիրեաց նմա եւ
ասէ, Մի առնուցուս կին ի դստերաց
2 աստի Քանանացւոց։ Այլ արի գնա ի Մի-
ջագետս Ասորւոց, ի տուն Բաթուելի հօր
մօր քո, եւ առ անտի քեզ կին ի դստե-
3 րաց Լաբանու. եղբօր մօր քո։ Եւ Աս-

[1] Այլք. մօր [2] Եւք. երկեաւ Իսահակ երկիւղ
[3] ՑՆՔր. [illegible]

[4] Այլք. ինչ [5] Այլք. քո. (45) Մինչեւ անցցէ
սրտմտութիւն եղբօր քո ի քէն, եւ

տուած [1]իմ օրհնեսցէ զքեզ, եւ աճե-
ցուսցէ զքեզ եւ բազմացուսցէ զքեզ,
4 եւ եղիցես ի ժողովս ազգաց. Եւ տացէ
քեզ զօրհնութիւնն Աբրահամու [2]հօր ի-
մոյ", քեզ եւ զաւակի քում յետ քո,
ժառանգել քեզ զերկիր պանդխտութեան
5 քո՝ զոր ետ Աստուած Աբրահամու: Եւ
արձակեաց Իսահակ զՅակոբ, եւ գնաց
ի Միջագետս Ասորւոց առ Լաբան որդի
Բաթուելի Ասորւոյ, եղբայր Ռեբեկայ,
մօր Յակոբայ եւ Եսաւայ:
6 Եւ իբրեւ ետես Եսաւ եթէ օրհնեաց
Իսահակ զՅակոբ, եւ [3]գնաց ի Միջա-
գետս Ասորւոց առնուլ իւր անտի կին,
եւ յօրհնելն զնա պատուիրեաց եւ ասէ,
Մի՛ առնուցուս կին ի դստերաց ազգի
7 Քանանացւոց, Եւ ունկնդիր եղեւ Յա-
կոբ հօր եւ մօր իւրում, եւ գնաց ի
8 Միջագետս Ասորւոց. Եւ ետես Եսաւ ե-
թէ չար թուին դստերք Քանանացւոցն
9 առաջի Իսահակայ հօր իւրոյ, Գնաց Ե-
սաւ առ Իսմայէլ, եւ առ զՄայելէթ
դուստր Իսմայելի որդւոյ Աբրահամու,
զքոյր Նաբէութայ, ի վերայ այլոց կա-
նանց իւրոց իւր կնութեան:
10 Եւ ել Յակոբ ի Ջրհորոյ անտի երդ-
11 ման, եւ գնաց ի Խառան. Եւ եհաս ի
տեղի մի եւ ննջեաց անդ, քանզի արեւն
ի մուտս էր. եւ առ ի քարանց տեղւոյն
եւ եդ ընդ սնարս իւր, եւ ննջեաց ի
12 տեղւոջն յայնմ: Եւ ետես տեսիլ. եւ ա-
հա սանդուղք հաստատեալ յերկրի, որոյ
գլուխ իւր հասանէր յերկինս, եւ հրեշ-
տակք Աստուծոյ ելանէին եւ իջանէին
13 ընդ նա: Եւ Տէր հաստատեալ կայր ի
նմա, եւ ասէ, Ես եմ Տէր, Աստուած
Աբրահամու հօր քո, եւ Աստուած Իսա-
հակայ. [2]մի՛ երկնչիր, զի" զերկիրդ յո-
րում դուդ ննջեցեր, քեզ տաց զդա եւ
14 զաւակի քում: Եւ եղիցի զաւակ քո իբ-
րեւ զաւազ երկրի, եւ ընդարձակեսցի
[4]ի ծովակողմն եւ ընդ արեւելս եւ ընդ
հիւսիս եւ ընդ հարաւ. եւ օրհնեսցին
ի քեզ ամենայն ազգք երկրի եւ ի զա-
15 ւակի քում: Եւ ես ասաւասիկ ընդ քեզ եմ
պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո
յոր եւ գնասցես. եւ դարձուցից զքեզ
յերկիրս յայս. զի ոչ թողից զքեզ մին-
չեւ արարից զամենայն ինչ զոր խօսե-
16 ցայ ընդ քեզ: Եւ զարթեաւ Յակոբ ի
քնոյ անտի իւրմէ եւ ասէ, Տէր է ի
17 տեղւոջս յայսմիկ, եւ ես ոչ գիտէի: Զա-
հի հարաւ եւ ասէ, Ահեղ իմն է տեղիս
այս. եւ ոչ է սա եթէ ոչ տուն Աստու-
18 ծոյ, եւ այս է դուռն երկնից: Եւ յա-
րեաւ Յակոբ ընդ առաւօտն եւ առ
զվէմն զոր եդ ընդ սնարս իւր, եւ կանգ-
նեաց զնա արձան, եւ արկ եւղ ի գլուխ
19 նորա. Եւ կոչեաց Յակոբ զանուն տեղ-
ւոյն այնորիկ [5]Տուն Աստուծոյ". եւ յառաջ
անուն էր քաղաքին այնորիկ Լուզա:
20 Եւ ուխտեաց Յակոբ ուխտ եւ ասէ, Ե-
թէ եղիցի [2]Տէր Աստուած ընդ իս, եւ
ապրեցուսցէ զիս ի ճանապարհիս յայս-
միկ զոր ես երթամ, եւ տացէ ինձ հաց
21 ուտելոյ եւ հանդերձ զգենլոյ, Եւ դար-
ձուսցէ զիս ողջութեամբ ի տուն հօր
22 իմոյ, եւ եղիցի ինձ Տէր յԱստուած. Եւ
վէմս զոր կանգնեցի արձան՝ եղիցի [2]ինձ
Տուն Աստուծոյ. եւ յամենայնէ զոր տա-
ցես ինձ՝ տաց քեզ տասանորդս:

ԳԼ. ԻԹ

1 Եւ զոտս իւր ամբարձեալ Յակոբայ
գնալ յերկիրն արեւելից, [2]առ Լաբան որ-
դի Բաթուելի Ասորւոյ, եղբայր Ռեբե-
2 կայ, մօր Յակոբայ եւ Եսաւայ:" Եւ հա-
յեցաւ եւ ահա ջրհոր մի ի դաշտի անդ.
եւ էին անդ երեք հօտք խաշանց մա-
կաղեալք ի նմա, եւ ի ջրհորոյն յայն-
մանէ արբուցանէին զխաշինսն. եւ վէմ
մի մեծ կայր ի վերայ բերանոյ ջրհորոյն.
3 Եւ անդր ժողովէին ամենայն հօտք, եւ
տապալէին զվէմն ի բերանոյ ջրհորոյն,
եւ տային ջուր խաշանցն, եւ կափու-
ցանէին զվէմն ի բերան ջրհորոյն անդ-
4 րէն ի տեղի իւր: Եւ ասէ ցնոսա Յա-
կոբ, Եղբարք, ուստի՞ էք դուք. եւ նո-
5 քա ասեն, ի Խառանէ եմք: Ասէ ցնոսա,
Գիտէ՞ք դուք զԼաբան զորդի Նաքովրայ.
6 եւ նոքա ասեն, Գիտեմք: Ասէ ցնոսա,
Ո՞ղջ իցէ. եւ նոքա ասեն, Ողջ է. եւ
ահա Ռաքէլ դուստր նորա [6]գայր ընդ խա-
7 շինսն: Եւ ասէ Յակոբ, Դեռ աւուր շատ
կայ, չեւ եւս է ժամ խաշանցդ ժողո-
վելոյ. արբուցէք խաշանցդ, եւ երթայք
8 արածեցէք: Եւ նոքա ասեն, Ձէ հնար
թէ մինչ ոչ ժողովիցին ամենայն հովիւք,

[1] Եբր. Ամենակալն [2] Յեբր. պակասի [3] Եբր. առաքեաց զնա [4] Կամ, ընդ արեւմուտս

[5] Եբր. Բեթէլ [6] Եբր. գայ

եւ տապալիցեն զվէմդ ի բերանոյ ջրհո-
րոյդ, եւ արբուցանիցեմք խաշանցս:
9 Մինչդեռ նա ընդ նոսա խօսէր, ահա
Ռաքէլ դուստր Լաբանու գայր ընդ խա-
շինս հօր իւրոյ. քանզի նա արածէր
10 զխաշինս հօր իւրոյ: Եւ եղեւ իբրեւ ե-
տես Յակոբ զՌաքէլ դուստր Լաբանայ
եղբօր մօր իւրոյ, եւ զխաշինս Լաբա-
նայ եղբօր մօր իւրոյ, եւ մատուցեալ
Յակոբ տապալեցոյց զվէմն ի բերանոյ
ջրհորոյն, եւ արբոյց խաշանցն Լաբա-
11 նու եղբօր մօր իւրոյ: Եւ համբուրեաց
Յակոբ զՌաքէլ, եւ ձայն եբարձ եւ ե-
12 լաց: Եւ պատմեաց Յակոբ Ռաքելայ ե-
թէ եղբայր հօր նորա է, եւ որդի Ռե-
բեկայ. եւ ընթացեալ պատմեաց հօր իւ-
13 րում [1]ըստ բանիցս այսոցիկ": Եւ եղեւ
իբրեւ լուաւ Լաբան զանուն Յակոբայ
որդւոյ քեռ իւրոյ, ընթացաւ ընդ առաջ
նորա, գիրկս արկ եւ համբուրեաց զնա,
եւ տարաւ զնա ի տուն իւր. եւ պատ-
մեաց Լաբանու զամենայն զբանս զայ-
14 սոսիկ: Եւ ասէ ցնա Լաբան, Յոսկերացս
իմոց եւ ի մարմնոցս իմոց ես դու: Եւ
էր ընդ նմա ամսօրեայ մի ժամանակ:
15 Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ, Զի եղբայր
իմ ես դու, [2]ոչ ծառայեսցես ինձ ձրի".
յայտ արա ինձ զինչ իցեն վարձք քո:
16 Եւ Լաբանայ էին երկու դստերք. ա-
նուն երիցուն Լիա, եւ անուն կրտսե-
17 րոյն Ռաքէլ: Եւ աչք Լիայ գիջագոյնք,
բայց Ռաքէլ բարի էր տեսլեամբ եւ գե-
18 ղեցիկ երեսօք: Եւ սիրեաց Յակոբ զՌա-
քէլ. եւ ասէ, Ծառայեցից քեզ եւթն
ամ վասն Ռաքելայ դստեր քո կրտսե-
19 րոյ: Եւ ասէ ցնա Լաբան, Լաւ իցէ՛ քեզ
տալ զնա քան տալ զնա առն օտարի.
20 բնակեա դու ընդ իս: Եւ ծառայեաց Յա-
կոբ վասն Ռաքելայ ամս եւթն. եւ էին
յաչս նորա իբրեւ աւուրք սակաւք, քան-
զի սիրէր զնա:
21 Եւ ասէ Յակոբ ցԼաբան, Տուր ինձ
զկին իմ, լցեալ են աւուրքս, զի մտից
22 առ նա: Եւ ժողովեաց Լաբան զամե-
նայն արս տեղւոյն, եւ արար հարսա-
23 նիս: Եւ եղեւ երեկոյ, առեալ Լաբանու
զԼիա դուստր իւր տարաւ առ Յակոբ,
24 եւ եմուտ առ նա Յակոբ: Եւ ետ Լա-
բան զԶելփա զաղախին իւր նաժիշտ
25 դստեր իւրում Լիայ: Եւ իբրեւ այգ ե-
ղեւ, եւ ահա Լիա էր. եւ ասէ Յակոբ
ցԼաբան, Զի՞նչ գործեցեր զայս. ո՞չ վասն
Ռաքելի ծառայեցի քեզ. ընդէ՞ր խաբե-
26 ցեր զիս: Ասէ Լաբան, Չեն օրէնք յաշ-
խարհի մերում տալ նախ զկրտսերն քան
27 զերէց: Արդ կատարեա [3]եւթն եւս ամ
ընդ նորա", եւ տաց քեզ եւ զնա փո-
խանակ վաստակոցն զոր վաստակեսցես
28 ինձ զեւթն ամ եւս այլ: Արար այնպէս
Յակոբ, եւ կատարեաց [4]եւթն եւս ամ
ընդ նորա". եւ ետ նմա Լաբան զՌա-
29 քէլ դուստր իւր կնութեան: Եւ ետ Լա-
բան Ռաքելի դստեր իւրում զԲալլա զա-
30 ղախին իւր նաժիշտ: Եւ եմուտ առ Ռա-
քէլ, եւ սիրեաց զՌաքէլ քան զԼիա.
եւ ծառայեաց նմա այլ եւս եւթն ամ:
31 Իբրեւ ետես Տէր եթէ ատելի է Լիա,
եբաց զարգանդ նորա. բայց Ռաքէլ ա-
32 մուլ էր: Եւ յղացաւ Լիա, եւ ծնաւ որդի
[1]Յակոբայ, եւ կոչեաց զանուն նորա [5]Ռու-
բէն. ասէ, Զի ետես Տէր զտառապանս
33 իմ, արդ սիրեսցէ զիս այր իմ: Յղացաւ
դարձեալ [1]Լիա եւ ծնաւ երկրորդ որդի
[1]Յակոբայ, եւ ասէ, Զի լուաւ Տէր եթէ
ատեցեալ եմ, եւ յաւել ինձ զսա. եւ կո-
34 չեաց զանուն նորա [6]Շմաւոն: Եւ յղա-
ցաւ եւ ծնաւ որդի, եւ ասէ, Արդ առ
իս եղիցի այր իմ, զի ծնայ նմա երիս
որդիս. վասն այսորիկ կոչեաց զանուն
35 նորա [7]Ղեւի: Եւ յղացաւ դարձեալ,
ծնաւ որդի, եւ ասէ, Զայս միւսանգամ
գոհացայց զՏեառնէ. եւ կոչեաց զանուն
նորա [8]Յուդա. եւ եկաց ի ծննդոց:

ԳԼ. Լ

1 Իբրեւ ետես Ռաքէլ եթէ ոչ ծնաւ որ-
դի Յակոբայ, նախանձեցաւ Ռաքէլ
ընդ քեռն իւրում, եւ ասէ ցՅակոբ,
Տուր ինձ որդիս, ապա թէ ոչ՝ մեռա-
2 նիմ: Բարկացաւ Յակոբ Ռաքելայ եւ
ասէ ցնա, Միթէ փոխանակ Աստուծո՞յ
իցեմ ես, որ արգել զպտուղ որովայնի
3 քո: Եւ ասէ Ռաքէլ ցՅակոբ, Աւասիկ
աղախին իմ Բալլա. մուտ առ նա, եւ
ծնցի ի վերայ ծնկաց իմոց, եւ արարից
4 եւ ես որդիս ի նմանէ: Եւ ետ նմա
զԲալլա զաղախին իւր կնութեան, ե-

[1]Եբր. դոյզոոկ [2]Եբր. միթէ ծառայեսցես ինձ ձրի՞

[3]Եբր. զեւթներորդն սորա [4]Եբր. զեւթնե-րորդն նորա [5]Այսինքն, տես որդի [6]Այսինքն, լսել [7]Այսինքն, յարումն [8]Այսինքն, գոհութիւն

5 մուտ առ նա Յակոբ։ Եւ յղացաւ Բալլա
նաժիշտ Ռաքելայ", եւ ծնաւ որդի Յա-
6 կոբայ։ Եւ ասէ Ռաքէլ, Իրաւ արար ինձ
Աստուած, եւ լուաւ ձայնի իմում, եւ ետ
ինձ որդի. վասն այնորիկ կոչեաց զա-
7 նուն նորա ²Դան։ Եւ յղացաւ դարձեալ
Բալլա նաժիշտն Ռաքելայ, եւ ծնաւ որ-
8 դի երկրորդ Յակոբայ։ Եւ ասէ Ռաքէլ,
Օգնեաց ինձ Աստուած, զի գումարեցայ
ընդ քեռ իմում եւ յաղթեցի. եւ կոչ-
եաց զանուն նորա ³Նեփթաղիմ։
9 Իբրեւ ետես Լիա եթէ եկաց ի ծնըն-
դենէ, առ զԶելփա զնաժիշտ իւր եւ ետ
10 Յակոբայ կնութեան։ Յղացաւ Զելփա
նաժիշտն Լիայ, եւ ծնաւ որդի Յակո-
11 բայ։ Եւ ասէ Լիա, Առ իս բախտ իմ.
եւ անուանեաց զանուն նորա ⁴Գադ։
12 Յղացաւ Զելփա նաժիշտն Լիայ, եւ
13 ծնաւ եւս որդի երկրորդ՝ Յակոբայ։ Եւ
ասէ Լիա, Երանելի եմ ես, զի երա-
նեսցեն զիս կանայք. եւ կոչեաց զանուն
նորա ⁵Ասեր, ¹մեծութիւն։
14 Գնաց Ռուբէն յաւուրս հնձոց ցորե-
նոյ, եւ եգիտ խնձոր մանրագորայ յան-
դի, եւ եբեր զայն առ Լիա մայր իւր.
ասէ Ռաքէլ ցԼիա քոյր իւր, Տուր ինձ
15 ի մանրագորայ որդւոյ քո։ Եւ ասէ
Լիա, Ո՞չ իցէ քեզ չատ զի առեր զայրն
իմ, մինչ եւ զմանրագո՞րս որդւոյ իմոյ
առնուցուս. եւ ասէ Ռաքէլ, ⁶Ոչ այդ-
պէս է" ննջեսցէ ընդ քեզ զայս գիշեր
16 փոխանակ մանրագորայ որդւոյ քո։ Եւ
իբրեւ եմուտ Յակոբ յանդէ ընդ երեկս,
ել Լիա ընդ առաջ նորա եւ ասէ, Առ
իս մտցես այսօր. քանզի ի վարձու կա-
լայ զքեզ փոխանակ մանրագորայ որդ-
ւոյ իմոյ. եւ ննջեաց ընդ նմա զայն գի-
17 շեր։ Եւ լուաւ Աստուած Լիայ. յղացաւ
18 եւ ծնաւ Յակոբայ որդի հինգերորդ։ Եւ
ասէ Լիա, Ետ ինձ Աստուած զվարձս
իմ, փոխանակ զի ետու զաղախինն իմ
առն իմում. եւ կոչեաց զանուն նորա
19 ⁷Իսաքար, ¹որ է վարձ։" Եւ յղացաւ
միւսանգամ Լիա, եւ ծնաւ որդի վեցե-
20 րորդ՝ Յակոբայ։ Եւ ասէ Լիա, Պար-
գեւեաց ինձ Աստուած պարգեւ բարի.
յայսմ հետէ ⁸սիրեսցէ զիս" այր իմ, զի
ծնայ նմա որդիս վեց. եւ կոչեաց զա-
21 նուն նորա ⁹Զաբուղոն։ Եւ յետ այնո-
րիկ ծնաւ դուստր, եւ կոչեաց զանուն
նորա ¹⁰Դինա։
22 Եւ յիշեաց Աստուած զՌաքէլ. եւ
լուաւ նմա Աստուած, եւ եբաց զար-
23 գանդ նորա. Եւ յղացաւ ծնաւ որդի ¹Յա-
կոբայ. եւ ասէ ¹Ռաքէլ, Եհան յինէն
24 Աստուած զնախատինս իմ։ Եւ կոչեաց
զանուն նորա ¹¹Յովսէփ. ասէ, Յաւել-
ցէ ինձ ¹²Աստուած որդի մեւս եւս։
25 Եւ եղեւ իբրեւ ծնաւ Ռաքէլ զՅով-
սէփ, ասէ Յակոբ ցԼաբան, Արձակեա
զիս զի երթայց ի տեղի իմ եւ յերկիր
26 իմ. Եւ տուր զկանայս եւ զմանկունս
իմ, վասն որոց ծառայեցի քեզ, զի
գնացից. զի դու ինքնին խսկ գիտես
զծառայութիւնն զոր ծառայեցի քեզ։
27 Ասէ ցնա Լաբան, Եթէ գտի շնորհս ա-
ռաջի քո, հմայեցի զի օրհնեաց զիս ¹²Աս-
28 տուած յոտին քում։ Եւ ասէ Լաբան,
Յայտ արա զվարձս քո յինէն, եւ տաց։
29 Ասէ ցնա Յակոբ, Դու գիտես որչափ ինչ
ծառայեցի քեզ, եւ որչափ խաշն էր քո առ
30 իս. Սակաւիկ ինչ էր յառաջ քան զիս
եւ աճեաց ի բազմութիւն, եւ օրհնեաց
զքեզ Տէր ¹Աստուած յոտին իմում. եւ արդ
31 ես ե՞րբ առնիցեմ ինձ տուն։ Եւ ասէ ցնա
Լաբան, Զի՞նչ տաց քեզ։ Եւ ասէ ցնա
Յակոբ, Մի՛ ինչ տար ինձ, բայց զայս
եւեթ բանս արասցես ինձ. դարձեալ ա-
32 րածեցից զխաշինս քո եւ պահեցից. ¹³Եւ
անցցեն այսօր ամենայն խաշինքդ առաջի
քո, եւ զատ ի միմեանց զամենայն ոչխար
զխայտախարիւ եւ զգորշ, եւ զամենայն
արօտական զհամակ յօդեաց. եւ ամենայն
խայտախարիւն յօդեաց եւ պիսակն յայ-
33 ծեաց եղիցին վարձք"։ Եւ երեւեսցի ար-
դարութիւն իմ ի վաղիւ օր թէ գոն իմ
վարձք առաջի քո. ամենայն որ ոչ իցէ
¹⁴խայտ եւ պիսակ յայծեաց, եւ գորշա-
խայտ յօդեաց", ի գողօնս համարեալ
34 լիցի ինձ։ Եւ ասէ ցնա Լաբան, Եղիցի
35 ըստ բանի քում։ Եւ զատոյց յաւուր

¹ Յեբր. դաւլօւ ² Այսինքն, դատաւոր ³ Այսինքն, գուպարած իմ ⁴ Այսինքն, բախտ ⁵ Այսինքն, երանելի ⁶ Եբր. Աշեր ⁷ Այսինքն վարձ ⁸ Եբր. բնակեսցէ ընդ իս

⁹ Այսինքն, բնակութիւն ¹⁰ Այսինքն, դատաստան ¹¹ Այսինքն, յաւելցէ ¹² Եբր. Տէր ¹³ Եբր. Անցից այսօր ընդ ամենայն խաշինս քո, և զատուցից անտի զամենայն ոչխար պիսակ և խայտախարիւ, և յօդեաց՝ զամենայն ոչխար սեաւ, և զխայտախարիւն և զպիսակ՝ յայծեաց, և սոքա եղիցին վարձք իմ ¹⁴ Եբր. պիսակ և խայտախարիւ յայծեաց առ իս, և որ ոչ իցէ սեաւ յօդեաց

յանմիկ զքաղս [1]կապոյտս եւ զպիսակս,
եւ զամենայն այծս կապոյտս եւ զպի-
սակս, եւ զամենայն սպիտակս ի նոցանէ
եւ զամենայն համակս" յօղեաց, ետ ի
36 ձեռս որդւոցն իւրոց. Եւ մեկնեցոյց
ճանապարհ երից աւուրց ընդ մէջ նոցա
եւ ընդ մէջ Յակոբայ. եւ Յակոբ արա-
ծէր զխաշինսն Լաբանու զմնացեալս։
37 Եւ առ Յակոբ գաւազան՝ չեր դալար
եւ ընգուզի եւ սօսւոյ, եւ կեղեւեաց
զնոսա Յակոբ, եւ եղեւ սպիտակ. եւ
եքերծ զդալարն ի գաւազանաց անտի,
եւ երեւէր ի գաւազանսն սպիտակն զոր
38 քերծոյր՝նկարէն։ Եւ դնէր զգաւազանսն
զոր քերծոյր՝ յաւազանս ջրարբից ջրոյն.
զի իբրեւ գայցեն խաշինքն ըմպել ջուր,
հանդէպ գաւազանացն զկծիցին, յոր-
39 ժամ գայցեն ըմպել ջուր։ Եւ զկծէին
խաշինքն ի գաւազանսն, եւ ծնանէին
խաշինքն գորշախայտս եւ պիսակս եւ
40 խայտախարիւս։ Եւ զորոջսն ուրոյն զա-
տանէր Յակոբ, եւ [2]կացուցանէր յան-
դիման մաքեացն, եւ զխոյ կապոյտ եւ
զամենայն գորշախայտն յօղեաց". եւ
զատանէր իւր հօտս առանձինն, եւ ոչ
խառնէր զնոսա ի խաշինս Լաբանու։
41 Եւ լինէր յորժամ զկծէին խաշինքն [3]ի
խառնման եւ յղենային", դնէր Յակոբ
զգաւազանսն յանդիման խաշանցն յա-
ւազանսն, առ ի զկծելոյ նոցա ըստ գա-
42 ւազանացն։ Եւ յորժամ [4]ծնանէին խա-
շինքն՝ ոչ դնէր. եւ լինէր [5]աննշանն
Լաբանու, եւ [6]նշանաւորն Յակոբայ։
43 Եւ մեծացաւ այրն յոյժ յոյժ, եւ եղեւ
նորա ոչխար եւ արջառ յոյժ, ծառայք
եւ աղախնայք, ուղտք եւ էշք։

ԳԼ. ԼԱ

1 Եւ լուաւ [7]Յակոբ զբանս որդւոցն Լա-
բանու զի ասէին եթէ, Առ Յակոբ զա-
մենայն ինչս հօր մերոյ, եւ ի հօր մե-
րոյ ընչից արար իւր զայն ամենայն
2 փառս։ Եւ ետես Յակոբ զերեսս Լաբա-
նու, եւ ահա ոչ էին ընդ նմա որպէս
3 յերէկն եւ յեռանդ։ Եւ ասէ Տէր [7]Աս-
տուած ցՅակոբ, Դարձիր յերկիր հօր
քո եւ յազգ քո, եւ եղէց ընդ քեզ։
4 Եւ յղեաց Յակոբ եւ կոչեաց զՌաքէլ
եւ զԼիա ի դաշտ անդր ուր խաշինքն
5 էին, Եւ ասէ ցնոսա, Տեսանեմ ես զե-
րեսս հօր ձերոյ, զի ոչ են ընդ իս որ-
պէս յերէկն եւ յեռանդ. եւ Աստուած
6 հօր իմոյ էր ընդ իս։ Եւ դուք ինքնին
գիտէք զի յամենայն զօրութենէ իմմէ
7 ծառայեցի հօր ձերում. Եւ հայր ձեր ընդ-
հարաւ ընդ իս, եւ փոխեաց զվարձս իմ
[8]զտասն գծացդ", եւ ոչ ետ նմա Աս-
8 տուած առնել ինձ չար։ Եթէ [9]ասիցէ,
Նկարէնքդ" եղիցին քո վարձք, ամենայն
խաշինքս [10]նկարէնս ծնանիցին". եւ եթէ
[11]ասիցէ թէ Սպիտակքդ" եղիցին քո
վարձք, ամենայն խաշինքս [12]սպիտակս
9 ծնանիցին"։ Եւ եհան Աստուած [13]զամենայն
10 խաշինս" հօր ձերոյ եւ ետ ինձ։ Եւ լի-
նէր յորժամ զկծէին խաշինքն, տեսանէի
աչօք իմովք յերազի, եւ ահա քաղք եւ
խոյք [14]ելանէին ի վերայ մաքեաց եւ այ-
ծից, պիսակք եւ խայտախարիւք եւ գոր-
11 շախայտք։ Եւ ասէ ցիս հրեշտակ Աս-
տուծոյ ի տեսլեան, Յակոբ. եւ ես ա-
12 սեմ, Զի՞ է։ Եւ ասէ, Հայեաց աչօք
քովք, եւ տես զքաղսն եւ զխոյս որ ե-
լանեն ի մաքիսն եւ յայծս. զի՛արդ պի-
սակք եւ գորշախայտք եւ խայտախա-
րիւք են. քանզի տեսի որչափ ինչ առ-
13 նէր ընդ քեզ Լաբան։ Ես եմ [15]Աստուած
որ երեւեցայ քեզ ի տեղւոջն Աստու-
ծոյ", ուր օծեր ինձ զարձանն, եւ եդիր
[16]ուխտս. եւ արդ արի ել յերկրէս յայս-
մանէ, եւ երթ յերկիր ծննդեան քո,
եւ եղէց ընդ քեզ։
14 Պատասխանի ետուն Ռաքէլ եւ Լիա
եւ ասեն ցնա, Միթէ գո՞յ եւս մեր այ-
սուհետեւ բաժին եւ ժառանգութիւն ի
15 տան հօր մերոյ. Ո՞չ ապաքէն իբրեւ զօ-
տարոտիս համարեալ եմք նմա. զի վա-
ճառեաց զմեզ եւ եկեր ուտելով զար-
16 ծաթ մեր. Ամենայն մեծութիւն [7]եւ
փառք" զոր եհան Աստուած ի հօրէ մեր-
մէ, [17]մեզ եղիցի" եւ որդւոց մերոց. արդ
զոր ինչ ասաց քեզ Աստուած՝ արա։

---

[1] Եբր. գորշախայտս և խայտախարիւս, և զամենայն այծս պիսակս և խայտախարիւս, զամենայն յորում իցէ սպիտակ, և զամենայն սեաւ [2] Եբր. դարձուցանէր զերեսս խաշանցն առ գորշախայտն և առ ամենայն սեաւս որ էին ի խաշինսն Լաբանու [3] Եբր. ուժեղք [4] Եբր. տկարանային [5] Եբր. տկարն [6] Եբր. ուժեղն [7]Յ Եբր. [illegible]

[8] Եբր. տասնիցս [9] Եբր. ասէր այսպէս, Պիսակքդ [10] պիսակս ծնանէին [11] Եբր. ասէր թէ Գորշախայտքդ [12] Եբր. գորշախայտս ծնանէին [13] Եբր. զխաշինս [14] Եբր. որ ելանէին [15] Եբր. Աստուած Բեթելայ [16] Եբր. ուխտ ընդ իս անդ [17] Եբր. մեր է

17 Յարեաւ Յակոբ, առ զկանայս իւր եւ
զմանկունս իւր, եւ եհան զնոսա յուղտս.
18 Եւ խաղացոյց զամենայն ինչս իւր եւ
զամենայն ստացուածս իւր զոր արար
ի Միջագետս Ասորւոց, երթալ առ Ի-
սահակ հայր իւր յերկիրն Քանանացւոց։
19 Եւ Լաբան երթեալ էր ի կտուրս խա-
շանց իւրոց. եւ գողացաւ Ռաքէլ զկուռս
20 հօր իւրոյ։ Եւ գողացաւ Յակոբ զմիտս
Լաբանու [1]անեւրոյ իւրոյ" չպատմել նմա
21 թէ գնայցէ։ Եւ գնաց ինքն եւ ամենայն
որ ինչ իւր էր, եւ յարուցեալ անց ընդ
Գետ եւ դիմեաց ի լեառն Գաղաադու։
22 Ազդ եղեւ Լաբանու [2]Ասորւոյ յաւուրն
23 երրորդի, եթէ գնաց Յակոբ։ Եւ առեալ
զեղբարս իւր ընդ իւր, պնդեցաւ զկնի
նորա ճանապարհ զեւթն աւուր, եւ ե-
24 հաս նմա ի լերինն Գաղաադու։ Եւ եկն
Աստուած առ Լաբան Ասորի ի տեսլեան
գիշերոյ եւ ասէ ցնա, Զգոյշ լեր անձին
քում, գուցէ խօսիցիս ընդ Յակոբայ
25 [3]անզգամութեամբ։ Եւ եհաս Լաբան
Յակոբայ. եւ Յակոբ եհար զխորան իւր
ի լերինն. եւ Լաբան կացոյց զեղբարս
իւր ի լերինն Գաղաադու։
26 Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ, Ընդէ՞ր ա-
րարեր զայդ, ընդէ՞ր գաղտագնաց եղեր
յինէն, [2]եւ գողացար զիս," եւ վարեցեր
27 զդստերս իմ իբրեւ զգերեալս սրոյ. [4]Եւ
եթէ ազդ արարեալ էր ինձ," առաքէի
զքեզ ուրախութեամբ եւ արուեստակա-
28 նօք թմբկաց եւ քնարաց։ Եւ [5]չէ՞ի արդեւք
արժանի" համբուրել զորդեակս իմ եւ
զդստերս իմ. եւ արդ անմտութեամբ ա-
29 րարեր։ Եւ այժմ ձեռնհաս էի առնել քեզ
չար, բայց Աստուած հօր քո երէկ ա-
սաց ցիս, ասէ, Զգոյշ լեր գուցէ խօսի-
ցիս ընդ Յակոբայ [3]անզգամութեամբ։
30 Եւ արդ գնացեալ երթաս, զի ցանկա-
նալով ցանկացեալ ես երթալ ի տուն հօր
քո. եւ ընդէ՞ր գողացար զաստուածսն
31 իմ։ Պատասխանի ետ Յակոբ եւ ասէ
ցԼաբան, Քանզի երկեայ. ասացի թէ
գուցէ հանիցես զդստերս քո յինէն. [2]եւ
32 զամենայն ինչ զիմ։ Եւ ասէ Յակոբ,"
Առ որում գտցես զաստուածսն քո, [6]մի՛
կեցցէ առաջի" եղբարցս մերոց. եւ արդ
ծանիր ինչ ի քոց ընչից առ իս, եւ առ-
ցես։ Եւ ոչ [2]ծանեաւ առ նմա եւ ոչ ինչ.
եւ ոչ" գիտէր Յակոբ թէ Ռաքելայ
33 [2]կնոջ իւրոյ" գողացեալ էր զնոսա։ Եւ
մտեալ Լաբան յուզէր [7]ի տան Յակոբայ,
եւ [7]ի տան Լիայ, եւ [7]ի տան երկոցուն
հարճիցն, եւ ոչ գտանէր. եւ ելեալ [8]ի
տանէ անտի Լիայ՝ եմուտ [9]ի տուն Ռա-
34 քելի։ Իսկ Ռաքելի առեալ զկուռսն եդ
ընդ ուղտու պատաւատաւ, եւ նստաւ ի
վերայ նոցա. եւ յուզեաց Լաբան զամե-
35 նայն տաղաւարն եւ ոչ եգիտ։ Եւ նա
ասէ ցհայր իւր, Մի՛ ինչ ծանր թուեսցի
քեզ, տէր, ոչ կարեմ յոտն յառնել
առաջի քո, քանզի ի կանանց օրէնս եմ։
Եւ յուզեաց [2]Լաբան զամենայն զտունն"
եւ ոչ եգիտ զկուռսն։
36 Բարկացաւ Յակոբ եւ կագէր ընդ Լա-
բանու. պատասխանի ետ Յակոբ եւ ա-
սէ ցԼաբան, Զի՞նչ վնաս է իմ, կամ
զի՞նչ յանցանք են իմ, զի պնդեցար
37 զհետ իմ։ Եւ յուզեցեր զամենայն զինչս
իմ, զի՞նչ գտեր յամենայն ընչից [10]քոց
ի տան իմում", դիր առաջի եղբարցս
իմոց եւ եղբարց քոց, եւ յանդիմանես-
38 ցեն ի մէջ մեր երկոցունց։ Այս քսան
ամ է զի էի ընդ քեզ. ոչխարք քո եւ
այծիք ոչ [11]ստերջացան, եւ զխոյս մա-
39 քեաց քոց ոչ կերայ. Զգազանաբեկն ոչ
բերի առ քեզ, այլ ես յանձնէ տուժէի.
[12]զգողունի տուընջեան եւ զգողունի գի-
40 շերոյ։ Զցերեկ այրեալ լինէի ի տօթոյ,
եւ զցայգ ի ցրտոյ. հատեալ էր քուն
41 յաչաց իմոց։ Այս քսան ամ է ի տան
քում էի. չորեքտասան ամ փոխանակ
դստերաց քոց վաստակեցի, եւ զվեց ամ
ի խաշինս քո, եւ [13]խաբեցեր զիս ի վարձս
42 տասն բժացս"։ Եթէ ոչ Աստուած հօր
իմոյ, Աստուած Աբրահամու եւ Երկեւղն
Իսահակայ էր ընդ իս, այժմ թերեւս ու-
նայն իսկ արձակէիր զիս. այլ զտառա-
պանս իմ եւ զվաստակս ձեռաց իմոց ետես
Աստուած, եւ յանդիմանեաց զքեզ երէկ։
43 Պատասխանի ետ Լաբան եւ ասէ ցՅա-
կոբ, Դստերքդ՝ դստերք իմ են, եւ ուս-
տերքդ՝ ուստերք իմ են, եւ խաշինքդ՝
խաշինք իմ են. եւ ամենայն ինչ զոր

[1] Եբր. Ասորւոյ [2] Յեբր. պակասէ [3] Եբր. բարի կամ չար [4] Եբր. Ընդէ՞ր թաքուցեր զփախուստ քո, և գողացար զիս. և ոչ ազդ արարեր ինձ, և [5] Եբր. ոչ թողեր ինձ [6] Եբր. մի՛ կեցցէ. որոնեա առաջի

[7] Եբր. ի խորանի [8] Եբր. ի խորանէ [9] Եբր. ի խորան [10] Եբր. տան քո [11] Եբր. վիժեցին [12] Եբր. ի ձեռանէ իմմէ պահանջէիր զգողունն [13] Եբր. փոխեցեր զվարձս իմ տասնիցս

դու տեսանես՝ [1]իմ է եւ դստերացդ ի-
մոց . եւ արդ զի՞նչ արարից դոցա այս-
օր , կամ որդւոց դոցա զոր ես ծնայ":
44 Բայց արդ եկ ուխտ դիցուք ես եւ դու,
եւ եղիցի ի վկայութիւն ընդ իս եւ ընդ
քեզ : [2]Եւ ասէ ցնա , Ահա ոչ ոք է ի մի-
ջի մերում , բայց Աստուած վկայ ընդ իս
45 եւ ընդ քեզ:" Եւ առեալ Յակոբայ վէմ՝
46 կանգնեաց արձան : Եւ ասէ ցեղբարսն
իւր , Կուտեցէք քարինս . եւ կուտեցին
քարինս եւ արարին բլուր , եւ կերան եւ
47 արբին անդ ի վերայ բլրոյն : Եւ կոչեաց
զնա Լաբան [3]Կարկառ վկայութեան". եւ
48 Յակոբ կոչեաց զնա [4]Կարկառ վկայ": Եւ
ասէ ցնա Լաբան , Բլուրս այս վկայ է
ընդ իս եւ ընդ քեզ այսօր : [2]Եւ կոչեաց
զնա Լաբան Բլուր վկայութեան, եւ Յա-
կոբ կոչեաց զնա Բլուր վկայ . եւ ասէ
Լաբան ցՅակոբ , Ահա բլուրս այս եւ ար-
ձանս այս՝ զոր կանգնեցի ընդ իս եւ ընդ
քեզ , վկայ է բլուրս այս , վկայ է ար-
ձանս այս ." վասն այնորիկ կոչեցաւ ա-
49 նուն բլրոյն [4]Վկայութիւն , Եւ [5]Տեսիլն
զորմէ" ասաց՝ թէ տեսցէ [6]Աստուած ընդ
իս եւ ընդ քեզ , զի մեկնիմք ընկեր յըն-
50 կերէ : Եթէ վշտացուսցես զդստերս իմ,
եթէ առցես կանայս առ դստերօք իմովք՝,
զգոյշ լեր՝ զի ոչ ոք է ընդ մեզ որ տե-
սանէ . Աստուած լիցի վկայ ընդ իս եւ
51 ընդ քեզ : Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ , Ա-
հա կարկառս այս եւ ահա արձանս զոր
52 հաստատեցաք ընդ իս եւ ընդ քեզ . Ե-
ղիցի վկայ կարկառս , եւ վկայ արձանս,
զի ոչ ես անցից ըստ կարկառս , եւ մի՛
դու անցանիցես ըստ բլուրս եւ ըստ ար-
53 ձանս ըստ այս՝ չարութեամբ : Աստուած
Աբրահամու եւ Աստուած Նաքովրայ ե-
ղիցի դատաւոր ի միջի մերում, Աս-
տուած հարցն նոցա: Եւ երդուաւ Յակոբ
54 յԵրկեւղ հօր իւրոյ Իսահակայ : Եւ եզեն
Յակոբ զենլիս ի լերինն , եւ կոչեաց
զեղբարս իւր ուտել հաց . կերան եւ ար-
55 բին , եւ ագան ի լերինն անդ : Եւ յա-
րուցեալ Լաբան ի վաղիւ անդր համ-
բուրեաց զորդիս իւր եւ զդստերս իւր
եւ օրհնեաց զնոսա , եւ գնաց՝ դարձ ա-
րարեալ Լաբանայ ի տեղի իւր :

---

[1] Եբր. իմ է, և դստերաց իմոց զի՞նչ արարից դոցա այսօր , կամ որդւոց նոցա զորս ծնան
[2] ՅԵբր. պակաս [3] Բուղբ. Եկար-սահատութա
[4] Եբր. Գաղաադ [5] Եբր. Մասփա (դիտանոց), զի
[6] Եբր. Տէր

ԳԼ . ԼԲ

1 Եւ Յակոբ գնաց զճանապարհ իւր: [2]Եւ
հայեցեալ ետես զբանակ Աստուծոյ բա-
նակեալ ." եւ ընդ առաջ եղեն նմա հրեշ-
2 տակք Աստուծոյ : Եւ ասէ Յակոբ իբրեւ
ետես զնոսա , Այս բանակ Աստուծոյ է:
Եւ կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ
[7]Բանակս :
3 Եւ առաքեաց Յակոբ հրեշտակս յա-
ռաջ քան զինքն առ Եսաւ եղբայր իւր
յերկիրն ի Սէիր , յաշխարհն Եդովմայ .
4 Պատուէր ետ նոցա եւ ասէ , Այսպէս a-
սասջիք տեառն իմում Եսաւայ , թէ Այս-
պէս ասէ ծառայ քո Յակոբ , Ընդ Լա-
բանայ կեցի եւ յամեցի մինչեւ ցայժմ .
5 Եւ եղեն իմ արջառ եւ ոչխար եւ էշք,
ծառայք եւ աղախնայք . եւ առաքեցի
պատմել տեառն իմում Եսաւայ զի գտցէ
6 ծառայ քո շնորհս առաջի քո : Եւ դար-
ձեալ հրեշտակացն առ Յակոբ՝ ասեն ,
Չոգաք առ Եսաւ եղբայր քո , եւ դայ ընդ
առաջ քո, եւ չորեք հարեւր այր ընդ նմա:
7 Զահի հարաւ Յակոբ , եւ տարակու-
սեալ էր . եւ զատոյց զժողովուրդն որ
ընդ նմա էր , եւ զարջառ եւ զոչխար եւ
8 զուղտս յերկուս բանակս . Եւ ասէ Յա-
կոբ , Եթէ եկեսցէ Եսաւ յառաջին բա-
նակն եւ հարցէ զնա , ապրեսցի երկրորդ
9 բանակն : Եւ ասէ Յակոբ , Աստուած հօր
իմոյ Աբրահամու եւ Աստուած հօր իմոյ
Իսահակայ , Տէր , որ ասացեր ցիս թէ
Երթ յերկիր ծննդեան քո եւ բարի ա-
10 րարից քեզ . Զեմ բաւական ամենայն
արդարութեանն եւ ճշմարտութեանն զոր
արարեր ընդ ծառայի քում . զի ցուպ
ի ձեռն անցի ընդ այս Յորդանան , եւ
11 արդ աւասիկ եղէ յերկուս բանակս : Եւ
ապրեցո զիս ի ձեռաց եղբօր իմոյ Ե-
սաւայ . զի զահի հարեալ եմ ես ի նմանէ,
գուցէ եկեալ հարկանիցէ զիս , մայր առ
12 մանկան: Եւ դու ասացեր թէ [8]Բարի արա-
րից քեզ", եւ եդից զզաւակ քո իբրեւ զա-
ւազ ծովու որ ոչ թուիցի ի բազմութենէ :
13 Եւ ննջեաց անդ զայն գիշեր . եւ առ
յորոց ածէրն ձեռամբ իւրով պատարագս,
եւ առաքեաց Եսաւայ եղբօր իւրում,
14 Այծս երկերիւր , քաղս քսան , մաքիս
15 երկերիւր , խոյս քսան, Ուղտս [9]ծնեալս

---

[7] Եբր. Մանայիմ [8] Եբր. Անհեղով արարից քեզ բարի [9] Եբր. ատնաւս

կոզռամբք հանդերձ՝ երեսուն , կովս քա-
ռասուն եւ ցուլս տասն , էշս քսան եւ
16 մտրուկս տասն ։ Եւ ետ ի ձեռս ծառա-
յից իւրոց հօտս հօտս առանձինն . եւ ա-
սէ ցծառայսն իւր , երթայք դուք յառաջ
քան զիս , եւ բացագոյնս ի միմեանց տա-
17 նիցիք հօտս ի հօտից ։ Պատուիրեաց ա-
ռաջնոյն եւ ասէ, Եթէ պատահիցէ քեզ
Եսաւ եղբայր իմ, եւ հարցանիցէ թէ Ո՞յր
ես եւ յո՞ երթաս եւ ո՞յր է այդ որ ա-
18 ռաջի քո երթայ, Ասասցես, թէ Ծառայի
քո Յակոբայ պատարագք են , զոր ա-
ռաքեաց տեառն իւրում Եսաւայ . եւ
19 ինքն զկնի մեր գայ ։ Պատուիրեաց [1]ա-
ռաջնումն եւ երկրորդին եւ երրորդին,
եւ ամենեցուն որ երթային յառաջ զհետ
խաշանցն՝ ասէր , Ըստ բանիս այսմիկ
խօսեսջիք ընդ Եսաւայ , յորժամ գտա-
20 նիցէք զնա . Եւ ասասջիք , Ահա ծառայ
քո Յակոբ գայ զհետ մեր . քանզի ասաց
թէ Ցածուցից զերեսս նորա պատարա-
գօքդ որ երթան առաջի , եւ ապա տե-
սից զերեսս նորա, թերեւս արասցէ մե-
21 ծարանս երեսաց իմոց ։ Եւ երթային յա-
ռաջագոյն ընծայքն քան զնա . եւ ինքն
ննջեաց զայն գիշեր անդէն ի բանակին։
22 Եւ յարուցեալ ի նմին գիշերի՝ առ զերկուս
կանայսն եւ զերկուս աղախնայսն եւ
զմետասան որդիս իւր, եւ անց ընդ հունն
23 Յաբոկայ ։ Եւ առ անցոյց զնոսա ընդ
ձորն, եւ զամենայն ինչ որ իւր էր ։
24 Եւ մնաց Յակոբ միայն. եւ մարտեաւ
25 այր մի ընդ նմա մինչեւ ցառաւօտ . Եւ
իբրեւ ետես թէ ոչ յաղթէ նմա , բուռն
եհար զամոլաջլէ զլրտի նորա , եւ ըն-
դարմացոյց զամոլաջիլ զլրտին Յակոբայ
26 ի կռուելն իւրում ընդ նմա ։ Եւ ասէ
ցնա , Արձակեա զիս , քանզի այգ եղեւ.
եւ նա ասէ , Ոչ արձակեցից զքեզ , ե-
27 թէ ոչ օրհնեսցես զիս ։ Եւ նա ասէ ցսա,
Զի՞նչ անուն է քո . եւ սա ասէ ցնա ,
28 Յակոբ ։ Եւ ասէ ցսա , Յայսմ հետէ ոչ
կոչեսցեն զանուն քո Յակոբ , այլ [2]Իս-
րայէլ եղիցի անուն քո . զի ժուժկալե-
ցեր ընդ Աստուծոյ եւ ընդ մարդկան ,
29 [3]զօրաւոր լինիր"։ Եհարց Յակոբ եւ ասէ ,
Պատմեա ինձ զանուն քո ։ Եւ ասէ , Զի՞
հարցանես զանուանէ իմմէ. եւ օրհնեաց
30 զնա անդ ։ Եւ կոչեաց Յակոբ զանուն
տեղւոյն այնորիկ [4]Տեսիլ Աստուծոյ". զի
տեսի զԱստուած դէմ յանդիման , եւ
ապրեցաւ անձն իմ ։
31 Եւ ծագեաց նմա արեւ իբրեւ [5]անց
Տեսիլն Աստուծոյ . եւ նա կաղայր եր-
32 թայր ի զլրտէ անտի ։ Վասն այնորիկ
ոչ ուտեն որդիքն Իսրայէլի զամոլաջիլն
զոր ընդարմացոյց , որ է ի վերայ տափ-
տակի զլրտին , մինչեւ ցայսօր. զի բուռն
եհար զտափտակէ զլրտին Յակոբայ , եւ
ընդարմացոյց զամոլաջիլ նորա ։

ԳԼ . ԼԳ

1 Զաչս իւր ի վեր եբարձ Յակոբ եւ ե-
տես , Եւ ահա Եսաւ [1]եղբայր իւր" գայր,
եւ ընդ նմա արք չորեք հարիւր . եւ
բաշխեաց Յակոբ զմանկունսն ի Լիա եւ
2 յՌաքէլ , եւ յերկուս աղախնայսն ։ Եւ
արար զերկուս աղախնայսն եւ զորդիս
նոցա առաջի , եւ զԼիա եւ զորդիս նո-
րա զկնի , եւ զՌաքէլ եւ զՅովսէփ հուսկ
3 յետոյ ։ Եւ ինքն անց յառաջ քան զնո-
սա , եւ երկիր եպագ եւթն անգամ ի
վերայ երկրի՝ մինչեւ մերձենալ առ եղ-
4 բայրն իւր ։ Եւ ընթացաւ Եսաւ ընդ ա-
ռաջ նորա . գիրկս արկ նմա [1]եւ համ-
բուրեաց", եւ անկաւ ի վերայ պարա-
նոցի նորա եւ համբուրեաց զնա . եւ լա-
5 ցին երկոքեան ։ Եւ հայեցեալ ի վեր ե-
տես զկանայսն եւ զմանկունս , եւ ա-
սէ , Դոքա զի՞նչ են քո . եւ նա ասէ ,
Մանկունք իմ են , որովք ողորմեցաւ
6 Աստուած ծառայի քում։ Եւ մատեան
աղախնայքն եւ որդիք նոցա , եւ երկիր
7 պագին նմա ։ Եւ մատեաւ Լիա եւ որ-
դիք իւր եւ երկիր պագին նմա . յետոյ
մատեաւ Յովսէփ եւ Ռաքէլ եւ երկիր
8 պագին նմա ։ Եւ ասէ , Զի՞նչ էր այն
ամենայն չու որ ինձ դիպեցաւ . եւ նա
ասէ , Զի գտցէ շնորհս ծառայ քո ա-
9 ռաջի քո ։ Եւ ասէ Եսաւ , Կայ եւ իմ
10 շատ , եղբայր , քեզ լիցի քոյդ ։ Եւ ասէ
Յակոբ , Մի՛ այդպէս , եթէ գտի շնորհս
առաջի քո , ընկալ զընծայսն ի ձեռաց
իմոց . քանզի այնպէս տեսի զերեսս քո՝
որպէս ոք տեսանիցէ զերեսս Աստուծոյ,
11 եւ զուարթացիս ընդ իս ։ Եւ առ զօրհ-
նութիւնդ իմ զոր մատուցի քեզ . զի
ողորմեցաւ ինձ Աստուած , եւ է իմ ա-
մենայն ինչ . եւ բռնադատեաց զնա , եւ
12 առ։ Եւ ասէ , Զուեսցուք գնասցուք եւ
13 [6]երթիցուք զուղղորդն"։ Եւ ասէ ցնա ,

[1] Յեբր. դասուն [2] Այսինքն, որ մարտնչի ընդ Աստուծոյ [3] Եբր. և զօրաւոր եղեր [4] Եբր. Փանուէլ

[5] Եբր. անց ընդ [6] Եբր. երթայց առաջի քո

Տէր իմ ինքնին գիտէ, զի մանկունքս
մատաղ են, եւ ոչխարի եւ արջառոյ ծը-
նունդ արձակեալ է. եւ եթէ մի օր ստի-
պեմ զդոսա, մեռանին ամենայն խա-
14 շինքդ: Այլ յառաջեսցէ տէր իմ քան
զծառայ իւր, եւ ես [1]ըստ կարի եւ ըստ
պարապոյ ճանապարհիդ" առաջի իմ, եւ
ըստ կազդուրել մանկանց [2]իմոց խաղա-
ցից, մինչեւ եկից առ տէր իմ ի Սէիր:
15 Եւ ասէ Եսաւ, Իսկ թողից առ քեզ ի
ժողովրդենէ աստի որ ընդ իս են. եւ
նա ասէ, Ընդէ՞ր իցէ ինձ այդ, շատ է
16 զի գտի շնորհս առաջի քո, տէր: Եւ դար-
ձաւ յաւուր յայնմիկ Եսաւ ընդ ճանա-
պարհ իւր ի Սէիր:
17 Եւ Յակոբ չուեաց ի [3]Խորանս եւ ա-
րար իւր անդ տունս, եւ խաշանց իւ-
րոց արար [3]դաղարս. վասն այնորիկ կոչ-
եաց զանուն տեղւոյն այնորիկ [3]Խորանս:
18 Եւ եկն Յակոբ ի Սաղէմ քաղաք Սի-
կիմացւոց, որ է յերկրին Քանանացւոց,
իբրեւ եկն ի Միջագետաց Ասորւոց, եւ
19 բնակեցաւ յանդիման քաղաքին: Եւ
ստացաւ զվիճակ անդին ուր եհար զխո-
րան իւր՝ յԵմովրայ հօրէ Սիւքեմայ հա-
20 րեւր [4]ոչխարի: Եւ շինեաց անդ սեղան,
եւ [5]կարդաց զԱստուած Իսրայելի":

ԳԼ. ԼԴ

1 Եւ ել Դինա դուստր Լիայ՝ զոր ծնաւ
Յակոբայ, ի զնին դստերաց աշխարհին:
2 Եւ ետես զնա Սիւքեմ որդի Եմովրայ
[6]Քոռեցի, որ իշխանն էր երկրին, եւ առ
զնա, եւ ննջեաց ընդ նմա, եւ տա-
3 ռապեցոյց զնա: Եւ ուշ եդեալ Դինայի
դստերն Յակոբայ՝ սիրեաց զկոյսն, եւ
4 խօսեցաւ ըստ մտաց կուսին: Եւ խօ-
սեցաւ Սիւքեմ ընդ Եմովրայ հօր իւրոյ
եւ ասէ, Առ դու ինձ զաղջիկս զայս
5 կնութեան: Եւ լուաւ Յակոբ եթէ պղը-
ծեաց որդի Եմովրայ զԴինա զդուստր
նորա. եւ որդիք նորա էին ի խաշինս
ի դաշտի. լուռ եղեւ Յակոբ մինչեւ ե-
6 կին նոքա: Եւ ել Եմովր հայր Սիւ-
7 քեմայ առ Յակոբ խօսել ընդ նմա: Ե-
կին եւ որդիքն Յակոբայ ի դաշտէ. իբ-
րեւ լուան, տրտմեցան արքն, եւ տրտմու-

թիւն էր նոցա յոյժ. զի խայտառա-
կութիւն արար յԻսրայելի, մտանելով
առ դուստրն Յակոբայ, եւ ոչ այնպէս
8 վճարիցի: Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա Եմովր
եւ ասէ, Սիւքեմ որդի իմ սիրեաց ոգ-
ւովք չափ զդուստրն ձեր. արդ տուք
9 զնա նմա կնութեան, Եւ արարէք ընդ
մեզ խնամութիւն. զդստերս ձեր տուք
մեզ, եւ զդստերս մեր առէք որդւոց
10 ձերոց. Եւ բնակեցէք ի միջի մերում,
եւ երկիրդ ահա ընդարձակ է առաջի
ձեր, եւ բնակեցէք եւ չահեցարուք ի
դմա, եւ ստացարուք ստացուածս ի
11 դմա: Եւ ասէ Սիւքեմ ցհայր նորա եւ
ցեղբարս նորա, Գտից շնորհս առաջի
12 ձեր, եւ զոր ինչ ասիցէք՝ տացուք: Յա-
ճախեցէք յոյժ զվարձանս եւ զօժիտս,
եւ տաց՝ որչափ եւ ասիցէք. եւ տուք
13 ինձ զաղջիկն զայն կնութեան: Պատաս-
խանի ետուն որդիքն Յակոբայ Սիւքե-
մայ եւ Եմովրայ հօր նորա նենգութեամբ,
եւ [7]ասեն ցնոսա", (վասն զի պղծեցին
14 զԴինա զքոյր նոցա,) Եւ ասեն [8]Շմաւոն
եւ Ղեւի եղբարքն Դինայ՝ որդիքն Լիայ",
Ոչ կարեմք առնել զայդ բան, տալ զքոյրն
մեր առն անթլփատի, քանզի նախատինք
15 են մեզ. Բայց այսու [9]նմանեսցուք ձեզ,
եւ բնակեսցուք ի միջի ձերում", եթէ
լինիցիք իբրեւ զմեզ եւ դուք՝ ի թլփա-
16 տել ձեզ զամենայն արու, Եւ տացուք
զդստերս մեր ձեզ, եւ ի դստերաց ձերոց
առցուք մեզ կանայս, եւ բնակեսցուք
առ ձեզ, եւ եղիցուք իբրեւ ազգ մի:
17 Ապա թէ ոչ լսիցէք մեզ՝ թլփատել, առ-
18 եալ [10]զդստերս մեր ի բաց գնասցուք: Եւ
հաճոյ թուեցան բանքն առաջի Եմովրայ,
եւ առաջի Սիւքեմայ որդւոյ Եմովրայ:
19 Եւ ոչ յամեաց պատանին առնել զբանն,
զի յոյժ հաւանեալ էր ի դստերն Յակոբայ.
եւ նա էր պատուականագոյն քան զա-
մենեսեան որ ի տան հօր նորա էին:
20 Եւ եկին Եմովր եւ Սիւքեմ որդի նո-
րա ի դուռն քաղաքին իւրեանց, եւ խօ-
սեցան ընդ արս քաղաքին իւրեանց եւ
21 ասեն, Արքարն այն խաղաղութեամբ են
ընդ մեզ. արդ բնակեսցեն յերկրիս եւ
շահեսցին ի սմա. զի երկիրս ընդար-
ձակ է առաջի նոցա. զդստերս նոցա առ-
ցուք մեզ կանայս, եւ զդստերս մեր

[1] Եբր. մեղմով ըստ գնացից խաշանցդ [2] Յեբր. [illegible] [3] Եբր. Սոկքովթ, [illegible], փարախք [4] Կամ, արծաթոյ [5] Եբր. կոչեաց զնա Աստուած, Աստուած Իսրայելի [6] Եբր. Խեւացի

[7] Եբր. խօսեցան [8] Եբր. ցնոսա [9] Եբր. հաւանեսցուք ձեզ [10] Եբր. զդուստր

22 տացուք նոցա։ Բայց միայն այսու [1]նմա-
նեսցեն մեզ արքն՝ բնակել ընդ մեզ
լինել ազգ մի, ի թլփատել մեզ զամե-
նայն արու, որպէս նոքայն թլփատեալ
23 են։ Եւ ինչք նոցա եւ անասուն նոցա
եւ չորքոտանի նոցա ո՞չ ապաքէն մեր
լինիցի. բայց այնու եւեթ [2]նմանեսցուք
նոցա, եւ բնակեսցեն ի միջի մերում։
24 Եւ լուան Եմովրայ եւ Սիւքեմայ որդ-
ւոյ նորա ամենեքին որ ելանէին ընդ
դուռն քաղաքին [3]իւրեանց. եւ թլփա-
տեցին զմարմին անթլփատութեան իւր-
եանց ամենայն արու, ամենեքին որ ե-
լանէին ընդ դուռն քաղաքի նորա։
25 Եւ եղեւ յաւուրն երրորդի մինչդեռ
էին նոքա ի ցաւս, առին երկու որդիքն
Յակոբայ, Շմաւոն եւ Ղեւի եղբարք
Դինայ՝ իւրաքանչիւր զսուր իւր, եւ
մտին ի քաղաքն [4]կազմութեամբ, եւ կո-
26 տորեցին զամենայն արու. Եւ զԵմովր
եւ զՍիւքեմ զորդի նորա սպանին ի սուր
սուսերի. եւ առին զԴինա ի տանէ Սիւ-
27 քեմայ եւ ելին։ Եւ որդիքն Յակոբայ
մտին ի վերայ վիրաւորացն, եւ առին
աւար զքաղաքն, յորում պղծեցին զԴինա
28 զքոյրն նոցա. Զարջառ եւ զոչխար եւ
զէշս նոցա [5]որ էին" ի քաղաքին, եւ որ
29 ինչ ի բացի էր՝ առին. Եւ զամենայն
[6]մարդագերի նոցա, եւ զամենայն" զկահ
եւ զկարասի նոցա, [7]եւ զկանայս նոցա
գերեցին, եւ յափշտակեցին որ ինչ էր
30 [6]ի քաղաքին եւ որ ինչ" ի տունս։ Եւ ա-
սէ Յակոբ ցՇմաւոն եւ ցՂեւի, [8]Ատելի
արարէք զիս, երեւել անզգամ ամենայն"
բնակչաց երկրիս ի մէջ Քանանացւոց
եւ Փերեզացւոց. եւ ես սակաւաւոր եմ
թուով, արդ եթէ ժողովեսցին ի վերայ իմ
եւ հարկանիցեն զիս, սատակելով սա-
31 տակեցիմ ե՛ւ ես ե՛ւ տուն իմ։ Եւ ասեն,
[9]Իսկ զիա՞րդ զի իբրեւ զբոզ քարշեսցին
զքոյրն մեր։"

ԳԼ. ԼԵ

1 Եւ ասէ Աստուած ցՅակոբ, Արի ել
[6]ի տեղին ի Բեթէլ, եւ անդ բնակեսցես,

[1] Նբր. հաւանեսցին [2] Նբր. հաւանեսցուք [3] Նբր. նորա [4] Նբր. համարձակութեամբ [5] Նբր. եւ որ ինչ էր [6] Ցնբր. պակաս [7] Նբր. և զամենայն մանկունս նոցա և [8] Նբր. Տագնապեցուցէք զիս լինել գարշելի [9] Նբր. Միթէ իբրեւ ընդ բոզի՞ պարտ էր գնալ ընդ քեռ մերում։

եւ արասցես անդ սեղան Աստուծոյ որ
երեւեցաւն քեզ ի փախչելն քո յերեսաց
2 Եսաւայ եղբօր քո։ Եւ ասէ Յակոբ
ցընտանիս իւր եւ ցամենեսին որ ընդ
նմա էին, Ի բաց արէք զաստուածսդ
օտարոտիս որ ընդ ձեզ են ի միջոյ ձերմէ,
եւ սրբեցարուք, եւ փոխեցէք զպատ-
3 մուճանս ձեր. Եւ յարուցեալ ելցուք ի
Բեթէլ, եւ արասցուք անդ սեղան Աս-
տուծոյ, որ լուաւ ինձ յաւուր նեղու-
թեան, որ էր ընդ իս եւ ապրեցոյց զիս
4 ի ճանապարհին՝ զոր գնացի։ Եւ ետուն
ցՅակոբ զաստուածսն օտարոտիս որ էին
ի ձեռս նոցա, եւ զգինդս որ յականջս
իւրեանց. եւ ծածկեաց զնոսա Յա-
կոբ ի ներքոյ բեւեկնոյն [10]ի Սիկիմ, եւ
կորոյս զնոսա մինչեւ ցայսօր ժամա-
5 նակի։ Եւ չուեաց Իսրայէլ ի Սիկիմայ".
եւ եղեւ ահ Աստուծոյ ի վերայ քաղա-
քացն որ շուրջ զնովաւ, եւ ոչ ելին
6 զհետ որդւոցն [11]Իսրայելի։ Եւ եկն Յա-
կոբ ի Լուզ, որ է յերկրին Քանանացւոց,
այն ինքն է Բեթէլ, ինքն եւ ամենայն
7 ժողովուրդն որ ընդ նմա. Եւ շինեաց
անդ սեղան, եւ կոչեաց զանուն տեղ-
ւոյն [12]Բեթէլ. զի անդ երեւեցաւ նմա Աս-
տուած ի փախչել նորա յերեսաց Եսաւայ
եղբօր իւրոյ։
8 Եւ մեռաւ Դեբովրա դայեակն Ռեբե-
կայ, եւ թաղեցաւ ի ներքոյ Բեթելայ
ընդ կաղնեաւն. եւ կոչեաց զանուն նո-
րա Կաղնի սգոյ։
9 Եւ երեւեցաւ Աստուած Յակոբայ՝
[6]մինչդեռ անդ էր ի Լուզ," յորժամ եկն
ի Միջագետաց Ասորւոց, եւ օրհնեաց
10 զնա Աստուած։ Եւ ասէ ցնա Աստուած,
Անուն քո Յակոբ՝ ոչ եւս կոչեսցի Յակոբ,
այլ Իսրայէլ եղիցի անուն քո. եւ կոչ-
11 եաց զանուն նորա Իսրայէլ։ Եւ ասէ
ցնա Աստուած, Ես եմ Աստուած [13]քո
բաւական". աճեսջիր եւ բազմասջիր.
ազգք եւ ժողովք ազգաց եղիցին ի քէն,
12 եւ թագաւորք յերանաց քոց ելցեն։ Եւ
զերկիրդ զոր ետու Աբրահամու եւ Իսա-
հակայ՝ քեզ տաց զդա, քեզ եղիցի, եւ
զաւակի քում յետ քո տաց զերկիրդ զայդ։
13 Եւ վերացաւ ի նմանէ Աստուած ի տեղ-
14 ւոջէն ուր խօսեցաւ ընդ նմա։ Եւ կանգ-
նեաց Յակոբ արձան ի տեղւոջն ուր

[10] Նբր. ի Սիւքեմ (5) Եւ չուեցին [11] Նբր. Յակոբայ [12] Նբր. Աստուած Բեթելայ [13] Նբր. Ամենակալ

խօսեցաւ ընդ նմա, արձան քարեղէն,
եւ նուիրեաց ի նմա նուէրս, եւ արկ ի
15 *վերայ նորա եւղ։ Եւ կոչեաց զանուն*
տեղւոյն ուր խօսեցաւ ընդ նմա Աս-
տուած՝ Բեթէլ։
16 *Եւ [1]չուեաց ի Բեթելայ. եւ եղեւ*
իբրեւ մերձեցաւ ի Քաբրաթա երկիր,
մտանել" յԵփրաթա, ծնաւ Ռաքէլ, եւ
17 *դժուարածին եղեւ ի ծննդեանն։ Եւ եղեւ*
ի վշտանալն նորա ի ծննդեանն, եւ ասէ
ցնա ծնուցիչն, Քաջալերեաց, զի եւ
18 *այդ եւս քո ուստր է։ Եւ եղեւ ընդ*
հանել ոգւոյն, քանզի մեռաւ, կոչեաց
զանուն նորա Որդի վշտաց իմոց. եւ
19 *հայրն կոչեաց զնա [2]Բենիամին։ Մեռաւ*
Ռաքէլ եւ թաղեցաւ ի ճանապարհին Եփ-
20 *րաթայ, այն իսկ է Բեթղեհեմ։ Եւ կանգ-*
նեաց Յակոբ արձան ի վերայ շիրմին նո-
րա, այն է արձան շիրմի Ռաքելայ մին-
չեւ ցայսօր ժամանակի։
21 *Եւ չուեաց Իսրայէլ եւ եհար զխորան*
22 *իւր յայնկոյս աշտարակին Գադերայ։ Եւ*
եղեւ իբրեւ բնակեաց Իսրայէլ յերկրին
յայնմիկ, գնաց Ռուբէն եւ ննջեաց ընդ
Բալլայ հարճի հօր իւրոյ. լուաւ Իսրայէլ
[3]եւ չար թուեցաւ առաջի նորա"։
Եւ էին որդիք Յակոբայ երկոտասանք.
23 *Որդիք Լիայ, անդրանիկ Յակոբայ՝ Ռու-*
բէն, Շմաւոն, Ղեւի, Յուդա, Իսաքար,
24 *Զաբուղոն. Եւ որդիք Ռաքելի՝ Յովսէփ*
25 *եւ Բենիամին. Եւ որդիք Բալլայ նա-*
ժըշտին Ռաքելայ՝ Դան եւ Նեփթաղիմ։
26 *Եւ որդիք Զելփայ նաժշտին Լիայ՝ Գադ*
եւ Ասեր։ Այս են որդիք Յակոբայ, որ
եղեն նմա ի Միջագետս Ասորւոց։
27 *Եւ եկն Յակոբ առ Իսահակ հայր իւր*
ի Մամբրէ՝ [4]ի քաղաք դաշտին", այն է
Քեբրոն, [3]յերկրին Քանանացւոց," ուր
պանդխտեցան Աբրահամ եւ Իսահակ։
28 *Եւ եղեն ամենայն աւուրք Իսահակայ*
զոր եկեաց՝ ամք հարեւր եւ ութսուն։
29 *Եւ պակասեալ Իսահակայ մեռաւ, եւ*
յաւելաւ յազգ իւր, ծերացեալ եւ լի
աւուրբք. եւ թաղեցին զնա Եսաւ եւ
Յակոբ որդիք իւր։

ԳԼ. ԼԶ

1 *Եւ այս են ծնունդք Եսաւայ, նա է Ե-*
2 *դովմ։ Եւ առ իւր Եսաւ կանայս ի դըս-*
տերաց Քանանացւոց, զԱդդա զդուստր
Ելոնայ Քետացւոյ, եւ զՈղիբամա դուստր
Անայի՝ որդւոյ Սեբեգոմնի Խեւացւոյ,
3 *Եւ զԲասեմաթ զդուստր Իսմայելի՝ զքոյր*
4 *Նաբէութայ։ Եւ ծնաւ Ադդա Եսաւայ*
զԵղիփազ, եւ Բասեմաթ ծնաւ զՌա-
5 *գուէլ, Եւ Ողիբամա ծնաւ զՅէուս եւ*
զԵգղոմ եւ զԿորխ. սոքա են որդիք Ե-
սաւայ, որ եղեն նմա յերկրին Քանա-
նացւոց։
6 *Եւ առ Եսաւ զկանայս իւր եւ զուս-*
տերս եւ զդստերս իւր եւ զամենայն
մարդիկ տան իւրոյ, եւ զամենայն ինչս
եւ զանասուն, եւ զամենայն ինչ զոր
ստացաւ [3]եւ զոր արար" յերկրին Քանա-
նացւոց, եւ գնաց յերկրէն Քանանա-
ցւոց յերեսաց Յակոբայ եղբօր իւրոյ։
7 *Զի էին բազում ինչք նոցա ի միասին*
բնակելոյ. եւ ոչ կարէր երկիրն պան-
դըխտութեան հանդարտել նոցա ի բազ-
8 *մութենէ ընչից իւրեանց։ Եւ բնակե-*
ցաւ Եսաւ ի լերինն Սէիր. Եսաւ՝ որ նա
ինքն է Եդովմ։
9 *Եւ այս են ծնունդք Եսաւայ՝ հօրն Ե-*
10 *դովմայեցւոց, ի լերինն Սէիր։ Եւ այս*
են անուանք որդւոցն Եսաւայ. Եղիփազ
որդի Ադդայի կնոջ Եսաւայ, եւ Ռա-
գուէլ որդի Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ։
11 *Եւ եղեն որդիք Եղիփազայ՝ Թեման,*
Ովմար, Սովփար, Գոթոմ եւ Կենէզ։
12 *Եւ Թամնա էր հարճ Եղիփազու որդւոյ*
Եսաւայ, եւ ծնաւ Եղիփազու զԱմաղէկ.
սոքա են որդիք Ադդայի կնոջ Եսաւայ։
13 *Եւ այս են որդիք Ռագուելի՝ Նաքովթ,*
Զարեհ, Սամմա եւ Մեզա. սոքա են որ-
14 *դիք Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ։ Եւ այս*
են որդիք Ողիբամայ դստեր Անայի որդւոյ
Սեբեգոմնի կնոջ Եսաւայ, եւ ծնաւ Ե-
սաւայ զՅէուս եւ զԵգղոմ եւ զԿորխ։
15 *Սոքա են իշխանք՝ որդիք Եսաւայ.*
որդիք Եղիփազու անդրանկանն Եսաւայ,
իշխան Թեման, իշխան Ովմար, իշխան
16 *Սովփար, իշխան Կենէզ, Իշխան Կորխ,*
իշխան Գոթոմ, իշխան Ամաղէկ. սոքա
են իշխանք Եղիփազու յերկրին Եդով-
17 *մայեցւոց. սոքա են որդիք Ադդայի։ Եւ*
այս են որդիք Ռագուելի որդւոյ Եսաւայ.
իշխան Նաքովթ, իշխան Զարեհ, իշխան
Սամմա, իշխան Մոզէ. այս են իշխանք
Ռագուելի յերկրին Եդովմայ. սոքա են որ-
18 *դիք Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ։ Եւ այս*

[1] Եբր. չուեցին ի Բեթելայ. և էր տակաւին ճանապարհ ի մտանել [2] Այսինքն, որդի աջոյ [3] Յեբր. պակասէ [4] Եբր. ի քաղաքին Արբոկայ (տես Գլ. ԻԳ. 2)

են որդիք Ողիբամայ կնոջ Եսաւայ. իշ-
խան Յէուս, իշխան Յեգղոմ, իշխան
Կորխ. այս են իշխանք Ողիբամայ դստեր
19 Անայի կնոջ Եսաւայ։ Այս են որդիք Ե-
սաւայ, եւ այս են իշխանք նոցա, [1]եւ
20 այս են որդիք" Եդովմայ։ Եւ այս են որդիք
Սէիրայ Քոռացւոյ որ բնակեալ էր յերկ-
րին. Ղովտան, Սոբաղ, Սեբեգոմն, Անա,
21 Դեսոն եւ Ասեր եւ Ռիսոն. սոքա են
իշխանք Քոռեցւոյն, որդւոյ Սէիրայ յերկ-
22 րին Եդովմայ։ Եւ եղեն որդիք Ղովտանայ՝
Քոռի եւ Եմման, եւ քոյր Ղովտանայ՝
23 Թամնա։ Եւ սոքա են որդիք Սոբաղայ.
Գաղոմ եւ Մանաքաթ եւ Գեբաղ եւ
24 Սովփար եւ Ովնան։ Եւ այս են որդիք
Սեբեգոմնի. Այիէ եւ Ովնան. այս Ով-
նան է որ եգիտ [2]զաղբերն յանապատի՝
մինչ արածէր զէշսն Սեբեգոմնի հօր
25 իւրոյ։ Եւ այս են որդիք Անայի. Դեսոն
26 եւ Ողիբամա դուստր Անայի. Եւ այս են
որդիք Դեսոնայ. Ամադան եւ Եսբան
27 եւ Յեթրան եւ Քառան։ Եւ այս են որ-
դիք Ասերայ. Բաղլան եւ Զուկան եւ
28 [3]Ոանիկան եւ" Ուկամ։ Եւ այս են որ-
29 դիք [4]Ռիսոնի. Ովս եւ Առան։ Եւ այս
են իշխանք Քոռեայ. իշխան Ղովտան,
իշխան Սովբաղ, իշխան Սեբեգոն, իշխան
30 Անա, Իշխան Դեսոն, իշխան Ասեր, իշ-
խան [5]Ռիսոն. այս են իշխանք Քոռեայ ի
պետութիւնս իւրեանց յերկրին Եդովմայ։
31 Եւ այս թագաւորք են որ թագաւո-
րեցին յերկրին Եդովմայեցւոց, մինչչեւ
թագաւորեալ էր թագաւոր յԻսրայելի։
32 Եւ թագաւորեաց յԵդովմ Բաղա որդի
Սեպփովրայ. եւ անուն քաղաքին նո-
33 րա Դեննաբա։ Եւ մեռաւ Բաղա, եւ թա-
գաւորեաց ընդ նորա Յովբաբ որդի Զա-
34 րեհի ի Բոսորայ։ Եւ մեռաւ Յովբաբ,
եւ թագաւորեաց ընդ նորա Ասոմ յերկ-
35 րէ Թեմանացւոց։ Եւ մեռաւ Ասոմ, եւ
թագաւորեաց ընդ նորա Ադադ որդի
Բադադայ, որ կոտորեաց զՄադիամ ի
դաշտին Մովաբացւոց. եւ անուն քա-
36 ղաքի նորա Գեթէմ։ Եւ մեռաւ Ադադ,
եւ թագաւորեաց ընդ նորա Սամաղա ի
37 Մասեկկայ։ Եւ մեռաւ Սամաղա, եւ թա-
գաւորեաց ընդ նորա Սաւուղ յՌոբոթայ՝
38 որ առ Գետեզերն։ Եւ մեռաւ Սաւուղ,
եւ թագաւորեաց ընդ նորա Բաղլայենոն
39 որդի Աքոբորայ։ Եւ մեռաւ Բաղլայե-
նոն որդի Աքոբորայ, եւ թագաւորեաց
ընդ նորա Ադադ [3]որդի Բարադայ". եւ
անուն քաղաքի նորա Փոգով, եւ անուն
կնոջ նորա Մետաբէէլ դուստր Մատ-
40 րեթայ, որդւոյ Մազովբայ։ Այս են ան-
ուանք [3]որդւոցն Եսաւայ եւ" իշխանացն
Եսաւայ յազգս իւրեանց, ըստ տեղիս
իւրեանց՝ [3]յաշխարհս իւրեանց, եւ ի
տոհմս իւրեանց" ըստ անուանց նոցա.
իշխան Թամնա, իշխան Ղովտան, իշ-
41 խան Յեթաթ, Իշխան Ողիբամաա, իշ-
42 խան Հելայ, իշխան Փենոմն, Իշխան
Կենէզ, իշխան Թեման, իշխան Մազար,
43 Իշխան Մագէդիէլ, իշխան Զափոյին։
Սոքա են իշխանք Եդովմայեցւոց ըստ
բնակութեան յերկրի ստացուածոց իւր-
եանց. եւ այս է Եսաւ հայր Եդովմայ։

ԳԼ. ԼԷ

1 Եւ բնակէր Յակոբ յերկրին ուր պան-
դխտեցաւ հայրն նորա, յերկրին Քանանա-
2 ցւոց։ Եւ այս են ծնունդք Յակոբայ. Յով-
սէփ եւթնեւտասնամեայ էր մինչ արա-
ծէր եղբարբքն հանդերձ խաշինս. եւ էր
կրտսեր ընդ որդիսն Բալլայ եւ ընդ որդիսն
Զելփայ կանանց հօր իւրոյ. եւ [6]բերէին
համբաւ չար զՅովսեփայ առ Իսրայէլ
3 հայրն իւրեանց։ Բայց" Իսրայէլ սիրէր
զՅովսէփ առաւել քան զամենայն որդիսն
իւր, քանզի որդի ծերութեան էր նորա.
եւ արար նմա պատմուճան ծաղկեայ։
4 Իբրեւ տեսին եղբարքն նորա թէ սիրէ
զնա հայրն քան զամենայն որդիս իւր,
ատեցին զնա, եւ ոչ կարէին խօսել ինչ
ընդ նմա խաղաղութեամբ։
5 Ետես երազ Յովսէփ եւ պատմեաց եղ-
բարցն իւրոց. եւ յաւելին եւս ատել
6 զնա։ Եւ ասէ ցնոսա, Լուարուք զե-
7 րազն զոր տեսի. Թուէր եթէ որայ կա-
պէաք ի դաշտի միում, եւ կանգնեցաւ
որայն իմ եկաց ուղղորդ. եւ դարձան
որայքն ձեր եւ պագին երկիր իմում
8 որայոյն։ Եւ ասեն ցնա եղբարքն իւր,
Միթէ թագաւորելո՞վ թագաւորեսցես ի
վերայ մեր, կամ տիրելո՞վ տիրեսցես
մեզ. եւ յաւելին եւս ատել զնա վասն
երազոցն նորա եւ վասն բանիցն նորա։

---

[1] Եբր. այսինքն [2] Եբր. զջերմուկսն [3] Յեբր. պակաս [4] Եբր. Դեսոնայ [5] Եբր. Դեսան

[6] Եբր. բերէր Յովսէփ համբաւ չար զնոցանէ առ հայր նոցա։ (3) Եւ

9 Եւ ետես միւս եւս երազ, եւ պատմեաց
[1]հօր իւրում եւ" եղբարց իւրոց, եւ ա-
սէ, Ահա տեսանէի միւս եւս այլ երազ,
որպէս թէ արեգակնդ եւ լուսին եւ մե-
տասան աստեղք երկիր պագանէին ինձ։
10 [2]Սաստեաց նմա հայրն իւր եւ ասէ,
Զի՞նչ է երազն զոր տեսեր. արդ գալով
գայցեմք ես եւ մայր քո եւ եղբարք
11 քո եւ երկի՞ր պագանիցեմք քեզ։ Եւ նա-
խանձեցան ընդ նմա եղբարքն իւր.
բայց հայրն պահէր զբանսն։
12 Եւ գնացին եղբարքն նորա արածել
13 զխաշինս հօրն իւրեանց ի Սիւքեմ։ Եւ
ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ, Ո՞չ աւանիկ եղ-
բարք քո արածեն զխաշինսն ի Սիւքեմ. եկ
առաքեցից զքեզ առ նոսա։ Եւ ասէ ցնա,
14 Ահաւասիկ ես։ Ասէ ցնա Իսրայէլ, Երթ
տես եթէ ո՞ղջ իցեն եղբարքն քո եւ
խաշինք, եւ բեր ինձ զրոյց. եւ ա-
ռաքեաց զնա ի ծործորոյն Քեբրոնի.
15 եկն ի Սիւքեմ։ Եւ եգիտ զնա այր մի՝
մոլորեալ ի դաշտին. եհարց ցնա այրն
16 եւ ասէ, Զի՞նչ խնդրես։ Եւ նա ասէ,
Զեղբարսն իմ խնդրեմ. պատմեա ինձ
17 ո՞ւր արածիցեն։ Եւ ասէ ցնա այրն,
Բարձին աստի. եւ լուայ զի ասէին,
Երթիցուք ի Դովթայիմ։ Եւ գնաց Յով-
սէփ զհետ եղբարց իւրոց, եւ եգիտ
18 զնոսա ի Դովթայիմ։ Տեսին զնա [1]եղ-
բարքն յառաջագոյն" ի հեռաստանէ՝ մինչ-
չեւ մօտ եկեալ էր առ նոսա, խորհուրդ
19 վատ ի մէջ առին սպանանել զնա։ Եւ
ասեն իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր, Ահա
20 երազատեսն գայ. Եկայք սպանցուք
զնա, եւ ընկեսցուք ի մի ի գբոց աստի,
եւ ասասցուք եթէ Գազան չար եկեր զնա,
եւ տեսցուք զինչ լինիցին երազքն նորա։
21 Իբրեւ լուաւ Ռուբէն, կորզեաց զնա
ի ձեռաց նոցա եւ ասէ, Մի՛ հարցուք
22 զդա յոգի։ Եւ ասէ ցնոսա Ռուբէն, Մի՛
հեղցուք արիւն, այլ արկէք զդա ի գուբ
մի յանապատի աստ, եւ ձեռն մի՛ ար-
կանէք ի նա. զի թափեսցէ զնա ի ձե-
ռաց նոցա, եւ հասուսցանիցէ զնա առ
հայր իւր։
23 Եւ եղեւ իբրեւ եկն Յովսէփ առ եղ-
բարսն իւր, մերկացին զպատմուճանն
24 նորա ծաղկեայ ի նմանէ. Եւ առին ըն-
կեցին զնա ի գուբն. եւ գուբն ունայն
25 էր, եւ ջուր ոչ գոյր ի նմա։ Եւ նստան
ուտել հաց. զաչս ի վեր բարձեալ տե-
սին, եւ ահա ճանապարհորդք Իսմայե-
լացիք գային ի Գաղաադէ, եւ ուղտք
նոցա լի էին խնկովք, ստաշխամբ եւ
ռետնիւ, եւ երթային իջուցանել յԵ-
26 գիպտոս։ Եւ ասէ Յուդա ցեղբարսն
իւր, Զի՞նչ օգուտ է եթէ սպանանի-
ցեմք զեղբայրն մեր, եւ թաքուցանի-
27 ցեմք զարիւն նորա. Եկայք վաճառես-
ցուք զնա Իսմայելացւոցն, եւ ձեռք մեր
մի՛ չաղախեսցին ի նմա, զի եղբայր
եւ մարմին մեր է. եւ լուան նմա եղ-
28 բարքն իւր։ Եւ անցանէին արք Մա-
դիանացիք, վաճառականք, եւ ձգեցին
հանին զՅովսէփ ի գբոյ անտի, եւ վա-
ճառեցին զՅովսէփ Իսմայելացւոցն քսան
[3]դահեկանի. եւ իջուցին զՅովսէփ յԵ-
29 գիպտոս։ Դարձաւ Ռուբէն ի գուբն, եւ
ոչ եգիտ զՅովսէփ ի գբի անդ. պա-
30 տառեաց զհանդերձս իւր։ Դարձաւ առ
եղբարսն իւր եւ ասէ, Պատանեակն չէ
անդ. եւ ես արդ յո՞ երթայց։
31 Եւ առեալ զպատմուճանն Յովսեփայ՝
զենին ուլ այծեաց, եւ թաթաւեցին
32 զպատմուճանն յարեանն։ Եւ առաքեցին
զպատմուճանն ծաղկեայ տանել առ հայրն
իւրեանց, եւ ասեն, Զայդ գտաք. ծա-
նիր եթէ որդւոյ քո՞ իցէ պատմուճանդ
33 եւ եթէ ոչ։ Եւ ծանեաւ զնա եւ ասէ,
Պատմուճանս որդւոյ իմոյ է. գազան
չար եկեր զնա, գազան յափշտակեաց
34 զՅովսէփ։ Եւ պատառեաց զհանդերձս
իւր. եւ քուրձ զգեցաւ ի վերայ միջոյ
իւրոյ. եւ սուգ ունէր ի վերայ որդւոյն
35 իւրոյ աւուրս բազումս։ Եւ ժողովեցան
ամենայն ուստերք նորա եւ ամենայն
դստերք նորա, եւ եկին մխիթարել զնա,
եւ ոչ կամէր մխիթարել. ասէ, Զի իջից
ես սովին սգով առ որդի իմ ի դժոխս։
36 Եւ ելաց զնա հայրն իւր։ Իսկ Մադիա-
նացիքն վաճառեցին զՅովսէփ յԵգիպ-
տոս Պետափրեայ ներքինւոյ դահճապե-
տի Փարաւոնի։

ԳԼ. ԼԸ

1 Եւ եղեւ ի ժամանակի յայնմիկ էջ
Յուդա յեղբարց իւրոց, եւ չոգաւ առ
ոմն Ոդողոմացի որում անուն էր Իրաս։

[1] Յեբր. պակասէ [2] Եբր. Իբրեւ պատմեաց զայս հօր իւրում և եղբարց իւրոց, սաստեաց

[3] Եբր. արծաթոյ

2 Եւ ետես անդ Յուդա զդուստր առն
Քանանացւոյ, որում անուն էր Շաւա,
եւ առ զնա իւր կին, եւ եմուտ առ Նա ։
3 Եւ յղացաւ եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց
4 զանուն Նորա Էր ։ Եւ յղացաւ դարձեալ
եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց զանուն Նո-
5 րա Աւնան ։ Եւ յաւել դարձեալ ծնաւ
որդի, եւ կոչեաց զանուն Նորա Սելովմ.
եւ Նա էր ի Քասբի յորժամ ծնաւ [1]զնոսա ։
6 Եւ առ Յուդա կին Էրայ անդրանկի
7 իւրում, որում անուն էր Թամար ։ Եւ
եղեւ Էր անդրանիկն Յուդայ՝ չար ա-
ռաջի Տեառն, եւ սպան զնա [2]Աստուած ։
8 Եւ ասէ Յուդա ցԱւնան, Մուտ առ
կին եղբօր քո, եւ ամուսնասցիս ընդ
Նմա, եւ յարուսցես զաւակ եղբօր քում ։
9 Իբրեւ գիտաց Աւնան թէ ոչ լինի Նմա
զաւակն, լինէր յորժամ մտանէր առ
կին եղբօր իւրոյ, հեղոյր [3]զսերմն յեր-
10 կիր, չտալ զաւակ եղբօր իւրում ։ Եւ
չար թուեցաւ առաջի [4]Աստուծոյ գործն
11 զոր արար, եւ սպան եւ զնա եւս ։ Եւ
ասէ Յուդա ցԹամար Նու իւր, Նիստ
այրի ի տան հօր քո՝ մինչեւ եղիցի մեծ
Սելովմ որդի իմ. զի ասէր թէ գուցէ
եւ Նա եւս մեռանիցի որպէս եւ եղ-
բարքն Նորա ։ Գնաց Թամար եւ Նստաւ
ի տան հօր իւրոյ ։
12 Բազմացան աւուրքն, եւ մեռաւ
դուստրն Շաւայ, կին Յուդա. մխիթա-
րեցաւ Յուդա եւ գնաց ի կտուրս խա-
շանց իւրոց, ինքն եւ Իրաս [5]հովիւ իւր
13 Ոդողոմացի ի Թամնա ։ Ազդ եղեւ Թա-
մարայ [3]Նուոյ Նորա" եւ ասեն, Ահա
սկեսրայր քո ելանէ ի Թամնա՝ կտրել
14 զխաշինս իւր ։ Եւ եհան զհանդերձս
այրութեան իւրոյ յինքենէ, արկաւ տեռ
եւ զարդարեցաւ, եւ Նստաւ առ դրան
Ենանու յանցս Թամնայ. զի ետես եթէ
մեծ եղեւ Սելովմ, եւ Նա ոչ տայր զնա
15 Նմա կին ։ Իբրեւ ետես զնա Յուդա,
համարեցաւ թէ բոզ իցէ, քանզի ծած-
կեալ էր զերեսս իւր [3]եւ ոչ ծանեաւ
16 զնա" ։ Խոտորեցաւ առ Նա ի ճանապար-
հէ անտի եւ ասէ, Թոյլ տուր ինձ մտա-
Նել առ քեզ. զի ոչ ծանեաւ թէ Նուն
Նորա իցէ ։ Եւ Նա ասէ, Զի՞նչ տացես
17 ինձ եթէ մտանիցես առ իս ։ Եւ ասէ,
Ես տաց ածել քեզ ուլ այծեաց ի խա-
շանց իմոց. եւ Նա ասէ թէ Տա՛ս գրա-
18 ւական մինչեւ տացես ածել ։ Եւ Նա
ասէ, Զի՞նչ գրաւական տաց քեզ. Եւ
ասէ, Զմատանիդ եւ [6]զգինդդ եւ զգա-
ւազանդ որ ի ձեռին [7]քում. եւ եմուտ
19 առ Նա, եւ յղացաւ ի Նմանէ ։ Եւ յար-
եաւ գնաց, եւ եհան ի բաց զձորձն
իւր յինքենէ, եւ զգեցաւ զհանդերձն
20 այրութեան իւրոյ ։ Եւ առաքեաց Յուդա
ուլ այծեաց ի ձեռն [8]հովուին իւրոյ Ո-
դողոմացւոյ առնուլ զգրաւականն ի կնո-
21 ջէ անտի. եւ ոչ եգիտ զնա ։ Եհարց
զարս տեղւոյն եւ ասէ ցնոսա, Ո՞ւր է
բոզն որ էր յԵնան ի վերայ ճանապար-
հիս. եւ ասեն, Չէր աստ ուրեք բոզ ։
22 Եւ դարձաւ առ Յուդա եւ ասէ, Ոչ
գտի, եւ արք տեղւոյն ասեն թէ Չիք
23 աստ բոզ ։ Ասէ Յուդա, Նմա լիցի այն,
այլ զի մի՛ ծաղր կացցուք. ես ետու
24 տանել զուլդ, եւ դու ոչ գտեր ։ Եւ ե-
ղեւ յետ երից ամսոց ազդ եղեւ Յու-
դայի եւ ասեն, Պոռնկեցաւ Նու քո
Թամար, եւ ահա յղի է ի պոռնկութե-
Նէ. եւ ասէ Յուդա, Հանէք զնա ար-
25 տաքս, եւ այրեսցի ։ Եւ մինչդեռ տա-
Նէին զնա, առաքեաց առ սկեսրայրն իւր
եւ ասէ, Յառնէ ոյր այդ գրաւականք
են՝ յղի եմ ես. եւ ասէ, Ծանի՛ր ո՞յր
իցէ մատանիդ եւ [9]գինդդ եւ գաւա-
26 զանդ ։ Ծանեաւ Յուդա եւ ասէ, Ար-
դարացեալ է Նա քան զիս. զի ոչ ետու
զնա որդւոյ իմում Սելովմայ. եւ ոչ
եւս յաւել գիտել զնա ։
27 Եւ եղեւ իբրեւ ծնանէր, եւ էին եր-
28 կու որդիք յորովայնի Նորա ։ Եւ եղեւ
ի ժամանակի ծննդեան Նորա, մին յա-
ռաջագոյն եհան զձեռն իւր. եւ առ
ծնուցիչն՝ կապեաց կարմիր ի ձեռն Նո-
29 րա, եւ ասէ, Նախ սա [10]ելեացէ ։ Իբրեւ
ամփոփեաց զձեռն անդրէն, ել եւ ել վաղ-
վաղակի եղբայր Նորա. եւ Նա ասէ,
Զի՞ է զի [11]խրամատեցաւ վասն քո
ցանգ", եւ կոչեաց զանուն Նորա [12]Փա-
30 րէս ։ Եւ յետոյ ել եւ եղբայր Նորա,
յորոյ ձեռին կապեալ էր զկարմիրն, եւ
կոչեաց զանուն Նորա Զարա ։

ԳԼ. ԼԹ

1 Եւ զՅովսէփ իջուցին յԵգիպտոս, եւ

---

[1] Եբր. զնա [2] Եբր. Տէր [3] Յ Եբր. դոլուխ [4] Եբր. Տեառն [5] Եբր. բարեկամ

[6] Եբր. զժապաւէնդ [7] Եբր. քում. և ետ Նմա [8] Եբր. բարեկամին [9] Եբր. ժապաւէնդ [10] Եբր. ել [11] Եբր. խրամատեցեր. եղիցի խրամատդ ի վերայ քո [12] Այսինքն, խրամատ

գնեաց զնա Պետափրէս ներքինի Փա-
րաւոնի, դահճապետ, այր Եգիպտացի,
ի ձեռաց Իսմայելացւոցն որք իջուցին
2 զնա անդր։ Եւ էր Տէր ընդ Յովսեփայ,
եւ էր այր աջողակ, եւ եղեւ ի տան
3 տեառն իւրոյ [1]յԵգիպտոս։ Իբրեւ" գիտաց
տէրն նորա թէ Տէր ընդ նմա է, եւ
զամենայն զինչ եւ առնէր՝ Տէր յաջողէր
4 ի ձեռս նորա։ Եւ եգիտ Յովսէփ շնորհս
առաջի տեառն իւրոյ, զի հաճոյ էր նմա.
եւ կացոյց զնա ի վերայ տան իւրոյ, եւ
զամենայն ինչ որ իւր էր՝ ետ ի ձեռս Յով-
5 սեփայ։ Եւ եղեւ յետ կացուցանելոյ
զնա ի վերայ տան իւրոյ եւ ի վերայ
ամենայն իրիք որ ինչ էր նորա, եւ
օրհնեաց Տէր զտուն Եգիպտացւոյն վասն
Յովսեփայ. եւ եղեւ օրհնութիւն Տեառն
ի վերայ ամենայն ընչից նորա ի տան եւ
6 յանդի։ Եւ եթող զամենայն որ ինչ իւր
էր՝ ի ձեռս Յովսեփայ. եւ ոչ գիտէր
զամենայն որ ինչ կայր ի տան իւրում,
բայց միայն զհացն զոր ուտէր։ Եւ էր
Յովսէփ ազնիւ երեսօք եւ գեղեցիկ
տեսլեամբ յոյժ։
7 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ եւ արկ
կին տեառն իւրոյ զաչս իւր ի վերայ
Յովսեփայ, եւ ասէ ցնա, Քունեա ընդ
8 իս։ Եւ նա ոչ կամեցաւ, եւ ասէ ցկին
տեառն իւրոյ, Զի եթէ տէր իմ ոչ ճա-
նաչէ ինչ ի տան իւրում [2]վասն իմ". եւ
9 զամենայն ինչ ետ ի ձեռս իմ. Եւ չիք
ինչ ի տան աստ որ մեծ է քան զիս.
եւ չիք ինչ զատեալ յինէն բայց ի քէն՝
զի կին նորա ես. եւ զիա՞րդ արարից
զբանդ զայդ չար եւ զմեծ, եւ մե-
10 ղանչիցեմ առաջի Աստուծոյ։ Եւ եղեւ
իբրեւ խօսէր ընդ Յովսեփայ օր ըստ
օրէ, եւ ոչ անսայր քունել ընդ նմա,
11 եւ ոչ հուպ լինել։ Եւ եղեւ օր ինչ այն-
պիսի, մտեալ Յովսէփ ի տունն գործել
զգործ ինչ իւր. եւ ոչ ոք էր անդ յըն-
12 տանեաց անտի ի ներքս։ Բուռն եհար
զձորձոց նորա եւ ասէ, Ննջեա ընդ իս։
Եւ նորա թողեալ զձորձս իւր ի ձեռս
նորա, եւ փախեաւ ել արտաքս։
13 Եւ եղեւ իբրեւ ետես եթէ եթող զձորձս
իւր ի ձեռս նորա եւ փախեաւ ել ար-
14 տաքս, կոչեաց զընտանիս տանն եւ ասէ,
Տեսէք զի ած մեզ ծառայ Եբրայեցի խաղ
առնել զմեզ. եմուտ առ իս եւ ասէ,
Ննջեա ընդ իս. եւ ես աղաղակեցի ի
15 ձայն բարձր. Եւ իբրեւ լուաւ թէ մե-
ծաբարբառ աղաղակեցի, եթող զձորձս
իւր առ իս եւ փախեաւ ել արտաքս։
16 Եւ եդ զձորձսն առ իւր՝ մինչեւ եկն
17 տէրն ի տուն իւր։ Եւ խօսեցաւ ընդ
նմա ըստ բանիցս այսոցիկ, եւ ասէ,
Եմուտ առ իս ծառայն Եբրայեցի զոր
ածեր մեզ՝ խաղ առնել զիս. [3]եւ ասէ
18 ցիս՝ Քունեա ընդ իս։" Իսկ իբրեւ լուաւ
թէ բարձրացուցի զբարբառ իմ եւ ա-
ղաղակեցի, եթող զձորձս իւր յիս եւ
փախեաւ ել արտաքս։
19 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ տէրն նորա
զբանս կնոջն իւրոյ զոր խօսեցաւ ընդ
նմա եւ ասէ, թէ Այսպէս արար ընդ
իս ծառայն քո, բարկացաւ սրտմտու-
20 թեամբ։ Եւ առ տէրն Յովսեփայ, արկ
զնա ի բանտ, ի տեղի ուր կալանաւորքն
արքունի կապեալ [4]կային ի բանտին։
21 Եւ էր Տէր ընդ Յովսեփայ, եւ արկ
զնովաւ ողորմութիւն, եւ ետ նմա շնորհս
22 առաջի բանտապետին։ Եւ ետ բանտա-
պետն [3]զբանտն ի ձեռս Յովսեփայ, [3]եւ
զամենայն կալանաւորսն որ էին ի բան-
տի անդ. եւ զամենայն որ ինչ գործէին
23 անդ, նա էր որ գործէր։ Եւ ոչ ինչ գի-
տէր բանտապետն զբանտին վասն նորա,
զի ամենայն ի ձեռս Յովսեփայ էր. քան-
զի Տէր էր ընդ նմա, եւ զոր ինչ գոր-
ծէր նա՝ Տէր յաջողէր ի ձեռս նորա։

Գլ. Խ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ, յան-
ցեաւ տակառապետ արքային Եգիպտա-
ցւոց, եւ մատակարար տեառն նոցա
2 արքային Եգիպտացւոց։ Եւ բարկացաւ
Փարաւոն ի վերայ երկոցունց ներքին-
եացն իւրոց, ի վերայ տակառապետին
3 եւ ի վերայ մատակարարին. Եւ եդ
զնոսա ի բանտի առ դահճապետին, յայնմ
բանտի ի տեղւոջ ուր Յովսէփն կայր։
4 Եւ յանձն արար զնոսա դահճապետն
Յովսեփայ, եւ կայր նոցա ի սպասու.
եւ էին աւուրս ինչ ի բանտի անդ։
5 Եւ տեսին երազ երկոքին, զիւրաքան-
չիւր երազ ի միում գիշերի, [5]տեսիլ ե-
րազոյ տակառապետին եւ մատակարա-
րին" որ էին արքային Եգիպտացւոց,

---

[1] Եբր. Եգիպտացւոյ։ (3) Եւ [2] Եբր. ընդ իս

[3] Յեբր. գոլով [4] Եբր. կային. և Մնաց անդ
[5] Եբր. իւրաքանչիւր ըստ մեկնութեան երազոյ իւրոյ, տակառապետն և մատակարարն

6 մինչ էին ի բանտի անդ։ Եմուտ առ նոսա
Յովսէփ ընդ առաւօտն, եւ ետես զնոսա,
7 եւ էին խռովեալք։ Եհարց ցներքինիսն
Փարաւոնի որ էին ընդ նմա ի բանտի անդ
առ տեառն նորա եւ ասէ, Ընդէ՞ր տրտում
8 են երեսք ձեր այսօր։ Եւ նոքա ասեն
ցնա, Երազ տեսաք, եւ ոչ ոք է որ
մեկնիցէ զնա. եւ ասէ ցնոսա Յովսէփ,
Ո՞չ ապաքէն ի ձեռն Աստուծոյ իցէ մեկ-
նութիւն նոցա. պատմեցէք ինձ։
9 Եւ պատմեաց տակառապետն զերազն
իւր Յովսեփայ եւ ասէ, Թուէր ինձ ի
տեսլեան իմում որթ մի առաջի իմ.
10 Եւ յորթն երեք [1]ուռք կանաչք յոյժ.
եւ ունէր երիս ողկոյզս հասեալ, ողկոյզ
11 խաղողոյ". Եւ բաժակն Փարաւոնի ի
ձեռին իմում. առնուի զխաղողն եւ ճմլէի
ի բաժակն Փարաւոնի, եւ տայի զբա-
12 ժակն ի ձեռս Փարաւոնի։ Եւ ասէ ցնա
Յովսէփ, Այս է մեկնութիւն նորա. երեք
13 ուռքն՝ երեք աւուրք են. Այլ եւս երեք
աւուրք, [2]եւ յիշեսցէ Փարաւոն զիշխա-
նութիւնն քո, եւ անդէն ի նմին տակա-
ռապետութեան քում կացուսցէ զքեզ".
եւ տացես զբաժակն Փարաւոնի ի ձեռս
նորա, ըստ առաջնոյ [3]իշխանութեանն
քո" որպէս եւ էիրն տակառապետ[4]։
14 Այլ զիս յիշեսջիր յորժամ բարի լինիցի
քեզ, եւ արասցես ինձ ողորմութիւն.
եւ յիշեսցես զիս առաջի Փարաւոնի,
եւ հանցես զիս ի բանտէ աստի յայս-
15 մանէ. Զի գողանալով գողացան զիս
յերկրէն Եբրայեցւոց. եւ աստ ինչ ոչ արա-
րի, եւ արկին զիս ի տուն գբոյս այսորիկ։
16 Իբրեւ ետես մատակարարն եթէ [5]ու-
ղիղ մեկնեաց, ասէ ցՅովսէփ, Եւ ես
տեսանէի յերազի, եւ թուէր ինձ թէ
երիս խանս [6]նաչհոյ ունէի ի գլուխ իմ.
17 Եւ ի վերնում խանին յամենայնէ զոր
ուտէր արքայ Փարաւոն՝ գործ մատա-
կարարաց. եւ թռչունք ուտէին զնա ի
խանէ անտի որ էր ի վերայ գլխոյ իմոյ։
18 Պատասխանի ետ Յովսէփ եւ ասէ ցնա,
Այս է մեկնութիւն նորա. երեք խանքն՝
19 երեք աւուրք են. Յետ երից աւուրց
բարձցէ Փարաւոն զգլուխ քո ի քէն, եւ

[1] Եբր. ուռք. և ընդ բողբոջելն ել ի վեր ծաղիկ նորա. հասուցին ողկոյզք նորա խաղողս [2] Եբր բարձրացուսցէ Փարաւոն զգլուխ քո, և դարձուսցէ զքեզ ի բարձ քո [3] Եբր. օրինակին [4] Եբր. [illegible]՝ նորա [5] Եբր. բարւոք [6] Եբր. գերմակ հացի

կախեսցէ զքեզ զփայտէ. եւ կերիցեն
թռչունք երկնից զմարմինս քո ի քէն։
20 Եւ եղեւ յաւուրն երրորդի, օր ծննդոց
էր Փարաւոնի, եւ առնէր ուրախութիւն
ամենայն ծառայից իւրոց. եւ [7]յիշեաց
զիշխանութիւն" տակառապետին եւ [8]զիշ-
խանութիւն մատակարարին ի մէջ ծա-
21 ռայից իւրոց։ Եւ կացոյց զտակառա-
պետն անդէն [9]յիշխանութեան իւրում,
եւ ետ զբաժակն ի ձեռն Փարաւոնի։
22 Եւ զմատակարարն կախեաց զփայտէ,
որպէս մեկնեացն Յովսէփ։
23 Եւ ոչ յիշեաց տակառապետն զՅով-
սէփ, այլ մոռացաւ զնա։

ԳԼ. ԽԱ

1 Եւ եղեւ յետ երկուց ամաց աւուրց
ետես Փարաւոն երազ. Թուէր թէ կայցէ
2 առ եզեր գետոյ։ Եւ ահա որպէս թէ ի
գետոյ անտի ելանէին եւթն երինջք գե-
ղեցիկ տեսանելով եւ ընտիրք մարմնով,
3 եւ արածէին ի խաղի անդ։ Եւ ահա այլ
եւս եւթն երինջք ելանէին յետ նոցա ի
գետոյ անտի, զազիրք տեսլեամբ եւ
վտիտք մարմնովք, եւ արածէին առ այլ
4 երնջովքն առ եզերբ գետոյն. Եւ ուտէին
եւթն երինջքն զազիրք տեսլեամբ եւ
վտիտք մարմնովք զեւթն երինջսն գե-
ղեցիկս տեսլեամբ եւ զընտիրս։ Զարթ-
5 եաւ Փարաւոն։ Եւ անդրէն ի քուն եմուտ,
եւ ետես երազ երկրորդ. եւ ահա եւթն
հասկ ելանէին ի միում փնջի ընտիրք
6 եւ գեղեցիկք։ Եւ ահա եւթն այլ հասկք
ոսինք եւ խորշակահարք ելանէին յետ
7 նոցա. Եւ կլանէին եւթն հասկքն ոսինք [10]եւ
խորշակահարք" զեւթն հասկսն զընտիրս
եւ զատոքս։ Զարթեաւ Փարաւոն, եւ
8 էր երազ։ Եւ եղեւ առաւօտ, եւ խռո-
վեցաւ անձն նորա, եւ առաքեաց կոչ-
եաց զամենայն երազահանսն Եգիպտոսի
եւ զամենայն իմաստունս նորա. եւ
պատմեաց Փարաւոն զերազն իւր, եւ
ոչ ոք էր որ մեկնէր զերազն Փարաւոնի։
9 Եւ խօսեցաւ տակառապետն առաջի
Փարաւոնի եւ ասէ, Զյանցանս իմ [11]յիշե-
10 ցուցանեմ այսօր։ Բարկացաւ Փարաւոն
ծառայից իւրոց, եւ եդ զմեզ ի բանտի
ի տան դահճապետին, զիս եւ զմատակա-

[7] Եբր. բարձրացոյց զգլուխ [8] Եբր. զգլուխ
[9] Եբր. ի մատռուակութեան [10] Եբր. դալուկ
[11] Եբր. յիշեմ

41 բարն. Եւ տեսաք երկոքին երազ ի
միում գիշերի, ես եւ նա. իւրաքանչիւր
12 [1]ըստ երազոյ իւրում" տեսանէաք։ Եւ
էր անդ ընդ մեզ պատանի մի մանուկ
Եբրայեցի, ծառայ դահճապետին, եւ
պատմեցաք նմա, եւ մեկնեաց մեզ զե-
րազսն մեր, առն ըստ իւրաքանչիւր
13 երազոյ մեկնեաց։ Եւ եղեւ որպէս մեկ-
նեացն մեզ՝ նոյնպէս եւ պատահեաց.
[2]ինձ գալ հասանել յիշխանութիւն, եւ
նմա կախել զփայտէ"։
14 Առաքեաց Փարաւոն եւ կոչեաց զՅով-
սէփ. եւ հանին զնա ի բանտէ անտի,
եւ [3]փոքրեցին զհերս նորա, եւ փոխեցին
զպատմուճան նորա", եւ եկն առաջի
15 Փարաւոնի։ Եւ ասէ Փարաւոն ցՅովսէփ,
Երազ տեսի, եւ չիք ոք որ մեկնէ զնա.
բայց ես լուայ զքէն, ասեն, եթէ լսես
16 զերազս, մեկնես։ Պատասխանի ետ Յով-
սէփ եւ ասէ ցՓարաւոն, [4]Առանց Աստու-
ծոյ ոչ լինիցի պատասխանի փրկութեան"
Փարաւոնի։
17 Խօսեցաւ Փարաւոն ընդ Յովսեփայ եւ
ասէ, Թուէր ի տեսլեան իմում, եթէ
18 կայի 'առ եզեր գետոյ. Եւ որպէս թէ
ի գետոյ անտի ելանէին եւթն երինջք
ընտիրք մարմնովք եւ գեղեցիկք տեսա-
19 նելով, եւ արածէին ի խաղի անդ։ Եւ
ահա այլ եւս եւթն երինջք ելանէին զկնի
նոցա [5]ի գետոյ անտի", ժանդք եւ զազիրք
տեսանելով յոյժ եւ վտիտք մարմնովք,
որպիսի ոչ տեսի յամենայն երկրիս Եգիպ-
20 տացւոց զազրագոյնս քան զնոսա։ Եւ
ուտէին եւթն երինջքն վտիտք եւ զազիրք
զեւթն երինջսն զառաջինսն՝ [5]զգեղեցիկսն
21 եւ" զընտիրս. Եւ մտանէին յորովայնս
նոցա եւ [6]ոչ երեւէին". եւ երեսք նոցա
զազիրք իբրեւ զառաջինն։ [7]Զարթեայ
22 եւ զարձեալ ննջեցի"։ Եւ տեսանէի
միւսանգամ յերազի, որպէս թէ եւթն
հասկք ելանէին ի միում փնջի լիք եւ
23 գեղեցիկք. Եւ այլ եւս եւթն հասկք
ապականեալք, աղազունք եւ խորշա-
24 կահարք ելանէին [8]մօտ առ նոսա". Եւ
կլանէին եւթն հասկքն աղազունք [5]եւ
խորշակահարք" զեւթն հասկսն զգեղե-
ցիկս [5]եւ զատոքս"։ Եւ պատմեցի երա-
զահանացն, եւ ոչ ոք էր որ մեկնէր ինձ։
25 Եւ ասէ Յովսէփ ցՓարաւոն, Երազն
Փարաւոնի մի է. զոր ինչ Աստուած
26 առնելոց է՝ եցոյց Փարաւոնի։ Եւթն
երինջքն գեղեցիկք՝ եւթն ամ են, եւ
եւթն հասկքն գեղեցիկք՝ եւթն ամ են.
27 երազն Փարաւոնի մի է։ Եւ եւթն երինջքն
տգեղք եւ վտիտք որ ելանէին զհետ
նոցա՝ եւթն ամ են, եւ եւթն հասկքն
ոսինք եւ խորշակահարք՝ [9]լիցի զեւթն
28 ամ սով"։ Բանն զոր ասացի Փարաւոնի՝
այն է, զոր ինչ Աստուած առնելոց է՝
29 եցոյց Փարաւոնի։ Ահա ամք եւթն եկես-
ցեն բազում լիութեան յամենայն երկ-
30 րիս Եգիպտացւոց. Եւ յետ այնորիկ եկես-
ցէ եւթն ամ սովոյ, եւ մոռասցին զլիու-
թիւնն յամենայն երկրիս Եգիպտացւոց.
31 եւ սպառեսցէ սովն զերկիր. Եւ ոչ ծանի-
ցի [10]լիութիւնն յերեսաց սովոյն որ գայցէ
յետ այնորիկ. քանզի սաստիկ լինիցի
32 յոյժ։ Այլ վասն կրկնելոյ երազոյն Փարա-
ւոնի երկիցս անգամ, զի ճշմարիտ իցէ
բանն առ ի յԱստուծոյ, եւ փութասցի
33 Աստուած առնել զնա։ Եւ արդ տես,
խնդրեա այր մի իմաստուն եւ խորհրդա-
կան Փարաւոնի, եւ կացուսցես զնա ի
34 վերայ երկրիս Եգիպտացւոց։ Եւ արասցէ,
եւ կացուսցէ գործակալս Փարաւոնի ի
վերայ երկրիս, եւ հնգերորդեսցեն զար-
մտիս երկրիս Եգիպտացւոց զեւթն ա-
35 մացն լիութեան։ Եւ ժողովեսցեն զա-
մենայն կերակուրս [5]զեւթն ամացն բար-
եաց եկելոց, եւ ժողովեսցի ցորեանն
ընդ ձեռամբ Փարաւոնի, եւ կերակուրք
36 ի քաղաքս պահեսցին։ Եւ եղիցին կե-
րակուրքն պահեալ երկրիս յեւթն ամ
սովոյն որ լինիցին յերկրիս Եգիպտաց-
ւոց, եւ մի սատակեսցի երկիրս ի սովոյ։
37 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն առաջի Փա-
րաւոնի եւ առաջի ամենայն ծառայից
38 իւրոց։ Եւ ասէ Փարաւոն ցամենայն
ծառայս իւր, Միթէ գտանիցե՞մք այր
այնպիսի որ ունիցի զոգի Աստուծոյ
39 յանձին իւրում։ Եւ ասէ Փարաւոն
ցՅովսէփ, Որովհետեւ եցոյց քեզ Աս-
տուած զայդ ամենայն, չիք այր իմաստ-
40 նագոյն եւ խորհրդական քան զքեզ։ Դու

---

[1]Եբր. ըստ մեկնութեան երազոյ իւրոյ [2]Եբր. դարձոյց զիս յիմ բարձ, և զնա կախեաց [3]Եբր. փոքրեաց զհերս իւր, և փոխեաց զպատմուճան իւր [4]Եբր. Ոչ ես. Աստուած տացէ պատասխանի ի խաղաղութիւն [5]Յեբր. պակաս է [6]Եբր. ոչ գիտացաւ թէ մտեալ էին յորովայն նոցա [7]Եբր. Եւ զարթեայ [8]Եբր. յետ նոցա

[9]Եբր. լիցին եւթն ամք սովոյ [10]Եբր. լիութիւնն յերկրին

լիցիս ի վերայ տան իմոյ, եւ բերանոյ
քում հնազանդ լիցի ամենայն ժողո-
վուրդ իմ. բայց միայն աթոռովս ի վե-
41 րոյ եղէց ես քան զքեզ։ Եւ ասէ Փա-
րաւոն ցՅովսէփ, Ահաւասիկ կացուցի
զքեզ այսօր ի վերայ երկրիս Եգիպտաց-
42 ւոց։ Եւ հանեալ Փարաւոնի զմատա-
նին իւր ի ձեռանէ իւրմէ՝ եդ ի ձե-
ռին Յովսեփայ, եւ զգեցոյց նմա պատ-
մուճան բեհեզեայ, եւ արկ մանեակ ոս-
43 կի ի պարանոց նորա։ Եւ եհան զնա
յերկրորդ կառս իւր. եւ քարոզ կարդայր
առաջի [1]նորա. եւ կացոյց զնա ի վերայ
44 երկրին Եգիպտացւոց։ Եւ ասէ Փարաւոն
ցՅովսէփ, Ահաւասիկ ես Փարաւոն,
առանց քո ոչ ոք համբարձցէ զձեռս
իւր եւ զոտս իւր ի վերայ ամենայն երկ-
45 րիս Եգիպտացւոց։ Եւ կոչեաց Փարաւոն
զանուն Յովսեփայ [2]Փսոմփթոմփանէ,
եւ ետ նմա զԱսանէթ դուստր Պետափ-
րեայ քրմի Արեգ քաղաքի կնութեան.
եւ ել Յովսէփ [3]յերեսաց Փարաւոնի"։
46 Եւ էր Յովսէփ ամաց երեսնից՝ յոր-
ժամ ընծայեցաւ առաջի Փարաւոնի ար-
քային Եգիպտացւոց։ Ել Յովսէփ յերե-
սաց Փարաւոնի, եւ շրջեցաւ ընդ ամե-
47 նայն Եգիպտոս։ Եւ արար երկիրն յեւթն
48 [4]ամս լիութեանն արդիւնս։ Եւ ժողով-
եաց զամենայն կերակուրս ամացն եւ-
թանց, "յորս էր լիութիւն" յերկրին Ե-
գիպտացւոց. եւ համբարեաց կերակուրս
ի քաղաքս, զկերակուրս դաշտաց քա-
ղաքին որ շուրջ զնովաւ, համբարեաց
49 ի նմա։ Եւ ժողովեաց Յովսէփ զցորեան
իբրեւ զաւազ ծովու բազում յոյժ, մինչեւ
ոչ կարէր համարել, քանզի ոչ գոյր թիւ։
50 Եւ եղեն Յովսեփու երկու որդիք՝
մինչչեւ եկեալ էր եւթն ամացն սովոյ,
զորս ծնաւ նմա Ասանէթ դուստր Պե-
51 տափրեայ քրմի Արեգ քաղաքի։ Եւ
կոչեաց Յովսէփ զանուն անդրանկանն
[5]Մանասէ. զի ասէ՝ թէ Մոռացոյց ինձ
Աստուած զամենայն վիշտս իմ, եւ զա-
52 մենայն [6]վիշտս հօր իմոյ։ Եւ զանուն
երկրորդին կոչեաց [7]Եփրեմ, զի ասէ՝ թէ
Աճեցոյց զիս Աստուած յերկրի տառա-
պանաց իմոց։
53 Եւ անցին եւթն ամք լիութեանն որ
54 եղեն յերկրին Եգիպտացւոց։ Եւ սկսան
գալ եւթն ամք սովոյն, որպէս եւ ա-
սաց Յովսէփ. եւ եղեւ սով [8]յամենայն
երկրին, զի" յամենայն երկրին Եգիպ-
55 տացւոց [9]ոչ գտանէր հաց։ Եւ սովեցաւ
ամենայն երկիրն Եգիպտացւոց, եւ ա-
ղաղակեաց [9]ամենայն ժողովուրդն առ
Փարաւոն վասն հացի. եւ ասէ Փարա-
ւոն ցամենայն Եգիպտացիսն, Երթայք
առ Յովսէփ, եւ զոր ինչ ասիցէ ձեզ՝ ա-
56 րասջիք։ Եւ էր սով ի վերայ երեսաց ա-
մենայն երկրի. եւ եբաց Յովսէփ զամե-
նայն շտեմարանս ցորենոյ, եւ վաճառէր
ամենայն Եգիպտացւոցն. եւ սաստկացաւ
սովն [10]յամենայն երկրին" Եգիպտացւոց։
57 Եւ ամենայն աշխարհք գային յԵգիպտոս
գնել ի Յովսեփայ, զի զօրանայր սովն
ընդ ամենայն երկիր։

ԳԼ. ԽԲ

1 Եւ տեսեալ Յակոբ եթէ գոյ [11]վաճառ յեր-
կրին Եգիպտացւոց, ասէ Յակոբ ցորդիսն
2 իւր, Ընդէ՞ր հեղգայք. Ահա լուեալ եթէ
գոյ ցորեան յԵգիպտոս. իջէք անդր եւ
գնեցէք մեզ սակաւ մի կերակուր, զի
3 կեցցուք եւ մի՛ մեռցուք։ Եւ իջին եղ-
բարքն Յովսեփայ տասնեքին՝ գնել ցոր-
4 եան յԵգիպտոսէ։ Եւ զԲենիամին զեղ-
բայրն Յովսեփայ ոչ արձակեաց Յակոբ
ընդ եղբարսն. քանզի ասէր թէ Գուցէ
պատահիցէ նմա [12]հիւանդութիւն։
5 Եւ եկին որդիքն Իսրայելի գնել ընդ
այլ երթեւեկսն. քանզի էր սով յերկրին
6 Քանանացւոց։ Եւ Յովսէփ էր իշխան
երկրին, եւ նա վաճառէր ամենայն ժողո-
վրրդեան երկրին. եւ եկեալ եղբարքն
Յովսեփայ երկիր պագանէին ի վերայ ե-
7 րեսաց խոնարհ յերկիր։ Եւ իբրեւ ետես
Յովսէփ զեղբարսն իւր, ծանեաւ. եւ
օտարանայր ի նոցանէ, եւ խօսեցաւ ընդ
նոսա խստագոյնս, եւ ասէ, Ուստի՞ գայք.
եւ նոքա ասեն, Յերկրէն Քանանացւոց՝
8 գնել կերակուրս։ Ծանեաւ Յովսէփ զեղ-
բարսն իւր, եւ նոքա ոչ ծանեան զնա։
9 Եւ յիշեաց Յովսէփ զերազսն իւր զոր ե-
տես, եւ ասէ ցնոսա, Լրտեսք էք դուք,
եւ զիտել [13]զել եւ զմուտ" աշխարհիս եկ-
10 եալ էք։ Եւ նոքա ասեն, Ոչ, տէր, ծա-

[1]Այլ. նորա, Դիք ծունր [2]Այլուստ, փրկիչ երկ-
րին [3]Այլ. ընդ երկիրն Եգիպտացւոց [4]Այլ.
որ եղեն [5]Այլուստ, մոռացուցիչ [6]Այլ.
տուն [7]Այլուստ, պտղաբեր

[8]Այլ. յամենայն երկիրս, այլ [9]Ց Այլ. դադարէր
[10]Այլ. յերկրին [11]Այլ. ցորեան [12]Այլ.
վտանգ [13]Այլ. զմերկութիւն

ռայք քո եկեալ եմք գնել կերակուրս։
11 *Ամենեքին մեք եմք որդիք առն միոյ.*
արք խաղաղութեան եմք, եւ չեն ծա-
12 *ռայք քո լրտեսք։ Ասէ ցնոսա, Ոչ, այլ*
¹զեւլ եւ զմուտ" երկրիս եկեալ էք տե-
13 *սանել։ Եւ նոքա ասեն, Երկոտասան եղ-*
բարք եմք ծառայք քո, որդիք առն միոյ,
յերկրին Քանանացւոց. եւ կրտսերն առ
հօր իւրում է այսօր, եւ միւսն չէ ի միջի։
14 *Ասէ ցնոսա Յովսէփ, Այդ իսկ է զոր ա-*
15 *սացի ձեզ, թէ լրտեսք էք. Եւ դովին*
յայտ արարէք. երդուեալ յարեւն Փա-
րաւոնի, ոչ ելանէք աստի, եթէ ոչ ե-
16 *կեսցէ եղբայրն ձեր կրտսեր այսր։ Արդ*
առաքեցէք զմի ոք ի ձէնջ եւ ածցէ
զեղբայրն ձեր, եւ դուք կացէք ի դի-
պահոջ, մինչեւ յայտնի լինիցին բանք
ձեր եթէ արդար խօսիցիք եւ թէ ոչ. ապա
թէ ոչ, երդուեալ յարեւն Փարաւոնի՝
17 *թէ ոչ լրտեսք էք դուք։ Եւ եդ զնոսա*
ի բանտի զերիս աւուրս։
18 Եւ *ասէ ցնոսա Յովսէփ յաւուրն եր-*
րորդի, Զայս արարէք եւ ապրիք. զի
19 *եւ ես յԱստուծոյ երկիւղած եմ։ Եթէ*
արք խաղաղութեան էք, եղբայր մի ի
ձէնջ աստ մնասցէ ի բանտի, եւ դուք
20 *տարայք զվաճառ ցորենոյդ ²ձերոյ. Եւ*
զեղբայրն ձեր կրտսեր ածէք առ իս, եւ
հաւատարիմ լինիցին բանք ձեր. ³ապա
21 *թէ ոչ, մեռանիք։ Արարին" այնպէս։ Եւ*
ասեն իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր, Այո,
քանզի ի մեղս եմք վասն եղբօրն մե-
րոյ. զի արհամարհեցաք զնեղութիւն
ոգւոց նորա յորժամ աղաչէրն զմեզ, եւ
ոչ լուաք նմա. վասն այնորիկ եկն ի վե-
22 *րայ մեր այս նեղութիւն։ Պատասխանի*
ետ Ռուբէն եւ ասէ ցնոսա, Ո՞չ խօսե-
ցայ ընդ ձեզ եւ ասեմ, թէ Մի՛ մեղան-
չէք մանկանդ. եւ ոչ լուարուք ինձ. եւ
23 *ահա արիւն նորա խնդրի։ Եւ նոքա ոչ*
գիտէին թէ լսէր Յովսէփ, զի թարգման
24 *կայր ի միջի։ Եւ անցեալ մեկուսի ի*
նոցանէ՝ ելաց Յովսէփ. եւ եկն միւսան-
գամ առ նոսա, եւ խօսեցաւ ընդ նոսա.
եւ առ ի նոցանէ զՇմաւոն եւ կապեաց
առաջի նոցա։
25 Եւ *ետ հրաման Յովսէփ լնուլ զա-*
մանս նոցա ցորենով, եւ դնել զարծաթն
իւրաքանչիւր ի քրձի իւրում, եւ տալ
նոցա պաշար ի ճանապարհ։ Եւ եղեւ
26 *նոցա այնպէս։ Եւ նոցա բարձեալ ⁴իւ-*
27 *րաքանչիւր իշոյ" գնացին անտի։ Եւ*
լուծեալ միոյ զքուրձ իւր տալ կերա-
կուր գրաստու իւրում յիջաւանին, ետես
զծրար արծաթոյն իւրոյ զի կայր ի բերան
28 *քրձի իւրոյ։ Ասէ ցեղբարս իւր, Դարձու-*
ցաւ ինձ այսրէն արծաթն, եւ ահա աստէն
կայ ի քրձի իմում. եւ զարմացան միտք
նոցա, խռովեցան ընդ միմեանս եւ ասեն,
Զի՞նչ է այս զոր արար ընդ մեզ Աստուած։
29 Եւ *եկին առ Յակոբ հայրն իւրեանց*
յերկիրն Քանանու, եւ պատմեցին նմա
զամենայն ինչ որ անց ընդ նոսա, եւ ա-
30 *սեն, Խօսեցաւ այրն, տէր երկրին, ընդ*
մեզ խստագոյնս, եւ ⁵եդ զմեզ ի բան-
31 *տի" իբրեւ լրտեսս երկրին։ Եւ ասեմք*
ցնա, Արք խաղաղութեան եմք, եւ չեմք
32 *լրտեսք. Երկոտասան եղբարք եմք որ-*
դիք հօր մերոյ. մին չէ ի միջի, եւ
կրտսերն այժմ ընդ հօր մերում է յեր-
33 *կրին Քանանացւոց։ Ասէ ցմեզ այրն,*
տէր երկրին, Այսու գիտացից թէ արք
խաղաղութեան էք, եթէ զեղբայր մի ձեր
աստ առ իս թողուցուք, եւ զվաճառս
ցորենոյդ ի տունս ձեր առեալ տանիցիք,
34 *Եւ զեղբայրն ձեր կրտսեր ածիցէք առ*
իս, եւ գիտացից եթէ չէք լրտեսք, այլ
արք խաղաղութեան էք. եւ զայս եւս
եղբայր տաց ցձեզ, եւ յերկրի աստ առ-
35 *նիցէք վաճառ։ Եւ եղեւ ի թափելն նոցա*
զքուրձս իւրեանց, եւ կայր իւրաքան-
չիւր ուրուք ծրար արծաթոյ ի քրձի
իւրեանց. եւ իբրեւ տեսին զծրարս ար-
ծաթոյ իւրեանց, ինքեանք եւ հայր իւ-
36 *րեանց, երկեան յոյժ։ Եւ ասէ ցնոսա*
Յակոբ հայրն իւրեանց, Զիս անորդի ա-
րարէք. Յովսէփ չէ ի միջի, Շմաւոն չէ
ի միջի, եւ զԲենիամին եւս առնուցուք.
37 *յիմ վերայ եկն այս ամենայն։ Խօսեցաւ*
Ռուբէն ընդ հօր իւրում եւ ասէ, Զեր-
կոսին զորդիսն իմ սպանջիր, եթէ ոչ ածից
զդա առ քեզ. տուր զդա յիմ ձեռս, եւ ես
38 *ածից զդա առ քեզ։ Եւ նա ասէ, Ոչ ի-*
ջանէ որդի իմ ընդ ձեզ. զի եղբայր սորա
մեռաւ, եւ սա միայն մնացեալ է. եւ դէպ
լինիցի սմա ⁶հիւանդանալ ի ճանապարհին
զոր երթայցէք, եւ իջուցանիցէք ⁷զծե-
րութիւնս իմ տրտմութեամբ ի դժոխս։

¹Ոմն. զմերկութիւն ²Ոմն. ձերոյ վասն սովոյ տանց ձերոց ³Ոմն. և մի՛ մեռանիցիք։ Եւ արարին

⁴Ոմն. զցորեան իւրեանց ի վերայ իշոց իւրեանց ⁵Ոմն. համարեցաւ զմեզ ⁶Ոմն. վտանգ ⁷Ոմն. զալիս

Գլ. ԽԳ

1 Եւ սովն եւս քան զեւս սաստկանայր
2 ի վերայ երկրին ։ Եւ եղեւ իբրեւ սպա-
ռեցին ուտել զցորեանն զոր բերին յերկ-
րէն Եգիպտացւոց , ասէ ցնոսա հայրն
իւրեանց , Դարձեալ երթայք գնեցէք
3 սակաւ մի կերակուր ։ Խօսեցաւ ընդ
նմա Յուդա եւ ասէ , Վկայութեամբ եդ
ընդ մեզ վկայութիւն այրն եւ ասէ ,
Մի՛ տեսանիցէք զերեսս իմ , եթէ ոչ եղ-
4 բայրն ձեր կրտսեր ընդ ձեզ իցէ ։ Արդ
եթէ արձակես զեղբայրդ մեր ընդ մեզ,
5 իջցուք եւ [1]գնեսցուք կերակուրս. Ապա
թէ ոչ արձակես [2]զեղբայրդ մեր ընդ մեզ",
ոչ երթիցուք . զի այրն խօսեցաւ ընդ
մեզ եւ ասէ , Մի՛ տեսանիցէք զերեսս
իմ , եթէ ոչ եղբայրն ձեր կրտսեր ընդ
6 ձեզ իցէ ։ Եւ ասէ Իսրայէլ , Զի՞նչ չա-
րիս հասուցէք ի վերայ իմ , զի պատ-
մեցէք առնն թէ գուցէ ձեր եղբայր ։
7 Եւ նոքա ասեն , Հարցանելով եհարց
զմէնջ այրն , եւ զազգէ մերմէ , եւ թէ
Տակաւին կենդանի՞ իցէ հայրն ձեր , եւ
եթէ իցէ՞ ձեր եղբայր. եւ պատմեցաք նմա
ըստ հարցանելոյն նորա . միթէ գիտէա՞ք
թէ ասելոց է ցմեզ՝ Ածէք զեղբայրն
8 ձեր ։ Ասէ Յուդա ցԻսրայէլ հայրն իւր ,
Արձակեա ընդ իս զպատանեակդ , եւ
յարուցեալ գնասցուք , զի կեցցուք եւ
մի՛ մեռցուք , եւ մեք եւ դու եւ [3]սաղց-
9 ուածք մեր ։ Ես առնում զդա յերաշխի .
ի ձեռաց իմոց խնդրեսջիր զդա . եթէ
ոչ ածից զդա առ քեզ եւ կացուցից ա-
ռաջի քո , յանցաւոր [4]եղէց զամենայն
10 աւուրս ։ Զի եթէ չէաք յամեալ , արդ
11 երկիցս իսկ դարձեալ էր այսրէն ։ Ասէ
ցնոսա Իսրայէլ հայրն իւրեանց , [5]Այդ
պէս իցէ , արարէք զայդ . առէք ի պտղոյ
երկրիս յամանս ձեր , եւ տարայք առնն
պատարագս , ռետին եւ մեղր եւ խունկս
12 եւ ստաշխն եւ բեւեկն եւ ընկոյզ . Եւ
արծաթ կրկին առէք ի ձեռս ձեր , եւ
զարծաթն որ դարձաւ յամանս ձեր՝ տա-
րայք ընդ ձեզ , գուցէ ընդ խաբս ինչ ի-
13 ցէ . Եւ զեղբայրդ ձեր առէք , եւ արիք
14 իջէք առ այրն . Եւ Աստուած [6]իմ տացէ
ձեզ շնորհս առաջի առնն , եւ արձա-
կեսցէ ընդ ձեզ զեղբայրն ձեր զմեւս
եւ զԲենիամին . բայց ես որպէս ան-
զաւակեցայ , անզաւակեցայ ։
15 Եւ առեալ արանցն զպատարագսն եւ
արծաթ կրկին ի ձեռս իւրեանց եւ զԲե-
նիամին , յարուցեալ իջին յԵգիպտոս ,
16 եւ կացին յանդիման Յովսեփայ ։ Իբրեւ
ետես [7]զնոսա Յովսէփ , եւ զԲենիամին
եղբայր իւր", ասէ ցհազարապետ տանն
իւրոյ , Տար զարսդ ի տուն , եւ զեն
զենլիս եւ պատրաստեա . զի ընդ իս
ուտելոց են արքդ այդոքիկ հաց ի մի-
17 ջօրէի ։ Եւ արար այրն որպէս եւ ասաց
Յովսէփ . եւ տարաւ զարսն ի տուն
18 Յովսեփայ ։ Եւ տեսեալ արանցն եթէ
տարան զնոսա ի տուն Յովսեփայ , ասեն,
Վասն արծաթոյն որ դարձաւ յամանս
մեր զառաջինն՝ մտանեմք մեք անդր
առ ի [8]խուզելոյ զմեզ , արկանել" ի վե-
րայ մեր , եւ առնուլ զմեզ ի ծառայս եւ
19 զէշս մեր ։ Մատուցեալ առ այրն , վե-
րակացու տանն Յովսեփայ , խօսեցան առ
20 դրանն , Եւ ասեն , Աղաչեմք զքեզ, տէր,
21 իջաք զառաջինն գնել կերակուրս. Եւ ե-
ղեւ իբրեւ հասաք յիջավանս եւ բացաք
զամանս մեր , եւ արծաթն իւրաքանչիւր
յամանի իւրում էր . արդ զարծաթն այս-
րէն կշռով դարձուցաք, եւ աւասիկ ի ձե-
22 ռին մերում է. Եւ այլ արծաթ բերաք ընդ
մեզ , գնել" կերակուրս . եւ ոչ գիտեմք ո՛վ
23 եդ զարծաթն յամանս մեր ։ Եւ ասէ ցնո-
սա, Խաղաղութիւն ընդ ձեզ, մի՛ երկնչիք.
Աստուածն ձեր եւ հարցն ձերոց ետ ձեզ
գանձս յամանս ձեր . այլ իմ զձեր ար-
ծաթն առեալ եւ հաճեալ եմ ։ Եւ եհան
առ նոսա զՇմաւոն ։
24 Եւ տարաւ ի ներքս այրն զորեարն ի
տուն Յովսեփայ , եւ բերին ջուր լուա-
նալ զոտս նոցա , եւ ետ կերակուր
25 գրաստուց նոցա ։ Եւ նոքա պատրաստե-
ցին զպատարագսն մինչչեւ եկեալ էր
Յովսէփ ի միջօրէին . քանզի լուան թէ
26 անդ ճաշելոց է ։ Եմուտ Յովսէփ ի տուն,
եւ մատուցին նմա զընծայսն զոր ու-
նէին ի ձեռս իւրեանց՝ ի տան անդ, եւ
երկիր պագին նմա ի վերայ երեսաց իւր-
27 եանց յերկիր ։ Եհարց զնոսա եւ ասէ ,
Զիա՞րդ կայք . եւ ասէ ցնոսա եթէ Ո՞ղջ
իցէ հայրն ձեր ծերունի, զորմէ ասացէք
28 թէ տակաւին կենդանի է ։ Եւ նոքա
ասեն , Ողջ է ծառայ քո հայր մեր , տա-

[1]Ոմք. գնեսցուք քեզ [2]Յոմս. զ[illegible] [3]Ոմք. մանկունք [4]Ոմք. եղէց քեզ [5]Ոմք. Եթէ այդ-պէս [6]Ոմք. Ամենակալ

[7]Ոմք. ընդ նոսա Յովսէփ զԲենիամին [8]Ոմք. գլորելոյ ի վերայ մեր, եւ անկանելոյ

կաւին կենդանի է. ¹եւ ասէ, Օրհնեալ
է այրն այն յԱստուծոյ." եւ խոնարհե-
29 *ցան երկիր պագին նմա։ Ամբարձ զաչս*
իւր եւ ետես զԲենիամին զեղբայր իւր
զհամամայր, եւ ասէ, Ա՞յդ է եղբայրն
ձեր կրտսեր զորմէ ասացէք ածել առ
իս. եւ ասէ, Աստուած ողորմեսցի քեզ,
30 *որդեակ։ Եւ խռովեցաւ Յովսէփ, եւ*
գալարէին աղիք նորա ի վերայ եղբօրն
իւրոյ, եւ խնդրէր լալ. մտեալ ի սենեակ
31 *անդր ելաց։ Եւ լուացեալ զերեսս իւր՝*
ել, պնդեաց զանձն եւ ասէ, Արկէք
32 *հաց։ Եւ արկին նմա միայնոյ, եւ նոցա*
իւրաքանչիւր ումեք, եւ Եգիպտացւոցն
որ ճաշէին ընդ նմա՝ իւրաքանչիւր առան-
ձինն. զի ոչ կարէին Եգիպտացիքն ու-
տել հաց ընդ Եբրայեցիսն, քանզի գար-
33 *շելի էին Եգիպտացւոցն։ Նստաւ առաջի*
նորա անդրանիկն՝ ըստ երիցութեան ի-
րում, եւ կրտսերն՝ ըստ կրտսերութեան
իւրում. եւ զարմացեալ էին արքն ի-
34 *րաքանչիւր ընդ եղբօր իւրում։ Եւ առին*
իւրեանց մասունս ի նմանէ, եւ մեծա-
ցաւ մասն Բենիամինի քան զմասունս
ամենեցուն հնգապատիկ քան զնոցայն.
արբին եւ արբեցան ընդ նմա։

ԳԼ. ԽԴ

1 **Ե**ւ *հրաման ետ Յովսէփ հազարապետին*
իւրում եւ ասէ, Լցէք զամանս արանցն
կերակրով որչափ եւ կարիցեն բառնալ,
եւ դիք զարծաթն իւրաքանչիւր ի բե-
2 *րան ամանոյ իւրոյ։ Եւ զսկիհն իմ ար-*
ծաթի դիջիք յամանի կրտսերոյն, եւ
զգինս ցորենոյ նորա։ Եւ եղեւ ըստ բա-
նին Յովսեփայ որպէս եւ ասաց։
3 *Եւ իբրեւ առաւօտ եղեւ, արձակեցան*
4 *արքն, ինքեանք եւ էշք իւրեանց։ Եւ*
իբրեւ ելին ըստ քաղաքն, եւ չէին
մեկնեալ ի բաց, ասէ Յովսէփ ցհազա-
րապետն իւր, Արի՛, պնդեաց զհետ ա-
րանցն, եւ հասցես նոցա, եւ ասասցես
ցնոսա, Զի՞ է զի հատուցէք չար փո-
խանակ բարեաց։ ¹Ընդէ՞ր գողացայք
5 *զսկիհն արծաթի։" Ո՞չ այն էր որով ըմ-*
պէր տէրն իմ, եւ նովաւ ինքն հմայե-
լով հմայէր. եւ արդ չար գործեցէք զոր
6 *արարէքդ։ Եւ իբրեւ եգիտ զնոսա, ասէ*
7 *ըստ բանիցս այսոցիկ։ Եւ նոքա ասեն*
ցնա, Ընդէ՞ր խօսիցի տէր այդպիսի
բանս. քաւ լիցի ծառայից քոց առնել
8 *ըստ բանիդ այդմիկ։ Զի եթէ զարծաթն*
զոր գտաք յամանս մեր՝ դարձուցաք
առ ձեզ յերկրէն Քանանացւոց, զիա՞րդ
գողանայաք ի տանէ տեառն քո արծաթ
9 *կամ ոսկի։ Եւ արդ առ որում գտցի ի*
ծառայից քոց սկիհն՝ մեռցի, եւ մեք
10 *եղիցուք տեառն մերում ծառայք։ Եւ նա*
ասէ, Այդպէս եղիցի որպէս ասացէքդ.
առ որում գտցի սկիհն՝ եղիցի իմ ծառայ,
11 *եւ դուք անպարտք լինիցիք։ Եւ փու-*
թացան իջուցին զբեռն իւրաքանչիւր ի
գետին, եւ բացին իւրաքանչիւր զաման
12 *իւր։ Եւ յուզեաց՝ սկսեալ յերիցուէն*
մինչեւ եկն կատարեաց ի կրտսերն, եւ
եգիտ զսկիհն յամանի Բենիամինի։
13 *Եւ պատառեցին զհանդերձս իւրեանց,*
եւ եդին իւրաքանչիւր զբեռն իւր ի
վերայ իշոյ իւրոյ, եւ դարձան ի քա-
14 *ղաքն։ Եւ եմուտ Յուդա եւ եղբարք*
իւր առ Յովսէփ, մինչդեռ անդէն էր,
եւ անկան առաջի նորա ի վերայ երկրի։
15 *Ասէ ցնոսա Յովսէփ, Զի՞նչ են իրքդ*
զոր արարէք. ո՞չ գիտէք թէ հմայելով
16 *հմայէ այր որ իբրեւ զիս է։ Ասէ Յու-*
դա, Զի՞նչ տացուք պատասխանի տեառն,
կամ զի՞նչ խօսիցիմք, կամ զո՞ր իրա-
ւունս ցուցանիցեմք. եգիտ Աստուած
զյանցանս ծառայից քոց. արդ աւասիկ
կամք ծառայք տեառն մերոյ, և՛ւ մեք և՛ւ
17 *առ որում սկիհն գտաւ։ Եւ նա ասէ,*
Քա՛ւ լիցի ինձ առնել զբանդ զայդ.
այրն առ որում սկիհն գտաւ՝ նա եղի-
ցի իմ ծառայ, եւ դուք ելէք ողջու-
թեամբ առ հայրն ձեր։
18 *Մատուցեալ առ նա Յուդա եւ ասէ,*
Աղաչեմ, տէր, խօսեսցի ծառայ քո բան
մի առաջի քո. մի՛ բարկասցիս ծառայի
19 *քում, զի դու ես յետ Փարաւոնի։ Տէր,*
դու հարցեր զծառայս քո եւ ասացեր,
եթէ Կայցէ՞ ձեր հայր կամ եղբայր։
20 *Եւ մեք ասեմք տեառն, Կայ մեր հայր*
ծերացեալ, եւ մանուկ մի կրտսեր, որդի
ծերութեան նորա, եւ եղբայր նորա
մեռաւ, եւ նա միայն մնաց մօր իւրոյ,
21 *եւ հայրն սիրէ զնա։ Եւ ասացեր զծա-*
ռայս քո, Իջուցէք զնա առ իս եւ ²խնա-
22 *մարկեցից նմա"։ Եւ ասացաք ցտէր,*
Ոչ կարէ մանուկն թողուլ զհայր իւր.
ապա թէ թողուցու զհայրն իւր՝ մեռանի։
23 *Եւ դու ասացեր զծառայս քո, Եթէ ոչ*

¹Եբր. գուշակէ

²Եբր. եդից զաչս իմ ի վերայ նորա

իջանիցէ եղբայրն ձեր կրտսեր ընդ ձեզ,
մի՛ յաւելուցուք տեսանել զերեսս իմ։
24 *Եւ եղեւ իբրեւ ելաք մեք առ ծառայ*
քո հայր մեր, պատմեցաք նմա զբանս
25 *տեառն մերոյ։ Եւ ասէ հայրն մեր,*
Երթայք դարձեալ գնեցէք մեզ սակաւ
26 *մի կերակուր։ Եւ մեք ասացաք թէ Ոչ*
կարեմք իջանել անդր, եթէ ոչ եղբայրդ
մեր կրտսեր իջանիցէ ընդ մեզ, եւ ա-
պա իջանիցեմք. զի ոչ կարեմք տեսա-
նել զերեսս առնն, եթէ եղբայրդ մեր
27 *կրտսեր ընդ մեզ ոչ իցէ։ Եւ ասէ ցմեզ*
ծառայ քո հայր մեր, Դուք իսկ գիտէք
28 *զի երկուս ծնաւ ինձ կին իմ։ Մին ել*
յինէն եւ [1]ասացէք թէ գազանակուր
եղեւ, եւ ոչ եւս տեսանեմ զնա մինչեւ
29 *ցայժմ։ Արդ եթէ զսա եւս առնուցուք*
յերեսաց իմոց, եւ պատահիցէ սմա
[2]հիւանդութիւն ի ճանապարհի", իջու-
ցանէք [3]զծերութիւնս իմ տրտմութեամբ
30 *հանդերձ ի դժոխս։ Եւ արդ եթէ եր-*
թայցեմք առ ծառայ քո հայր մեր, եւ
պատանեակս չիցէ ընդ մեզ, եւ նորա
31 *ոգին կախեալ կայ զդորա ոգւոյդ. Եւ*
լինիցի իբրեւ ոչ տեսանիցէ ընդ մեզ
զմանուկդ, վախճանիցի. եւ իջուցանի-
ցեն ծառայք քո [3]զծերութիւն ծառայի
քո հօր մերոյ չարչարանօք հանդերձ ի
32 *դժոխս։ Զի ծառայի քո առեալ է յե-*
րաշխի զմանուկդ ի հօրէ իւրմէ. ասեմ,
Եթէ ոչ ածից զդա առ քեզ [4]եւ կացու-
ցից առաջի քո", յանցաւոր եղէց առ
33 *հայր իմ զամենայն աւուրս։ Եւ արդ*
կացից ես ծառայ քո փոխանակման-
կանդ ստրուկ տեառն իմոյ, եւ պա-
34 *տանեակդ ելցէ ընդ եղբարս իւր. Քան-*
զի զիա՞րդ ելանիցեմ առ հայրն իմ, եթէ
պատանեակդ չիցէ ընդ մեզ. զի մի՛ տե-
սից զչարիսն որ գտանիցեն զհայրն իմ։

ԳԼ. ԽԵ

1 **Ե**ւ *ոչ կարաց Յովսէփ ժոյժ ունել առա-*
ջի ամենեցուն որ շուրջ զնովաւն կային,
[5]այլ ասէ", Հանէք զամենեսին արտաքս
յինէն. եւ չկայր եւս ոք անդ առ նմա,
յորժամ ետ ծանօթս եղբարցն իւրոց։
2 *Եւ ձայն [6]բարձեալ լալով հանդերձ՝ մինչ*
լուան Եգիպտացիքն, եւ ազդ եղեւ ի
3 *տուն Փարաւոնի։ Ասէ Յովսէփ ցեղ-*
բարսն իւր, Ես եմ Յովսէփ. արդարեւ
տակաւին կենդանի՞ իցէ հայր իմ. եւ ոչ
կարէին եղբարքն նորա տալ նմա պա-
տասխանի, զի խռովեցան յերեսաց նո-
4 *րա։ Ասէ Յովսէփ ցեղբարսն, Մօտ ե-*
կայք առ իս. եւ չոգան մօտ, եւ ասէ,
Ես եմ Յովսէփ եղբայրն ձեր, զոր դուք
5 *վաճառեցէք յԵգիպտոս։ Բայց մի՛ ինչ*
տրտմիք, եւ մի՛ խիստ թուեսցի ձեզ զի
վաճառեցէք զիս այսր. քանզի ի փրկու-
թիւն առաքեաց զիս Աստուած առաջի
6 *ձեր։ Զի այս երկրորդ ամ է սովոյս ի*
վերայ երկրի, եւ այլ եւս հինգ ամ՝
7 *յորս ոչ լինիցի վար եւ ոչ հունձ։ Եւ*
զիս առաքեաց Աստուած առաջի ձեր
առ ի թողլոյ ձեզ զաւակ յերկրի, եւ
[7]կերակրել զձեր" մնացորդս մեծամեծս։
8 *Եւ արդ ոչ եթէ դուք առաքեցէք զիս*
այսր, այլ Աստուած. եւ արար զիս
հայր Փարաւոնի եւ տէր ամենայն տան
նորա, եւ իշխան ամենայն երկրիս Ե-
9 *գիպտացւոց։ Արդ փութացեալ ելէք առ*
հայրն իմ եւ ասացէք ցնա, Այսպէս ա-
սէ որդի քո Յովսէփ, Արար զիս Ա-
ստուած տէր ամենայն երկրիս Եգիպտաց-
ւոց. արդ եկ էջ առ իս, եւ մի՛ հեղգար.
10 *Եւ բնակեսցես յերկրիս Գեսեմ՝ [4]յԱրա-*
բիա, եւ եղիցես մօտ առ իս, դու եւ որ-
դիք քո եւ որդիք որդւոց քոց, եւ ոչխար
քո եւ արջառ քո եւ որ ինչ քո իցէ։
11 *Եւ կերակրեցից զքեզ անդ. զի այլ եւս*
հինգ ամ կայ սովոյս. զի մի՛ [8]սատակի-
ցիս, դու եւ որդիք քո եւ ամենայն
12 *ստացուածք քո"։ Ահաւասիկ աչք ձեր*
տեսանեն եւ աչք Բենիամենի եղբօր
իմոյ, զի բերան իմ խօսի ընդ ձեզ։
13 *Արդ պատմեցէք հօր իմում զամենայն*
զփառս իմ որ են յԵգիպտոս, եւ որչափ
ինչ տեսէք դուք. եւ փութացեալ ի-
14 *ջուցէք զհայրն իմ այսր։ Եւ անկեալ ի*
վերայ պարանոցին Բենիամենի եղբօր
իւրոյ ելաց, եւ Բենիամին ելաց ի վերայ
15 *պարանոցի նորա։ Եւ համբուրեաց զա-*
մենայն եղբարսն իւր, եւ ելաց ի վերայ
նոցա. յետ այնորիկ խօսեցան եղբարք
նորա ընդ նմա։
16 *Եւ հնչեաց համբաւն ի տուն Փարա-*
ւոնի, եւ ասեն, Եկին եղբարք Յովսե-
փու. ուրախ եղեւ Փարաւոն եւ ծա-
17 *ռայք նորա։ Ասէ Փարաւոն ցՅովսէփ,*

---

[1]Եբր. ասացի [2]Եբր. վտանգ [3]Եբր. զալիս
[4]Յեբր. պակասէ [5]Եբր. և գոչեաց [6]Եբր. եբարձ
[7]Եբր. կեցուցանել ձեզ [8]Եբր. չքաւորեսցիս դու և տուն քո և ամենայն որ ինչ քո է

Ասա ցեղբարս քո, Այսպէս արարէք.
լցէք զբեռինս ձեր եւ երթայք յերկիրն
18 Քանանացւոց ։ Եւ առեալ զհայրն ձեր եւ
[1]զստացուածս ձեր՝ եկեսջիք առ իս. եւ
տաց ձեզ յամենայն բարութեանցս Եգիպ-
տացւոց, եւ կերիջիք զուղիղ երկրիս ։
19 Եւ [2]դու զայս հրաման տացես". առնուլ
յերկրէս Եգիպտացւոց սայլս մանկանց
եւ կանանց ձերոց, եւ առեալ զհայրն
20 ձեր ածիցէք ։ Եւ մի ագահիցեն աչք ձեր
ի կահ ձեր, զի բարութիւն ամենայն
երկրիս Եգիպտացւոց ձեզ լինիցի ։
21 Եւ արարին այնպէս որդիքն Իսրայէլի.
եւ ետ նոցա Յովսէփ սայլս ըստ բա-
նիցն Փարաւոնի արքայի, եւ ետ նոցա
22 պաշար ի ճանապարհ ։ Եւ ամենեցուն
ետ կրկին պատմուճանս, եւ Բենիամինի
ետ երեք հարեւր [3]դահեկան եւ հինգ
23 պատմուճան փոխանակաւ ։ Եւ հօրն
իւրում ետ տանել [4]նոյնպէս, տասն իշոյ
բեռինս յամենայն բարութեանց Եգիպ-
տացւոց, եւ տասն ջորի նպարակաւոր,
եւ" կերակուր հօրն իւրում ի ճանապարհ։
24 Եւ արձակեաց զեղբարս իւր եւ գնացին.
եւ ասէ ցնոսա, Մի՛ զայրանայցէք ինչ
ի ճանապարհի ։
25 Ելին յԵգիպտոսէ, եւ չոգան յերկիրն
Քանանացւոց առ Յակոբ հայրն իւրեանց։
26 Եւ պատմեցին նմա եւ ասեն, Որդի քո
Յովսէփ կենդանի է, եւ նա է իշխան
ամենայն երկրին Եգիպտացւոց ։ Եւ
[5]զարմացաւ ի միտս իւր Յակոբ", զի
27 ոչ հաւատայր նոցա ։ Եւ խօսեցան ընդ
նմա զամենայն ինչ զոր ասաց Յովսէփ.
իբրեւ ետես զսայլսն զոր առաքեաց
Յովսէփ առնուլ զնա, արծարծեցաւ ո-
28 գին Յակոբայ հօր նոցա ։ Եւ ասէ Իս-
րայէլ, Մեծ է ինձ եթէ արդարեւ տա-
կաւին կենդանի իցէ որդի իմ Յովսէփ. եր-
թայց տեսից զնա մինչչեւ մեռեալ իցեմ ։

ԳԼ. ԽԶ

1 Չուեաց Իսրայէլ, ինքն եւ ամենայն որ
ինչ իւր էր, եւ եկն ի Ջրհորն երդման,
եւ մատոյց պատարագ Աստուծոյ հօր
2 իւրոյ Իսահակայ ։ Խօսեցաւ Աստուած
ընդ Իսրայելի ի տեսլեան գիշերոյ, եւ
ասէ, Յակոբ, Յակոբ. եւ նա ասէ,
3 [6]Ո՞վ ես" ։ Ասէ, Ես եմ Աստուած [7]հարցն
քոց". մի՛ երկնչիր իջանել յԵգիպտոս,
4 զի յազգ մեծ արարից զքեզ անդ ։ Ես
իջից ընդ քեզ յԵգիպտոս, եւ ես հանից
զքեզ ի սպառ, եւ Յովսէփ դիցէ զձեռս
5 իւր ի վերայ աչաց քոց ։ Յարեաւ Յակոբ
ի Ջրհորոյ անտի երդման, եւ առին որդիքն
Իսրայելի զՅակոբ հայրն իւրեանց եւ
[8]զկազմած եւ զկանայս իւրեանց ի սայլսն
զոր առաքեաց [9]Յովսէփ առնուլ զնա ։
6 Եւ առեալ [10]զինչս իւրեանց եւ զամենայն
ստացուածս զոր ստացան յերկրին Քա-
նանացւոց, մտին յԵգիպտոս Յակոբ եւ
7 ամենայն զաւակ նորա ընդ նմա, Որդիք
նորա եւ որդիք որդւոց նորա ընդ նմա,
դստերք նորա եւ դստերք [11]դստերաց
նորա, եւ զամենայն զաւակ իւր ած
յԵգիպտոս[12] ։
8 Եւ այս են անուանք որդւոցն Իսրա-
յելի որ մտին յԵգիպտոս. Յակոբ եւ որ-
դիք իւր. անդրանիկ Յակոբու՝ Ռուբէն.
9 Եւ որդիք Ռուբենի՝ Ենովք եւ Փաղղուս,
10 Ասրոմն եւ Քարմի ։ Եւ որդիք Շմաւո-
նի՝ Յամուէլ եւ Յամին եւ Ահովդ եւ
Յաքին եւ Սահառ եւ Սաւուղ որդի
11 Քանանացւոյն ։ Եւ որդիք Ղեւեայ՝ Գեր-
12 սոն եւ Կահաթ եւ Մերարի ։ Եւ որդիք
Յուդայ՝ Էր եւ Աւնան եւ Սելովմ եւ
Փարէս եւ Զարա. եւ մեռան Էր եւ
Աւնան յերկրին Քանանացւոց. եւ եղեն
որդիք Փարեսի՝ Ասրովմ եւ Յամուէլ ։
13 Եւ որդիք Իսաքարայ՝ Թովղա եւ Փուա
14 եւ Յասուբ եւ Զամամ ։ Եւ որդիք Զա-
15 բուղոնի՝ Սերեդ եւ Ալլոն եւ Էէլ ։ Սո-
քա են որդիք Լիայ՝ զոր ծնաւ Յակոբայ ի
Միջագետս Ասորւոց, եւ զԴինա դուստր
նորա. ամենայն ոգիք, ուստերք եւ
16 դստերք, երեսուն եւ երեք ։ Եւ որդիք
Գադայ՝ Սափոն եւ Մեգիս եւ Սաւնիա
եւ Թաւսոբամ եւ Այեդիս եւ Արոյէլիս
17 եւ Արիէլիս ։ Եւ սոքա են որդիք Ասերայ՝
Յեմնա եւ Յեսուաա եւ Յէուլ եւ Բարիա
եւ Սարա քոյր նոցա. եւ որդիք Բարիայ՝
18 Քոբոր եւ Մեղքիէլ ։ Սոքա են որդիք
Զելփայ, զոր ետ Լաբան Լիայ դստերն
իւրում, որ ծնաւ զսոսա Յակոբայ, վեշ-

---

[1]Եբր. զընտանիս [2]Եբր. հրամայեալ քեզ
[3]Եբր. արծաթի [4]Եբր. զայս օրինակ. տասն
էշս բեռինս ի բարութեանց Եգիպտացւոց, և
տասն էշ մատակ որ բառնային ցորեան և հաց և
[5]Եբր. նուաղեցաւ սիրտ նորա

[6]Եբր. Աւասիկ եմ [7]Եբր., Աստուած հօր քո
[8]Եբր. զմանկունս [9]Եբր. Փարաւոն [10]Եբր.
զանասունս [11]Եբր. որդւոց [12]Եբր.յաւելէն
յաւելու, ընդ իւր

19 տասան [1]որդիս ։ Եւ որդիք Ռաքելայ
կնոջ Յակոբայ՝ Յովսէփ եւ Բենիամին ։
20 Եւ եղեն որդիք Յովսեփայ յերկրին Ե-
գիպտացւոց, զորս ծնաւ նմա Ասանեթ
դուստր Պետափրեայ քրմի Արեգ քաղա-
քի, զՄանասէ եւ զԵփրեմ ։ [2]Եւ եղեն
որդիք Մանասէի զոր ծնաւ նմա հարճն
Ասորի, զՄաքիր. եւ Մաքիր ծնաւ զԳա-
ղաադ ։ Եւ որդիք Եփրեմի եղբօրն Մա-
նասէի՝ Սուտաղաամ եւ Տաամ. եւ որդի
21 Սուտաղաամայ Եդեմ" ։ Եւ որդիք Բենիա-
մինի՝ Բաղա եւ Բոքոր եւ Ասբէլ, [2]եւ
եղեն որդիք Բաղայ" Գէերա եւ Նէեման
եւ Անաքիս եւ Ռովս եւ Մամփիմ եւ
22 Ոփիմին, եւ [3]Գէերա ծնաւ զԱրադ" ։ Սոքա
են որդիք Ռաքելի զոր ծնաւ Յակոբայ,
23 ամենայն ոգիք [4]ութ եւ տասն" ։ Եւ որդիք
24 Դանայ՝ Ասոմ ։ Եւ որդիք Նեփթաղեմի՝
25 Ասիէլ եւ Գովնի եւ Ասար եւ Սեղիմ ։ Սո-
քա են որդիք Բալլայ զոր ետ Լաբան Ռա-
քելի դստեր իւրում, եւ ծնաւ զսոսա
26 Յակոբայ. ամենեքին ոգիք եւթն ։ Եւ
ամենայն ոգիք որ մտին ընդ Յակոբայ
յԵգիպտոս, որ ելեալ էին յերանաց նորա,
առանց կանանց որդւոցն Յակոբայ, ա-
27 մենայն ոգիք վաթսուն եւ վեց ։ Եւ որ-
դիք Յովսեփայ որ եղեն նմա յԵգիպտոս,
ոգիք երկու. եւ ամենայն ոգիք տանն
Յակոբու որ մտին յԵգիպտոս՝ եւթանա-
սուն [2]եւ հինգ" ։
28 Եւ զՅուդա յառաջագոյն առաքեաց առ
Յովսէփ, [5]գալ նմա ընդ առաջ զՔաջայց
քաղաքաւն, յերկիրն Ռամեսսա. եւ նոքա
29 եկին" յերկիրն Գեսեմ ։ Կազմեաց Յովսէփ
զկառս իւր, եւ ել ընդ առաջ Իսրայելի
հօր իւրոյ [6]զՔաջայց քաղաքաւն". եւ իբ-
րեւ յանդիման եղեւ նմա, անկաւ ի վե-
րայ պարանոցի նորա, եւ ելաց ի լալիւն
30 մեծ ։ Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ, Մեռայց
այսուհետեւ, որովհետեւ տեսի զերեսս
31 քո զի տակաւին կենդանի ես ։ Եւ ասէ
Յովսէփ ցեղբարս իւր եւ ցտուն հօր
իւրոյ, Երթայց պատմեցից Փարաւոնի,
[7]եթէ Եղբարք" իմ եւ տուն հօր իմոյ որ
էին յերկրին Քանանացւոց՝ եկին առ իս.
32 Եւ արք հովիւք են, եւ արք խաշնա-
դարմանք են, եւ զանասուն եւ զարջառ
եւ զամենայն ինչ իւրեանց ածին այսր ։
33 Արդ եթէ կոչիցէ զձեզ Փարաւոն եւ ասի-
34 ցէ, Զինչ գործ է ձեր, Ասասջիք եթէ,
Արք խաշնարարմանք եմք ծառայք քո
ի մանկութենէ մինչեւ ցայժմ, ե՛ւ մեք
ե՛ւ հարք մեր. զի բնակիցէք յերկրին Գե-
սեմ. քանզի գարշելի է Եգիպտացւոց
ամենայն հովիւ խաշանց ։

Գլ. ԽԷ

1 Եւ եկեալ Յովսէփ պատմեաց Փարաւոնի,
եւ ասէ, Հայր իմ եւ եղբարք, եւ խա-
շինք եւ արջառ նոցա, եւ ամենայն որ
ինչ նոցա, եկին յերկրէն Քանանացւոց,
2 եւ ահա են ի Գեսեմ ։ Եւ յեղբարց անտի
իւրոց առ ընդ իւր հինգ այր, եւ կացոյց
3 զնոսա առաջի Փարաւոնի ։ Եւ ասէ Փա-
րաւոն ցեղբարսն Յովսեփու, Զինչ գործ է
ձեր. եւ նոքա ասեն ցՓարաւոն, Հովիւք
խաշանց են ծառայք քո, ե՛ւ մեք ե՛ւ հարք
4 մեր ։ Եւ ասեն ցՓարաւոն, Պանդխտանալ
եկաք յերկրիս յայսմիկ, զի ոչ գոյր ճարակ
խաշանց ծառայից քոց, քանզի սաստկա-
ցաւ սովն յերկրին Քանանացւոց. եւ արդ
բնակեսցուք ծառայք քո յերկրին ի Գե-
5 սեմ ։ Եւ խօսեցաւ Փարաւոն ընդ Յով-
սեփու եւ ասէ, Հայր քո եւ եղբարք քո
6 եկին առ քեզ. Ահա երկիրս Եգիպտաց-
ւոց առաջի քո է. ի բարւոք երկրի բնա-
կեցո զհայր քո եւ զեղբարս քո. եւ բնա-
կեսցեն յերկրին ի Գեսեմ. ապա թէ գիտես
թէ իցեն ի նոսա արք զօրաւորք, կացո
զնոսա իշխանս ի վերայ իմոց խաշանց ։
7 Եւ ած Յովսէփ զՅակոբ հայր իւր, եւ
կացոյց առաջի Փարաւոնի. եւ օրհնեաց
8 Յակոբ զՓարաւոն ։ Եւ ասէ Փարաւոն
ցՅակոբ, Քանի՞ են ամք աւուրց կենաց
9 քոց ։ Եւ ասէ Յակոբ ցՓարաւոն, Աւուրք
ամաց կենաց իմոց զորս պանդխտեցայ՝
հարեւր եւ երեսուն ամ է. սակաւք եւ
դժուարինք եղեն աւուրք ամաց կենաց
իմոց, եւ ոչ հասին յաւուրս ամաց կե-
նաց հարց իմոց, զոր աւուրս պանդխտե-
10 ցան ։ Եւ օրհնեաց Յակոբ զՓարաւոն եւ
ել ի նմանէ ։
11 Եւ բնակեցոյց Յովսէփ զհայրն իւր եւ
զեղբարս իւր, եւ ետ նոցա բնակութիւն
յերկրին Եգիպտացւոց ի բարւոք երկրի,
յերկրին Ռամեսսայ, որպէս հրամայեաց
12 Փարաւոն ։ Եւ տայր Յովսէփ ռոճիկս հօրն
եւ եղբարց իւրոց, եւ ամենայն տան հօր
իւրոյ ցորեան ըստ բերան ։

---

[1]Օրին. ոգիք [2]Յօրին. պակաս [3]Օրին. Ադրադ
[4]Օրին. չորեքտասան [5]Օրին. ցուցանել առա-
ջի իւր զԳեսեմ, և եկին [6]Օրին. ի Գեսեմ
[7]Օրին. և առաջին ցնա, Եղբարք

13 Եւ կերակուր ոչ գոյր յամենայն երկ-
րին, զի սաստկացաւ սովն յոյժ. եւ նուա-
ղեաց երկիրն Եգիպտացւոց եւ երկիրն
14 Քանանացւոց ի սովոյ անտի։ Եւ ժողո-
վեաց Յովսէփ զամենայն արծաթ գտեալ
յերկրին Եգիպտացւոց եւ յերկրին Քա-
նանացւոց ընդ ցորենոյն զոր վաճառէր,
[1]եւ տայր նոցա կերակուրս". եւ տարաւ
Յովսէփ զամենայն արծաթն ի տուն Փա-
15 րաւոնի։ Եւ նուազեաց արծաթ յերկրէն
Եգիպտացւոց եւ յերկրէն Քանանացւոց.
եկին ամենայն Եգիպտացիք առ Յովսէփ
եւ ասեն, Տուր մեզ հաց, ընդէ՞ր մեռա-
նիմք առաջի քո. զի պակասեաց արծաթ։
16 Ասէ ցնոսա Յովսէփ, Ածէք զանասունս
ձեր, եւ տաց ձեզ հաց փոխանակ անաս-
նոց ձերոց, եթէ պակասեաց արծաթ։
17 Եւ ածին զանասունս առ Յովսէփ, եւ
ետ նոցա Յովսէփ հաց փոխանակ ձիոյ
եւ փոխանակ ոչխարի եւ փոխանակ ար-
ջառոյ եւ փոխանակ իշոյ. եւ կերակրեաց
զնոսա հացիւ փոխանակ ամենայն ա-
նասնոց նոցա յամին յայնմիկ։
18 Ել այն ամ, եւ եկին առ Յովսէփ յերկ-
րորդ ամին եւ ասեն ցնա, [2]Գուցէ սա-
տակիցիմք" ի տեառնէ մերմէ. եթէ ար-
ծաթ էր՝ պակասեաց, եւ եթէ խաշինք
եւ ստացուածք, առ քեզ են, տէր. եւ չէ
ինչ մնացեալ մեր առաջի տեառն, բայց
19 միայն անձինք եւ երկիրս մեր. Արդ [3]զի
մի" մեռանիցիմք առաջի քո, եւ մեք,
եւ [4]երկիրս աւերեսցի". ստացիր զմեզ եւ
զերկիրս մեր փոխանակ հացի, եղիցուք
մեք եւ երկիրս մեր ծառայք Փարաւոնի.
տուր սերմն [1]զի սերմանեսցուք", եւ կեց-
ցուք եւ մի՛ մեռցուք, եւ երկիրս մի՛ աւե-
20 րեսցի։ Եւ ստացաւ Յովսէփ զամենայն
երկիրն Եգիպտացւոց Փարաւոնի. քանզի
վաճառեցին Եգիպտացիքն զերկիրն իւր-
եանց Փարաւոնի, զի սաստկացաւ ի վե-
րայ նոցա սովն, եւ եղեւ երկիրն Փա-
21 րաւոնի։ Եւ զժողովուրդն [5]ծառայեցոյց
իւր ի ստրուկս", ի ծագաց սահմանաց
22 Եգիպտոսի մինչեւ ի ծագս նորուն։ Բաց
յերկրէ քրմացն, զի ոչ ստացաւ զնոսա
Յովսէփ. քանզի տալով տայր պարգեւս
քրմացն Փարաւոն, եւ ուտէին զպար-
գեւսն զոր տայր նոցա Փարաւոն. վասն
այնորիկ ոչ վաճառեցին զերկիրն իւրեանց։

[1] ՅԵբր. [illegible] [2] Եբր. Մի՛ ինչ թաքուսցուք
[3] Եբր. ընդէ՞ր [4] Եբր. երկիր մեր [5] Եբր. փո-
խեաց ի քաղաքս

23 Ասէ Յովսէփ [6]ցամենայն Եգիպտացիսն",
Ահա ստացայ զձեզ այսօր եւ զերկիր ձեր
Փարաւոնի. առէք ձեզ սերմանս եւ սեր-
24 մանեցէք զերկիրդ։ Եւ եղիցին արդիւնք
դորա, եւ տայջիք զհինգերորդ մասն Փա-
րաւոնի, եւ չորք մասունքն ձեր եղիցին
ի սերմն երկրիդ եւ ի կերակուր ձեզ եւ
ամենայն ընտանեաց ձերոց, եւ ի կերա-
25 կուր տղայոց ձերոց։ Եւ ասեն, Կեցու-
ցեր զմեզ, գտաք շնորհս առաջի տեառն
մերոյ, եւ եղիցուք ծառայք Փարաւոնի։
26 Եւ եդ նոցա օրէնս Յովսէփ մինչեւ ցայս-
օր յերկրին Եգիպտացւոց՝ հինգերորդել
Փարաւոնի, բաց յերկրէ քրմացն որ չէր
Փարաւոնի։
27 Եւ բնակեաց Իսրայէլ յերկրին Եգիպ-
տացւոց յերկրին ի Գեսեմ. եւ ժառան-
գեցան ի նմա, եւ աճեցին եւ բազմա-
ցան յոյժ։
28 Եւ եկեաց Յակոբ յերկրին Եգիպտա-
ցւոց ամս եւթն եւ տասն, եւ եղեն աւուրք
Յակոբայ ամաց կենաց նորա հարեւր եւ
29 քառասուն եւ եւթն ամ։ Եւ մերձեցան
աւուրք Իսրայելի մեռանելոյ, եւ կոչեաց
զորդի իւր զՅովսէփ եւ ասէ ցնա, Եթէ
գտի շնորհս առաջի քո, դիր զձեռն քո
ընդ երանօք իմովք, եւ արասցես ի վե-
րայ իմ ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն,
30 չթաղել զիս յԵգիպտոս. Այլ ննջեցից ընդ
հարսն իմ, եւ բարձցեն զիս յԵգիպտոսէ,
եւ թաղեսցեն զիս ի գերեզմանի նոցա։
Եւ նա ասէ, Ես արարից ըստ բանի քում։
31 Եւ ասէ, Երդուիր ինձ. եւ երդուաւ նմա։
Եւ երկիր եպագ Իսրայէլ ի վերայ գլխոյ
[7]գաւազանի իւրոյ"։

ԳԼ. ԽԸ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ ազդ եղեւ
Յովսեփայ եթէ Յակոբ հայր քո նեղեալ
է. եւ [8]առեալ Յովսեփայ" զերկոսեան որ-
դիսն իւր ընդ իւր, զՄանասէ եւ զԵփրեմ,
2 [1]եկն առ Յակոբ։" Ազդ եղեւ Յակոբայ
եւ ասեն, Ահա որդի քո Յովսէփ գայ առ
քեզ. եւ զօրացաւ Իսրայէլ եւ նստաւ
3 ի մահիճս։ Եւ ասէ Յակոբ ցՅովսէփ, Աս-
տուած [9]իմ երեւեցաւ ինձ ի Լուզ, յերկրին
4 Քանանացւոց. օրհնեաց զիս. Եւ ասէ
ցիս, Ահա ես աճեցուցից զքեզ, եւ բազ-
մացուցից զքեզ, եւ արարից զքեզ ի ժո-

[6] Եբր. ցժողովուրդն [7] Կամ. մահճացն (Տես Գլ.
ԽԸ. 2) [8] Եբր. Յովսէփ առ [9] Եբր. Ամենակալ

ղովս ազգաց. եւ տաց [1]քեզ զերկիրս զայս"
5 *ի ժառանգութիւն յաւիտենական ։ Արդ*
երկու որդիք քո որ եղեն յԵգիպտոս մինչ-
չեւ եկեալ էր իմ յԵգիպտոս՝ իմ են, Եփրեմ
եւ Մանասէ իբրեւ զՌուբէնն եւ զՇմաւոն
6 *եղիցին ինձ ։ Եւ այլ ծնունդք զոր ծնա-*
նիցիս յետ [2]այսորիկ՝ քեզ եղիցին . յա-
նուն եղբարց իւրեանց կոչեսցին ի նոցա
7 *ժառանգութիւնս ։ Եւ ես յորժամ գայի ի*
Միջագետաց Ասորւոց, մեռաւ [3]մայր քո"
Ռաքէլ յերկրին Քանանացւոց, [4]ի մերձե-
նալ ինձ յասպարէզ երկրին Քաբրաթայ,
ի գալն" յԵփրաթա . եւ թաղեցի զնա
[5]յերկրի ասպարիսին", այն է Բեթղեհեմ ։
8 *Իբրեւ ետես Իսրայէլ զորդիսն Յով-*
9 *սեփայ , ասէ , Զի՞նչ են սոքա քո ։ Ասէ*
Յովսէփ ցհայրն իւր , Որդիք իմ են զոր
ետ ինձ Աստուած աստ . եւ ասէ Յա-
կոբ , Մատո առ իս զդոսա , զի օրհնեցից
10 *զդոսա ։ Եւ աչք Իսրայելի ծանրացեալ*
էին ի ծերութենէ անտի , եւ ոչ կարէր
տեսանել . եւ մատոյց զնոսա առ նա ,
եւ համբուրեաց զնոսա , եւ ի գիրկս իւր
11 *առ զնոսա ։ Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ ,*
[6]Ահա յերեսաց քոց ոչ կարօտ եղէ, եւ"
եցոյց եւս ինձ Աստուած զզաւակ քո ։
12 *Եւ եհան զնոսա Յովսէփ ի ծնգաց նորա*
եւ [7]երկիր պագին նմա ի վերայ երեսաց
13 *իւրեանց" յերկիր ։ Եւ առեալ Յովսե-*
փայ զերկոսս որդիսն իւր , զԵփրեմ
ընդ աջմէ՝ ի ձախմէ Իսրայելի, եւ զՄա-
նասէ ի ձախմէ՝ յաջմէ Իսրայելի , մա-
14 *տոյց զնոսա առ նա ։ Եւ ձգեալ Իսրա-*
յելի զաջ ձեռն իւր՝ արկ զգլխովն Եփրե-
մի , եւ նա էր կրտսեր , եւ զձախն՝ զգլ-
խովն Մանասէի, եւ փոփոխեաց [8]զձեռսն,
15 *զի Մանասէ էր անդրանիկ ։ Եւ օրհնեաց*
[9]զնոսա եւ ասէ , Աստուած , որում հա-
ճոյ եղեն հարքն իմ առաջի նորա , Աբ-
րահամ եւ Իսահակ , Աստուած՝ որ կե-
րակրէ զիս ի մանկութենէ իմմէ մինչեւ
16 *ցայսօր , Հրեշտակն որ փրկեաց զիս*
յամենայն չարեաց , օրհնեսցէ զմանկունս
զայսոսիկ , եւ կոչեսցի ի սոսա անուն
իմ եւ անուն հարց իմոց , Աբրահամու
եւ Իսահակայ , եւ օրհնեսցին ի բազմու-
17 *թիւն յոյժ ի վերայ երկրի ։ Եւ տեսեալ*
Յովսեփայ եթէ արկ հայրն զաջ իւր
զգլխովն Եփրեմի, ծանր թուեցաւ նմա.
եւ օգնեաց Յովսէփ ձեռին հօրն իւրոյ ,
հանել զնա ի գլխոյն Եփրեմի ի գլուխն
18 *Մանասէի ։ Ասէ Յովսէփ ցհայրն իւր , Ոչ*
այդպէս է , հայր. քանզի սա է անդրանիկ.
19 *դիր զաջ քո ի վերայ գլխոյ սորա ։ Եւ ոչ*
կամեցաւ հայրն նորա , այլ ասէ , Գիտեմ
որդեակ , գիտեմ . եւ դա եղիցի ի ժողո-
վուրդ , եւ դա բարձրասցի. այլ եղբայրս
դորա կրտսեր՝ եղիցի մեծ քան զդա , եւ
զաւակ սորա եղիցի ի բազմութիւն ազ-
20 *գաց ։ Եւ օրհնեաց զնոսա յաւուր յայն-*
միկ , եւ ասէ , [10]Ի ձեզ օրհնեսցի" Իս-
րայէլ . ասասցեն , թէ Արասցէ զքեզ Աս-
տուած իբրեւ զԵփրեմ եւ զՄանասէ . եւ
եդ զԵփրեմ յառաջ քան զՄանասէ ։
21 *Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ, Ես աւասիկ*
մեռանիմ , եւ Աստուած եղիցի ընդ ձեզ
եւ դարձուսցէ զձեզ յերկիր հարցն ձերոց։
22 *Եւ ես ետու քեզ [11]զՍիկիմ սեպհական ,*
արտաքոյ եղբարց քոց", զոր առի ի ձեռաց
Ամովրհացւոց սրով իմով եւ աղեղամբ ։

Գլ. ԽԹ

1 **Կ***ոչեաց Յակոբ զորդիսն իւր եւ ասէ ,*
Ժողովեցարուք , զի պատմեցից ձեզ ինչ,
որ պատահիցէ ձեզ ի վախճանի աւուրց։
2 *Ժողովեցարուք, եւ լուարուք, որդիք Յա-*
կոբայ . լուարուք Իսրայելի հօր ձերում ։
3 *Ռուբէն , անդրանիկ իմ , դու զօրու-*
թիւն իմ եւ սկիզբն [12]որդւոց իմոց ,
խստութեամբ գնացեր եւ խստութեամբ
4 *յանդգնութեամբ թշնամանեցեր ։ Իբրեւ*
զջուր մի՛ եռասցես". զի ելեր յանկողինս
հօր քո , յայնժամ պղծեցեր . [13]զանկո-
ղինս յոր ելեր" ։
5 *Շմաւոն եւ Ղեւի եղբարք . [14]կատարե-*
ցին զանիրաւութիւն ի կամաց իւրեանց" ։
6 *Ի խորհուրդս նոցա մի՛ մտցէ անձն իմ,*
եւ ի ժողովս նոցա ոչ հաճեսցին միտք
իմ . զի սրտմտութեամբ իւրեանց սպա-
նին զարս , եւ ցանկութեամբ իւրեանց
7 *կարթակոտր արարին զցուլս ։ Անի-*
ծեալ սրտմտութիւն նոցա, զի յանդուգն

---

[1]Եբր. զերկիրս զայս զաւակի քում յետ քո
[2]Եբր. նոցա [3]Ց Եբր. առընթեր ինձ [4]Եբր. ի ճանապարհին , մինչ էր տակաւին վայր ի մտանել [5]Եբր. անդ ի ճանապարհին Եփրաթայ
[6]Եբր. Ոչ ակն ունէի տեսանել զերեսս քո, և ահա
[7]Եբր. երկիր եպագ ի վերայ երեսաց իւրոց
[8]Եբր. զձեռսն խորհրդով [9]Եբր. զՅովսէփ

[10]Եբր. Ի քեզ օրհնեսցէ [11]Կամ. մէս ևս բաժին, ի վերայ եղբարց քոց
[12]Եբր. զօրութեան իմոյ , առաւելութիւն բարձրութեան և առաւելութիւն մեծութեան ։
(4) Եռացեր իբրև զջուր , մի՛ առաւելուցուս
[13]Եբր. . յանկողի՛նս իմ ել [14]Եբր. անօթք անիրաւութեան՝ սուսերք նոցա

էր. եւ ոխութիւն նոցա, զի խիստ էր.
բաժանեցից զնոսա ի մէջ Յակոբայ, եւ
ցրուեցից զնոսա ի մէջ Իսրայէլի։
8 Յուդա, զքեզ օրհնեսցեն եղբարք քո.
ձեռք քո ի վերայ թիկանց թշնամեաց
քոց. երկիր պագցեն քեզ որդիք հօր
9 քո։ Կորիւն առիւծու Յուդա. [1]ի շա-
ռաւիղէ ելեր, որդեակ իմ. ելեր բազ-
մեցար, ննջեցեր իբրեւ զառեւծ եւ իբրեւ
զկորիւն առիւծու. ո՞ յարուցանէ զնա։
10 Մի՛ պակասեսցէ իշխան ի Յուդայ, եւ մի՛
պետ յերանաց նորա, մինչեւ [2]եկեսցեն
նմա հանդերձեալքն", եւ նա է ակնկա-
11 լութիւն հեթանոսաց։ Կապեսցէ զորթոյ
զյաւանակ իւր, եւ զգնդակէն՝ զյաւանակ
իշոյն. լուասցէ գինւով զպատմուճան
իւր, եւ արեամբ խաղողոյ զհանդերձս
12 իւր։ Զուարթագին են աչք նորա ի գին-
ւոյ եւ սպիտակ ատամունք իւր քան
զկաթն։
13 Զաբուղոն յեզերս ծովու բնակեսցէ, եւ
ինքն նաւահանգիստ նաւաց, եւ ձգեսցի
մինչեւ ի Սիդոն։
14 Իսաքար [3]բարւոյ ցանկացաւ", հան-
15 գուցեալ ի մէջ [4]վիճակաց. Տեսեալ
զհանգիստն զի գեղեցիկ էր, եւ զեր-
կիրն զի պարարտ էր, եդ զուս իւր յաշ-
խատել, եւ եղեւ [5]այր արդիւնարար"։
16 Դան դատեսցէ զժողովուրդ իւր իբ-
17 րեւ [6]զմի այր ի մէջ" Իսրայէլի։ Եւ ե-
ղիցի Դան օձ [7]դարանակալ ի ճանապար-
հի", հարկանել զգարշապար երիվարի, եւ
18 ընկենուլ զհեծեալն յետս։ [8]Եւ մնալ
19 փրկութեան Տեառն"։ [9]Գադ հինի ելցէ",
եւ ինքն ելցէ հինիւ զհետ նոցա։
20 Ասերայ պարարտ հաց իւր, եւ ինքն
տացէ կերակուր իշխանաց։
21 Նեփթաղիմ [10]ծառ բարձրացեալ, ա-
ճեցուցանել արմատոք, զգեցուցանել
արմատոք զգեղեցկութիւն։
22 Որդեակ աճեցեալ Յովսէփ, որդեակ
աճեցեալ նախանձելի. որդեակ իմ մա-
23 տաղ, առ իս դարձիր։ Զոր բանսարկուք
բամբասէին եւ դատափետ առնէին, եւ
24 ոխանային ընդ նմա արք աղեղանց։ Եւ
փշրեցան զօրութեամբ աղեղունք իւր-
եանց, եւ լուծան ջիղք բազկաց նոցա
ձեռամբ Հզօրին Յակոբայ. անտի որ զօ-
25 րացոյց զԻսրայէլ, յԱստուծոյ հօրն քո,
եւ օգնեաց քեզ Աստուած իմ, եւ օրհ-
նեաց զքեզ օրհնութիւն երկնից ի վե-
րուստ, եւ զօրհնութիւն երկրի՝ լի ամե-
նայնիւ. վասն օրհնութեանց ստեանց եւ
26 արգանդի։ Օրհնութեանց հօր քո եւ մօր
քո, որ զօրացան քան զօրհնութիւնս
լերանց մշտնջենաւորաց, եւ քան զօրհ-
նութիւնս բլրոց յաւիտենականաց, եղիցի
ի վերայ գլխոյ Յովսեփայ, եւ ի վերայ
գլխոյ եղբարցն որոց առաջնորդեաց"։
27 Բենիամին գայլ յափշտակող, զայ-
գուն դեռ եւս ուտիցէ, եւ առ երեկս
բաշխիցէ [11]կերակուրս։
28 Ամենեքեան սոքա [12]որդիք Յակոբայ՝
ազգք" երկոտասան. եւ այս է զոր
խօսեցաւ ընդ նոսա հայրն իւրեանց, եւ
օրհնեաց զնոսա. իւրաքանչիւր ըստ
օրհնութեան իւրում օրհնեաց զնոսա։
29 Եւ պատուիրեաց նոցա եւ ասէ ցնոսա,
Ես յաւելում առ ժողովուրդ իմ. թաղե-
ցէք զիս ընդ հարս իմ յայրի անդ որ է
30 յագարակին Եփրոնի Քետացւոյ. Յայրին
որ յանդի անդ է, [13]ի կրկնում, յանդի-
ման Մամբրէի յերկրին Քանանացւոց՝
զոր ստացաւ Աբրահամ [14]զայրն յԵփրո-
նէ Քետացւոյ ի ստացուածս շիրմի։
31 Անդ թաղեցին զԱբրահամ եւ զՍառա
զկին նորա. անդ թաղեցին զԻսահակ
եւ զՌեբեկկա կին նորա. անդ [15]թաղե-
32 ցին զԼիա։ Ի ստացուածի ագարակին
եւ այրին որ է ի նմա առ ի յորդւոցն
33 Քետայ։ Եւ դադարեաց Յակոբ ի պա-
տուիրելոյ որդւոցն իւրոց, եւ առեալ
զոտս իւր անդրէն ի մահիճն՝ պակա-
սեաց, եւ յաւելաւ առ ժողովուրդ իւր։

[1]Եբր. յաւարէ [2]Եբր. եկեսցէ Սելով [3]Եբր. էշ ուժեղ [4]Կամ, գօմոց [5]Եբր. հարկատու ծառայ [6]Եբր. զմին ի ցեղից [7]Եբր. ի ճանապարհի և իժ յուղւոջ [8]Եբր. Սպասեցի փրկութեան քում, Տէր [9]Եբր. Գադ՝ ելցէ ի նա հէն [10]Եբր. եղն արձակեալ, որ տայ բանս գեղեցկութեան։ (22) Յովսէփ շառաւիղ պտղատու, շառաւիղ առ աղբեր. դստերք (ոստք) նորա ելանեն զորմով։ (23) Աղեղնաւորք դառնացուցին զնա, նետաձիգք լինէին և ատէին զնա։ (24) Այլ ա-
ղեղն նորա բնակեաց ի հաստի, և զօրացան բազուկք ձեռաց նորա ի ձեռաց Հզօրին Յակոբայ։ Անտի հովիւն. վէմ Իսրայէլի։ (25) ՅԱստուծոյ հօրն քո, և նա օգնեսցէ քեզ. յԱմենակալէն՝ և նա օրհնեսցէ զքեզ, օրհնութիւն երկնից ի վերուստ, օրհնութիւնք անդնդոց որ ընկողմանին ի ներքոյ. օրհնութիւնք ստեանց և արգանդի։ (26) Օրհնութիւնք հօր քո զօրացան քան զօրհնութիւնս ծնունելեաց իմոց մինչեւ ի կատար բլրոց յաւիտենականաց. եղիցի ի գլուխ Յովսեփայ, ի գագաթն սքանչելւոյն եղբարց իւրոց։ [11]Եբր. կողոպուտս [12]Եբր. ազգք Իսրայէլի [13]Եբր. ի Մակփելա [14]Եբր. զարտն [15]Եբր. թաղեցի

Գլ. Ծ

1 Եւ անկեալ Յովսէփ ի վերայ երեսաց հօր
իւրոյ լալով զնա, եւ համբուրեաց զնա։
2 Եւ հրաման ետ Յովսէփ ծառայից իւրոց
[1]գիազարդաց պատել զհայրն իւր. եւ
3 պատեցին [2]գիապատիկքն զԻսրայէլ։ Եւ
լցան նորա աւուրք քառասուն, զի այն-
պէս թուէին աւուրք [3]թաղելոց. եւ սուգ
առ վասն նորա Եգիպտոս աւուրս եօ-
4 թանասուն։ Եւ իբրեւ անցին աւուրք
սգոյն, խօսեցաւ Յովսէփ ընդ [4]իշխանսն
Փարաւոնի եւ ասէ, Եթէ գտի շնորհս
առաջի ձեր, խօսեցարուք ընդ Փարա-
5 ւոնի եւ ասացէք, Հայր իմ երդմնեցոյց
զիս եւ ասէ, Ահաւասիկ ես մեռանիմ. ի
շիրմի անդ զոր փորեցի ես ինձ յերկրին
Քանանացւոց, անդ թաղեսցես զիս. արդ
ելեալ թաղեցից զհայրն իմ, եւ եկից։
6 Եւ ասէ Փարաւոն, Ել թաղեա զհայր
քո, որպէս եւ երդմնեցոյց զքեզ։
7 Եւ ել Յովսէփ թաղել զհայր իւր. ելին
ընդ նմա եւ ամենայն ծառայք Փարա-
ւոնի, եւ ծերք տան նորա եւ ամենայն
8 ծերք երկրին Եգիպտացւոց։ Եւ ամե-
նայն համօրէն տուն Յովսեփայ եւ եղ-
բարք նորա, եւ ամենայն հայրենի բնա-
կութիւն նորա. եւ զազգատոհմ եւ զոչ-
խար եւ զարջառ թողին յերկրին ի Գե-
9 սեմ։ Ելին ընդ նմա եւ կառք եւ հեծեալք,
10 եւ եղեն բանակ մեծ յոյժ։ Եւ հասին ի
կալն Ատադայ, որ է յայնկոյս Յորդա-
նանու. եւ կոծեցան զնա անդ կոծ մեծ
եւ սաստիկ յոյժ. եւ արար հօր իւրում
11 սուգ զեւթն օր։ Տեսին բնակիչք երկրին
Քանանացւոց զսուգն ի կալն Ատադայ,
եւ ասեն, Սուգ մեծ է Եգիպտացւոց.
վասն այնորիկ կոչեաց զանուն նորա
Սուգ Եգիպտոսի, որ է յայնկոյս Յորդա-
12 նանու։ Եւ արարին նմա այնպէս որ-
դիքն Իսրայէլի, որպէս պատուիրեաց
13 նոցա։ [5]Բարձին զնա եւ թաղեցին զնա
անդ." եւ տարան զնա որդիքն իւր յեր-
կիրն Քանանացւոց, եւ թաղեցին յայ-
րին [6]կրկնում, զոր ստացաւ Աբրահամ ի
ստացուածս շիրմի յԵփրոնէ Քետացւոյ
14 յանդիման Մամբրէի։ Եւ դարձաւ Յով-
սէփ յԵգիպտոս, ինքն եւ եղբարք իւր,
եւ ամենեքին որ ելեալ էին ընդ նմա
թաղել զհայրն նորա։
15 Իբրեւ տեսին եղբարքն Յովսեփայ եթէ
մեռաւ հայրն նոցա, ասեն, Գուցէ ոխս
ունիցի ընդ մեզ Յովսէփ, եւ հատու-
ցանիցէ մեզ հատուցումն զամենայն
16 չարեացն զոր անցուցաք ընդ նա։ [7]Եկին
առ Յովսէփ եւ ասեն, Հայր քո [8]երդմնե-
ցոյց զմեզ" մինչչեւ վախճանեալ էր
17 նորա, ասէ, Այսպէս ասասջիք ցՅով-
սէփ. Թողցես [9]դոցա զյանցանսն եւ
զմեղս իւրեանց, զի չարիս անցուցին
ընդ քեզ. եւ արդ ներեա յանցանաց
ծառայից Աստուծոյ հօր քո։ Եւ ելաց
Յովսէփ վասն բանիցն զոր խօսեցան
18 ընդ նմա։ Եւ եկեալ առ նա եղբարցն
իւրոց՝ անկան առաջի նորա եւ ասեն,
19 Ահաւասիկ մեք ծառայք քո եմք։ Եւ
ասէ ցնոսա Յովսէփ, Մի՛ երկնչիք, [10]քան-
20 զի եւ ես Աստուծոյ եմ"։ Դուք խորհե-
ցարուք զինէն ի չարութիւն, եւ Աս-
տուած խորհեցաւ [5]վասն իմ" ի բարու-
թիւն. [11]որպէս եղեւ իսկ յաւուր յայս-
միկ, [12]զի կերակրեսցի" ժողովուրդ բա-
21 զում։ Եւ ասէ ցնոսա, Մի՛ երկնչիք,
ես կերակրեցից զձեզ եւ զտունս ձեր։
Եւ մխիթարեաց զնոսա, եւ սփոփեաց
22 զսիրտս նոցա։ Եւ բնակեաց Յովսէփ յԵ-
գիպտոս, ինքն [5]եւ եղբարք իւր," եւ
ամենայն համօրէն տուն հօր իւրոյ. եւ
եկեաց Յովսէփ ամս հարեւր եւ տասն։
23 Եւ ետես Յովսէփ զորդիս Եփրեմի մին-
չեւ յերրորդ ազգ. եւ որդիք Մաքիրայ
որդւոյ Մանասէի ծնան յերանս Յովսե-
24 փայ։ Եւ խօսեցաւ Յովսէփ ընդ եղբարս
իւր եւ ասէ, Ես աւասիկ մեռանիմ. այ-
ցելութեամբ այց արասցէ ձեզ Աստուած,
եւ հանցէ զձեզ յերկրէս յայսմանէ յեր-
կիրն զոր երդուաւ Աստուած տալ հարցն
մերոց Աբրահամու, Իսահակայ եւ Յա-
25 կոբայ։ Եւ երդմնեցոյց Յովսէփ զորդիսն
Իսրայէլի եւ ասէ, Յայցելութեանն յո-
րում այց առնիցէ ձեզ Աստուած՝ հան-
ջիք եւ զիմ ոսկերս աստի ընդ ձեզ։
26 Եւ վախճանեցաւ Յովսէփ ամաց հա-
րեւր եւ տասանց. եւ [13]թաղեցին զնա,
եւ եդին զնա ի տապանի յԵգիպտոս։

---

[1]Եբր. բժշկաց [2]Եբր. բժիշկքն [3]Եբր. պատելոց [4]Եբր. տան [5]Յ Եբր. [illegible] [6]Եբր. Մաքփելայ

[7]Եբր. Առաքեցին [8]Եբր. պատուիրեաց մեզ [9]Եբր. եղբարց քոց [10]Եբր. միթէ փոխանակ Աստուծո՞յ իցեմ ես [11]Եբր. առնել՝ որպէս [12]Եբր. կեցուցանել [13]Եբր. պատեցին